

● دوره‌ی چهاردهم ● بهمن ۱۳۸۷
● شماره‌ی بی‌دری ۷۱ ● بهمن ۲۵۰۰ زبانه
● www.roshdmag.ir
● ISSN: 1606-9226

روشن گفتمان امور فرهنگی

روشن

مجله‌ی تخصصی و علمی-تخصصی
در زمینه‌ی مسائل فرهنگی و اجتماعی ایران و جهان

سی‌و‌هفتاد و یکمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران مبارک باد

انچه سوال افار و كرده عارا

انچه عاوه عاوه عاوه
انچه عاوه عاوه عاوه

عقوبه عاوه عاوه عاوه

عقوبه

عقوبه

عقوبه عاوه عاوه عاوه

عقوبه عاوه عاوه عاوه

عقوبه عاوه عاوه عاوه

عقوبه عاوه عاوه عاوه

عقوبه عاوه عاوه عاوه

عقوبه عاوه عاوه عاوه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

• یادداشت سردبیر

• چگونه یک نقد علمی بنویسیم؟ / ۲

• مسابقه / ۳

• کوچه های آگاهی

• تربیت چیست / مرتضی گوهری پور / ۴

• نمره ای برای «تفکر» و «ذهنیت فلسفی» / علاء نوری / ۶

• جست و جو کردن / احمد شریفان / ۹

• امانتداری / دکتر لیلا سلیقه دار / ۱۲

• از هم یاد بگیریم

• صد عبارت / زهره بندی / ۱۴

• تبدیل تهدید به فرصت / نسرين اربابی / ۱۶

• راهی نشانم یده

• دریا و دریانوردی / فاطمه واحدیان / ۱۷

• پرونده

• اعتماد به نفس / منصوره فروزان و... / ۲۰

• فرصت دانایی

• آموزش و عدالت خواهی / محمد حسن مکارم / ۲۴

• گفت و گو

• انس با قرآن / انیس خوش لهجه / ۲۶

• کوچه های بلوغ

• رقابت مدرسه ای و محدودیت های آن / ابراهیم اصلاتی / ۲۸

• گوناگون

• میراث سرزمین من / جواد باباخانی / ۳۱

• مدارس شبانه روزی / شکوه قوانینی / ۳۴

• پدافند غیرعامل - ۲ / محمود سلیمانی / ۳۶

• موزه ی علوم آکلاهما / ریحانه جعفری / ۳۹

• روز شمار / معصومه فرهنگ مقدم / ۴۰

• انگیزه برای یادگیری / فاطمه محمودیان / ۴۲

• با خاطر دوست

• هیجان و لذت آشنائوسی / فاطمه محمد رضایی / ۴۳

• مطالعه و یادگیری بهتر / سیده فرحناز قاضی زاده / ۴۴

• چگونه تار عنکبوت بسازیم؟ / معصومه توکلی / ۴۸

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهشی و برنامه ریزی آموزشی
دفتر انتشارات کمک آموزشی

شش ماهنامه علمی
راهنمای آموزشی
شماره ۵۱
ISSN: 1606-9226

• دوره ی چهاردهم

• بهمن ۱۳۸۷

• شماره ی بی در بی ۷۱

• ISSN: 1606-9226

• مدیر مسئول: علیرضا حاجیان زاده

• اعضای شورای برنامه ریزی:

• خسرو داودی (سردبیر)، منصور ملک عباسی

• احمد شریفان و مرتضی گوهری پور

• مدیر داخلی: فاطمه محمودیان

• ویراستار: زهره خداجوی

• طراح گرافیک: پریسا سندوسی

• چاپ: شرکت افست (سهامی عام)

• شمارگان: ۲۵۰۰۰

• نشانی پستی مجله:

• تهران - صندوق پستی ۱۷۹-۱۶۵۹۵

• تلفن دفتر مجله: ۸۸۲۳۳۷۵۵

• پیام گیر نشریات رشد:

• ۸۸۲۸۲۰۱۴-۸۸۲۹۲۳۲

• مدیر مسئول: ۱۰۲

• امور مشترکین: ۱۱۴

• نشانی پستی امور مشترکین:

• تهران - صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۳۳۳۱

• Email: rahnamayi@roshdmag.ir

• رشد آموزش راهنمایی تحصیلی، از

• تمامی دبیران محترم و مدیران مدارس

• راهنمایی دعوت به همکاری می کند.

• مجله در حکم و اصلاح مقالات آزاد است.

• مقالات رسیده بازگردانده نمی شود.

چگونه یک نقد علمی بنویسیم؟

در شماره‌ی قبل اهمیت نوشتن نقد علمی، برای یک مقاله و کمکی که نقدها به یادگیری و فهم بهتر ایده و مفاهیم آن مقاله می‌کند، در همین قسمت (یادداشت سردبیر)، توضیح داده شد. در این شماره کمی در مورد نحوه‌ی نوشتن این نوع نقد توضیح داده می‌شود.

یک مقدار دو قسمت اصلی تشکیل می‌شود: خلاصه و ارزیابی. منظور از خلاصه‌ی مقاله این است که ایده‌های اصلی، نحوه‌ی ارتباط این ایده‌ها با هم و نتایج حاصل از آن مرور شود، تا این فرض که اگر خواننده‌ی نقد شما مقاله‌ی اصلی را خوانده است، در جریان کلیات آن قرار گیرد. این خلاصه شامل نکاتی است که از نظر شما مهم بوده‌اند، لذا ممکن است با خلاصه‌ای که فرد دیگری تهیه کرده است، متفاوت باشد. همین موضوع نشان می‌دهد که شما با فرد دیگر چه مقدار در فهم نکات اصلی مقاله عمیق شده‌اید و توانسته‌اید با دانش، معلومات و تجربیات قبلی خود ارتباط برقرار کنید. در نوشتن این خلاصه از لغات، کلمات و واژه‌های خود استفاده و از نقل قول‌های مستقیم و مکرر پرهیز کنید. در نقد شما نباید نظریات و ایده‌های نویسنده‌ی مقاله‌ی اصلی از نظریات نقادانه‌ی شما متمایز باشد. یعنی به گونه‌ای خلاصه را بنویسید که مشخص باشد این قسمت‌ها ایده‌ها و نظریات نویسنده‌ی مقاله است. برای مثال می‌توانید از این عبارات یا مشابه آن استفاده کنید: «نویسنده‌ی مقاله اظهار می‌دارد...» یا «نام نویسنده را بیاورید» نتیجه‌گیری می‌کنند که...»

منظور از ارزیابی در نوشتن نقد یک مقاله این است که عقاید، نظریات و احساس خود را در مورد بحث‌ها و ایده‌های مختلف مقاله، چه مثبت و چه منفی بیان کنید. برای این کار می‌توانید از تجربیات شخصی یا مطالب و مقاله‌های علمی دیگر در تأیید یا رد یک مطلب استفاده کنید. برای مثال می‌توانید با ذکر تجربه‌ی معلمی خود، نتیجه‌گیری مقاله را رد یا تأیید یا با نقل از یک پژوهش یا کتاب علمی، بخشی از مطالب مقاله را ارزیابی کنید. در هنگام نوشتن ارزیابی خود احترام نویسنده‌ی مقاله را حفظ و از اظهار نظرهای قطعی، محکم و قاطع خودداری کنید. برای مثال می‌توانید از عباراتایی مثل «به نظر می‌رسد که...» یا «می‌توان به گونه‌ای دیگر نتیجه‌گیری کرد» استفاده کنید.

نقد شما ترکیب و مخلوطی از خلاصه و ارزیابی خواهد بود و ضمن آن که کل متن باید ارتباط مفهومی و منطقی برای خواننده را نیز در بر داشته باشد. زبان نوشتاری را متناسب با خواننده‌ی احتمالی نقد خود تنظیم کنید. اگر از منبع یا مراجع دیگری غیر از خود مقاله استفاده کردید حتماً در انتهای نقد خود فهرست منابع و مراجع را ذکر کنید. بعد از نوشتن نقد خود، آن را به یکی از دوستان خود بدهید تا مطالعه کند. برای یک مقاله‌ی خوب سه صفحه‌ای، یک صفحه نقد کافی است. نظریات این خواننده به شما کمک می‌کند تا بخش احتمالی نقد خود را متوجه شوید و نسبت به رفع اشکالات و بهتر شدن آن اقدام کنید.

منظر نقدهای مبسوطه و خوب شد، در مورد مطالب مجده‌ی رشد راهنمایی تخصصی هستند.

مسابقه

سال تحصیلی گذشته مسابقه‌ای در شماره‌ی آخر مجله چاپ شد. عده‌ای از خوانندگان محترم گلابه داشتند که این مسابقه دیر اعلام شده است و زمان کافی برای پاسخ‌گویی نداشته‌اند. در سال تحصیلی جاری، مسابقه را زودتر اعلام می‌کنیم تا مخاطبان فرصت کافی برای شرکت در آن داشته باشند.

مسابقه شامل دو قسمت است:

۱. تهیه‌ی نقد علمی برای یک مقاله از مجله که شما را جذب کرده است؟
۲. تکمیل و ارسال فرم نظرسنجی مجله. تهیه‌ی هر نقد علمی ۳۰ امتیاز و تکمیل فرم نظرسنجی ۱۰ امتیاز دارد. هر کس می‌تواند با نوشتن ۳ نقد و تکمیل فرم نظرسنجی حداکثر امتیاز (۱۰۰) را کسب کند.

فرم نظرسنجی در

شماره‌ی ۸ چاپ خواهد شد. برای آشنایی بیش‌تر با نحوه‌ی تهیه‌ی نقد علمی برای یک مقاله، حتماً یادداشت سردبیر مجله‌ی راهنمای تحصیلی در شماره‌های ۴ و ۵ را مطالعه کنید.

برای شرکت در این مسابقه تا پایان مرداد ماه سال ۱۳۸۸ فرصت دارید.

تربیت چیست

دیدگاه مسئله‌ای در فعالیت‌های پژوهشی (۱)

مرتضی گوهری پور

اشاره

هدف از این نوشتار، این است که با تمرکز بر مسئله‌ی «تربیت چیست؟» به مسئله‌ی دیگری؛ یعنی «برای صورت‌بندی و بیان دقیق مسئله‌ی تربیت چیست، باید چه اقداماتی را انجام داد؟» بپردازد. به عبارت دیگر در مقام یک پژوهش‌گر یا معلم برای صورت‌بندی دقیق مسئله‌ی تربیت چیست چه فعالیت‌هایی را باید انجام بدهیم؟

در این مجموعه نوشتار برای تبیین این مسئله، به طرح مسائل دیگری می‌پردازیم که در حکم مسأله‌ی نظری یا چارچوب نظری حاکم بر این نوشتار است.

مطلب اول؛ طرح هر مسئله‌ای باید در یک چارچوب نظری انجام شود؛ یعنی مسائل هر دانش را باید بر اساس نظریه‌ها یا دیدگاه‌های خاص آن دانش که در باب اساسی‌ترین و مبنایی‌ترین گزاره‌های آن دانش مطرح است، صورت‌بندی کرد. به بیان دیگر هر پژوهشی دارای یک چارچوب نظری برای تحقیق است. این نوشتار نیز فارغ از چارچوب و مبنای نظری برای طرح مسئله و صورت‌بندی آن و انجام سایر مراحل تحقیق نیست. بنابراین چارچوب نظری حاکم بر این تحقیق که «دیدگاه مسئله‌ای» است، معرفی خواهد شد.

مطلب دوم؛ بیان تفاوت‌های «دیدگاه مسئله‌ای» با «دیدگاه موضوعی» است. در این قسمت تأثیر تفاوت‌های این دو دیدگاه بر قسمت‌های گوناگون یک فعالیت پژوهشی بیان می‌شود و به این نتیجه می‌رسیم که اساساً تفکر مسئله‌ای به بیان یک یا چند مسئله و فعالیت‌هایی برای حل آن‌ها یا پیشنهادهایی برای دست‌یابی به حل آن‌ها منجر می‌شود و تفکر موضوعی به انبوهی از اطلاعاتی که برای محقق کاربرد شفافیتی ندارند، می‌انجامد و این مطلب از آنسب‌های پژوهش و اساساً تفکر را معرفی خواهد کرد.

مطلب سوم؛ این که ذهن باید چه توانایی‌هایی داشته باشد

تا به جای ساختار موضوعی ساختار مسئله‌ای داشته باشد. پس از بیان توانایی‌ها و به زمان نه‌صیقی، یک ویژگی‌های ذهنی که دارای ساختار مسئله‌ای است تمهیداتی برای دست‌یابی به چنین ساختاری بیان می‌شود. به عبارت دیگر، مجموعه فعالیت‌هایی که به تربیت یک ذهن - ساختار مسئله‌ای می‌انجامد، معرفی می‌شود.

دست‌آورد برای طرح مسئله‌ی «تربیت چیست؟» بر اساس مفاتیبی که پیش‌تر بیان شده، مفهوماتی بیان خواهد شد. برای دست‌یابی به همین آنچه بیان شد، با تمرکز بر روی مسئله‌ی «تربیت چیست؟» محتوای این نوشتار سامان یافته است.

کلیدواژه‌ها: مسئله، موضوع، دیدگاه، ساختار ذهنی، پژوهش، چارچوب نظری، تربیت

سراغاز

سلسل جدید نسلی است که ما برای تربیت آنان هر چه از دستمان برمی‌آمده، انجام داده‌ایم و برای تربیت صحیح آن‌ها از هیچ کاری دریغ نکرده‌ایم و تصورمان بر این است که مجموعه فعالیت‌هایی که انجام داده‌ایم درست بوده است؛ اما وقتی باای صحبت معلمان یا پدر و مادرها می‌شنییم سخنانی را می‌شنویم که از عدم تحقق اهداف و آرمان‌های تربیتی یا دست‌کم عدم تحقق کامل اهداف حکایت می‌کنند. گاهی می‌پنداریم این تفاوت بین آنچه توقع داشتیم در نتیجه فعالیت‌های تربیتی سلسل جدید اتفاق بیفتد و انتظاراتی که از تربیت این سلسل داشته‌ایم آن‌قدر زیاد است که حواسته یا ناخواسته به تخطئه‌ی این سلسل می‌پردازیم. تخطئه‌ای که البته بر این پیش‌فرض استوار است که اشکال کار به از ناحیه‌ی مجموعه تلقی و فعالیت‌های تربیتی ما که از ناحیه‌ی این سلسل است. این پیش‌فرض تا آنجا جلو می‌رود که گاهی می‌شود برخی از پدران، مادران و معلمان، خصوصاً قبیسی‌ترها، می‌گویند: اصلاً بچه‌ها عوض شده‌اند، مثل بچه‌های قدیم نیستند. بچه‌های امروز

حلی یا بجه‌های نسل ما تفاوت دارند. قدیم‌ها این‌طور نبود. هر چه معلم می‌گفت، شاگرد می‌پذیرفت؛ یعنی باید می‌پذیرفت. و چه قدر خوب بود. آدم‌ها درست و حسابی هم بیشتر در همان قدیم‌ها و با همان تعلیم و تربیت سستی تربیت می‌شدند.

توقع ما این بود که پس از پیروزی انقلاب اسلامی و پایان دوران خفقان و استبداد، در محیط دینی و اسلامی، بسیاری از مشکلات دوران قبل دیگر مجال بروز نیابند و ما با خاطری آسوده‌تر به حل مسائل خود و جامعه بپردازیم.

فکر نمی‌کردیم که پس از گذشت سال‌ها از پیروزی انقلاب اسلامی و با بررسی نسل‌هایی که در این دوره تربیت کرده‌ایم، رفته‌رفته به این نتیجه برسیم که اشکالاتی در کار است و اکنون با مسئله‌های اساسی مواجه باشیم.

فکر نمی‌کردیم در نظام جدید حاکم بر جامعه، برخی از مردم به راحتی به اموری دست بزنند که نه تنها از نظر خودشان نادرست است، بلکه صراحت حرمت دین درباره‌ی آن‌ها، اساس تربیت دینی آن‌ها را زیر سؤال ببرد.

به راستی چه شده است که با پاره‌ای از ناهنجاری‌های فرهنگی، اجتماعی، ارزشی و... مواجه شده‌ایم.

ظاهراً هنوز بر مشکلات اساسی تربیتی فائق نشده‌ایم از این‌رو می‌پرسیم:

چرا برخی افراد دروغ می‌گویند؟ حقوق بک‌دیگر را محترم نمی‌شمرند؟ چرا بعضی‌ها از آزار رساندن به دیگران لذت می‌برند؟ چرا عده‌ای بی‌انضباط هستند؟ چرا بر اعمال مآعده حاکم نیست؟ چرا روح همکاری در ما ضعیف است؟ چرا خانواده‌های ما محیطی آرام، تربیتی، قابل تحمل، آموزنده و تأمین‌کننده‌ی نیازهای اساسی روانی و تربیتی اعضای خانواده نیست؟ چرا از نیروی فکر خود در زندگی کم‌ترا استفاده می‌کنیم؟ چرا در حل مسائل عاقلانه و منطقی عمل نمی‌کنیم؟ چرا به خود اجازه می‌دهیم در هر زمینه، بدون داشتن اطلاعات کافی، اظهار نظر کنیم؟ چرا روحیه‌ی مسئولیت‌پذیری در ما ضعیف

است؟ چرا در مصرف غذا، بهداشت را رعایت نمی‌کنیم؟ چرا هنگام عصبانیت از بروز اعمال ناپسند جلوگیری نمی‌کنیم؟ چرا برای رفع اختلاف یا کاهش تضاد خود با دیگران اقدام نمی‌کنیم؟ چرا وقتی مشکلی پیش می‌آید، به جای بررسی، ریشه‌یابی و حل آن، معمولاً آن را به دوش دیگران می‌اندازیم و خود را از منظری که هیچ تأثیری در بروز آن نداشته است، مشاهده می‌کنیم؟ چرا هیچ‌گاه به ارزیابی و قضاوت درباره‌ی خود نمی‌پردازیم؟ چرا وقتی فردی اشکال‌های ما را بیان می‌کند، از او دلخور می‌شویم؟ چرا دوست داریم فقط از خودمان تعریف و تمجید بشنویم؟ چرا اگر بچه‌هایمان همان‌گونه که ما رفتار می‌کنیم، رفتار کنند، بازخواستشان می‌کنیم؟ چرا...؟

این چراها، و صدها چرا دیگر البته چراهای عمیقی هستند که باید به آن پرداخت. باید با دیدی وسیع و عمیق این چراها را استخراج، صورت‌بندی و برای پاسخ‌پدان‌ها تلاش کرد.

بیان مسئله

در مقدمه‌ی فوق با تمرکز بر مسئله با سؤالاتی که با محوریت «تربیت» قابل بیان هستند، سعی کردیم مقدماتی را برای رسیدن به صورت‌بندی درستی از مسائل تربیتی بیان کنیم، اما با این سؤالات هم می‌توان به عنوان موضوع و هم به عنوان مسئله مواجه شد. این تفاوت شاید در مراحل اولیه‌ی یک فعالیت پژوهشی خیلی نمایان نباشد؛ اما هر چه پژوهش در زمینه‌ی تربیت پیش‌تر جلو می‌رود این تمایز خود را بیش‌تر آشکار می‌کند. در ادامه سعی می‌کنیم در همین ابتدای پژوهش بتوانیم با بیان تفاوت‌های دیدگاه موضوع محور که بر اساس ساختار ذهنی موضوعی بر ذهن حاکم می‌شود، با دیدگاه مسئله‌ای که آن هم بر اساس ساختار ذهنی مسئله‌ای بر ذهن حاکم می‌شود، تمایز این دو دیدگاه را تا حد ممکن آشکار کنیم.

سلام!

مهم نیست چه درسی را تدریس می‌کنید: ادبیات فارسی، زبان انگلیسی، علوم تجربی، ریاضیات، علوم اجتماعی یا هر درس دیگر. بدون شک دانش و اطلاعات کافی را در ارتباط با موضوع تدریس خود دارید. در همه‌ی موضوع‌های علمی و رشته‌های تدریس تفکر ارزش ویژه‌ای دارد. تفکر درباره‌ی علوم تجربی، ریاضی، موضوعات ادبی و هر رویداد و مسئله‌ای در زندگی بسیار لازم و ضروری است به ویژه تفکری که همراه با نوعی قضاوت و ارزیابی باشد. راستی چگونه می‌توان درست قضاوت کرد و با شیوه‌ای صحیح اندیشید؟!

نمره‌ای برای «تفکر» و «ذهنیت فلسفی»

● آغاز

در آیین و دین مقدس اسلام «هیچ عادت‌ی چون تفکر نیست» و «یک ساعت تفکر برتر از هفتادسال عبادت شمرده می‌شود». در بیش از ۳۰۰ آیه از قرآن اسان‌ها به خریدورزی و تعقل دعوت شده‌اند. اولین باب از کتاب اصول کافی، که از کتاب‌های چهارگانه‌ی شیعه^۱ به حساب می‌آید، باب عقل و جهل است و در آن روایات زیادی در مریث تفکر آمده است.

از جمله روایتی از حضرت رسول نقل شده است که حضرت می‌فرماید: «خدا به بندگانش چیزی بهتر از عقل بخشیده است. حواییدن عاقل از شب زنده‌داری جاهل بهتر است و در منزل بودن عاقل از سفر (حج و جهاد) جاهل بالاتر است».^۲ و در همین باب آمده است که شخصی نزد امام صادق (ع) از عبادت‌ها و دیانت فردی دیگر تعریف‌ها کرد. حضرت از وی پرسید: «گو بدانم که درک و فهم و عقلش چگونه است؟»

آن شخص گفت: «می‌دانم». حضرت فرمود: «پاداش هر فرد به اندازه‌ی عقل اوست.»^۳

عنوان ذهنیت فلسفی در این مقاله نباید ذهن مبارک است و در فلسفه معطوف کند یا بحث در مورد رویدادها و مکتب‌های خاص فلسفی رایج خاطر آورد. «در دنیای امروز در چند دهه‌ی اخیر فلسفیدن و فلسفه‌ورزی به عنوان روشی برای پژوهش فویدی فکر مورد توجه قرار گرفته است. این

توجه در ایران نیز از یک دهه‌ی پیش از این آغاز شده است. در این مقاله فلسفه را هم‌پای علم، راهی برای به کارگیری عقل و اندیشه و تفکر برای حل مسائل بشری به شمار آورده‌ام.

در جهان امروز، که علم و فناوری به سرعت پیش رفت می‌کنند، نقش اندیشه‌ورزی و فلسفیدن بیش از گذشته است. در این راستا توانایی تفکر و جلافت معلمان در بهیو و کیفیت آموزش از مهم‌ترین ویژگی‌ها و صلاحیت‌های معلمي به‌شمار می‌آید. تفکر منطقی و صحیح معلمان را می‌توان منوط به داشتن ذهنیت فلسفی آنان دانست و این ذهنیت موضوعی است که به معلم پیش و دانش می‌دهد تا بتواند در مواجهه با مسائل مدرسه و کلاس درس از تنگ‌نظری و خودمحوری و یک‌جانبه‌گرایی مصون بماند و با شناخت و معرفت لازم به‌طور منطقی تصمیم بگیرد.

در باب ویژگی کسانی که ذهن فلسفی دارند، مطالب چندانی به رشته‌ی تحریر درنیامده است ولی از معدود کسانی که به این مهم پرداخته‌اند، می‌توان فیلیپ، جی، اسمیت را نام برد.^۴

اسمیت در کتاب «ذهنیت فلسفی در مدیریت آموزشی» می‌نویسد:

«به نظر می‌رسد فرد دارای ذهن فلسفی خصوصاً برای انسان

تفکر برتر
 به روشی منطقی و عمیق
 به روشی منطقی و عمیق

تصور کرد که احتمال آن که رفتارهای شما از یک ذهن فلسفی دستور می‌گیرد، بیش تر است.

● نکاتی چند

۱. جامعیت در فکر: این بعد از ذهنیت فلسفی وقتی اتفاق می‌افتد که شما در یک جنگل پر درخت بتوانید درست زمانی که یک یک درختان جنگل را می‌بینید، در عین حال جنگل (مجموعه‌ی درختان) را نیز ببینید. «جامعیت در فکر از ما می‌خواهد که در برابر فشارهای آبی و موارد خاص بودن مقاومت کنیم و مسائل خود را بر اساس هدف‌های دراز مدت بگیریم.»^۱ برای این مهم لازم است قدرت تعمیم دادن خلاق داشته باشیم و این موضوع نیز نیازمند شکیبایی و حوصله در تفکرات عمیق نظری است.

۲. تعمق در بررسی یک موضوع: فردی که قدرت تعمق کمی دارد، فرض‌های اساسی را امتحان نمی‌کند. موفقیت یا شکست راه‌شانس و عوامل سطحی مربوط می‌داند و از تحلیل شرایطی که اتفاق می‌افتد، برای طراحی آینده سود نمی‌برد. در مقابل، فردی با قدرت تعمق زیاد می‌تواند در ورای روش‌های آشکار و امور به ظاهر بدیهی و روشن، اندیشه‌کند و اصول و عوامل زیربنایی را شناسایی کند و به معانی تلویحی و ربط میان عوامل و طراحی آینده حساس باشد.

۳. قابلیت انعطاف در اندیشه: افرادی که این بعد از ذهنیت فلسفی را کم‌تر دارند، توضیحات جزئی و ثابت را بیش تر قبول می‌کنند و برای قضاوت در مورد یک موضوع بیش تر به نظر افراد و شخصیت‌ها وابسته‌اند تا بررسی یک نظر یا فکر.

در مقابل، افراد با قابلیت انعطاف می‌توانند مسایل را بیش تر چندجانبه ببینند تا دو جانبه. آن‌ها راه‌های گوناگون را برای رسیدن به مقصد مورد توجه فرا می‌دهند و با تجزیه و تحلیل مناسب دلایل و معانی متفاوتی را برای رویدادها پیشنهاد می‌کند.

۴. شیوه‌های تقویت تفکر: در کنار سه بعد فوق ممکن است این پرسش مطرح شود که «چگونه می‌توان نیروی فکر را تقویت کرد؟»

«نیروی فکر در دو بعد قابل تقویت است: ۱. عمق و ژرفا ۲. وسعت و پهنا. در امور اول باید گفت هرچه فکر را در بررسی مسائلی که به دقت نیاز دارد، بیش تر درگیر کنیم نتایج بهتری به دست می‌آوریم و در مورد دومین بعد، توجه به این نکته لازم است که با پرداختن به امور و پدیده‌های مشخص، حوزه‌ی فعالیت ذهن ما گسترش می‌یابد و می‌توانیم نسبت به گذشته یک موضوع را در قلمرویی وسیع‌تری بررسی کنیم.»^۲

در فصل هفتم کتاب «تفکر برتر» که در ادامه به معرفی آن

ذهنیت فلسفی موضوعی است که به معلم پیش و دانش می‌دهد تا بتواند در مواجهه با مسائل مدرسه و کلاس درس از تنگ نظری و خودمحوری و یک‌جانبه‌گرایی مصون بماند و با شناخت و معرفت لازم به طور منطقی تصمیم بگیرد

دهد که ممکن است در سه بعد هم مرتبط یعنی «جامعیت»، «تعمق» و «قابلیت انعطاف» گروهبندی شوند.^۳

● روش کار

اسمیت برای هر یک از سه بعد جامعیت در فکر، تعمق در بررسی یک موضوع و انعطاف‌پذیری اندیشه، چهار شاخص ذکر کرده است که این موارد را به صورت فهرست ارزیابی در این شماره مشاهده می‌کنید. در مورد خودتان قضاوت کنید. رفتارتان را در کلاس درس یا در هر صحنه‌ای از زندگی که مایل هستید انتخاب کنید و بر اساس رفتارهای خود و برای شاخص‌های ذکر شده در «فهرست ارزش‌یابی ذهنیت فلسفی»^۱ تا ۵ امتیاز در نظر بگیرید. برای ویژگی که «بسیار کم» در رفتارهای شما مصداق‌های آن مشاهده می‌شود امتیاز ۱ را در نظر بگیرید و اگر این ویژگی «زیاد» در رفتار شما مشاهده می‌شود، امتیاز ۵ را به خود اختصاص دهید.

البته معلوم است که این گونه امتیازدهی بسیار نظری و ساده است، در پژوهش‌های مختلف از پرسش‌نامه‌ها و مصاحبه‌های مختلف و ابزار معتبرتری برای سنجش «ذهنیت فلسفی» استفاده شده است. در این جا هدف فقط جلب توجه شما به ویژگی‌های یک «ذهن فلسفی» است.

هرچه مجموع امتیاز شما به ۱۰ نزدیک‌تر باشد، می‌توان

۷. التزام عقل و دین: عقل انسان کامل نمی شود مگر پیروی از حق!

● معرفی کتاب

همان طور که ذکر شد تفکر برتر کتابی است که در بیان این معارف در ارتباط با تفکر و فلسفیدن معرفی می شود. این کتاب «رویکردی فلسفی» فیسی و روان‌شناختی به تفکر و تمرکزدهانی آن پرداختگی است. نویسنده‌ی کتاب محمدرضا شرفی است و در سال ۱۳۸۱ انتشارات صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران «سر و ش» آن را به چاپ رسانده است.

این کتاب در نه فصل و ۴۵۹ صفحه تنظیم شده است. پنج فصل اول کتاب، مبانی نظری و معرفی فکر و تفکر می‌سازد و از فصل ششم تا طرح المسئله می‌پردازد و پس از آن در فصل‌های دیگر، شیوه‌های تقویت فکر، «تفکر» و «انگوه‌های حل مشکل» به جنبه‌های کاربردی فکر توجه شده است. در این کتاب از عبارات و اظهارنظرهای بزرگان، اندیشمندان و شخصیت‌های فلسفی و علمی، فراوان استفاده شده است.

می‌پسندیم به‌طور مسطوح به این پرسش پاسخ داده شده است: نویسنده‌ی این کتاب ۱۴ روش را برای «تقویت فکر» نام می‌برد که برخی موارد آن عبارت‌اند از:

۱. تقوا: به معنای تقوی از خدا هدایت (مهم حق، نور و آرامش) حاصل می‌شود.
۲. آموزش ذهن: بدن، اگر بدنی تحت تأثیر فکر نباشد، از بهترین حوزه‌های سیر نمی‌برد. ولی کوچک‌ترین بریتی که همراه با فکر سالم انجام شود، نیرو و شدتی به بدن می‌بخشد.
۳. تعقیب روح‌های بزرگ: هر روز برای چند دقیقه هم که شده بر فراز قله بلند افکار عالی و تجلیات زیبای عالم انسانیت سیر کنید.
۴. بررسی تطبیقی آراء اندیشه‌ها: ارزیابی تطبیقی و مقایسه‌ای اندیشه‌ها.
۵. تمهید آزادی: اذهان ما چترهای لاجت هستند، فقط وقتی بار می‌شوند عمل می‌کنند.
۶. مراقبه‌ی متعالی: غورباطنی، تمرکز ناشی از بصیرت خاموش در درون؛ قدرت یادگیری را اعتلا می‌دهد و به حد «ابر یادگیری» می‌رساند.

منابع و مآخذ

- تفکر ساده‌ترین چیز من جمله سخن است. مصداق بصورت رسول است.
کتاب‌های چهارگانه (کتاب، رعد، جهل، یه، قاف، من لا یخبره الفقه، الهی، و...
عصر، که احادیث الهیه به‌طور معمول قوی یاد هستند و فقهی شعبه به‌طور اعمی از آنها ن سلسله احکام استفاده می‌شود.
کلینی، ابی جعفر محمد بن یعقوب بن
عراق اصول کافی، ج ۱، آن‌جایی که موارد
مطلوبی، تهران: دفتر نشر فرهنگ، سال
۱۳۸۱، ص ۱۹، ج ۱، ص ۱۹، ج ۱، ص ۱۹
همان منبع، ص ۱۹، ج ۱، ص ۱۹
فانادی، نجیبی، «انگار آموزش فلسفه به
دکان»، فصلنامه‌ی مطالعات اسلامی
سی، انجمن مطالعات اسلامی، زمستان ۱۳۸۶، ص ۶۱
شرفی، محمدرضا، تفکر برتر، تهران:
روش، ۱۳۸۱

فهرست ارزش‌یابی «ذهنیت فلسفی»

امتیاز ۱ تا ۵	ردیف	جامعیت
	۱	موارد خاص را در یک زمینه‌ی وسیع با هم مرتبط می‌سازد و سعی می‌کند تصویر بزرگ را ببیند.
	۲	در برخورد با مسائل آتی، هدف‌های درازمدت و آرمان‌ها را نیز در نظر می‌گیرد.
	۳	با بررسی و تحلیل موارد برای ارائه‌ی یک نظریه‌ی قابل تعمیم تلاش می‌کند.
	۴	در مقابل عقاید و افکار مختلف سعی صدر نشان می‌دهد.
	● تعمق	
	۵	آن‌چه را به ظاهر بدیهی به شمار می‌آید مورد سؤال قرار می‌دهد.
	۶	با ژرف‌اندیشی اصول و مبانی نظریه‌ها و مسائل را تشخیص می‌دهد.
	۷	از آن‌چه می‌بیند موارد نامحسوس را استخراج می‌کند و به معانی تلویحی و ربط امور حساس است.
	۸	از روش فرضیه‌ی استنتاجی - قیاسی به جای روش استقرایی استفاده می‌کند.
	● قابلیت انعطاف	
	۹	در موقعیت‌های تازه، تجربه‌های متفاوت و فشارهای هیجانی دچار انعطاف‌ناپذیری روان‌شناختی نمی‌شود.
	۱۰	عقاید و افکار را بدون این که تحت تأثیر منابع آن‌ها قرار بگیرد ارزیابی می‌کند.
	۱۱	مسائل را از جهات متعدد بررسی می‌کند و میان امور متناقض و متضاد تفاوت قابل می‌شود.
	۱۲	در قضاوت‌ها چپه‌ی احتیاط را رعایت می‌کند و از اظهار نظر فطعی فوری پرهیز می‌کند.

7. Comprehensiveness
8. Penetration
9. flexibility
10. sensitivity
11. flexibility
12. sensitivity
13. flexibility
14. sensitivity
15. flexibility
16. sensitivity
17. flexibility
18. sensitivity
19. flexibility
20. sensitivity
21. flexibility
22. sensitivity
23. flexibility
24. sensitivity
25. flexibility
26. sensitivity
27. flexibility
28. sensitivity
29. flexibility
30. sensitivity
31. flexibility
32. sensitivity
33. flexibility
34. sensitivity
35. flexibility
36. sensitivity
37. flexibility
38. sensitivity
39. flexibility
40. sensitivity
41. flexibility
42. sensitivity
43. flexibility
44. sensitivity
45. flexibility
46. sensitivity
47. flexibility
48. sensitivity
49. flexibility
50. sensitivity
51. flexibility
52. sensitivity
53. flexibility
54. sensitivity
55. flexibility
56. sensitivity
57. flexibility
58. sensitivity
59. flexibility
60. sensitivity
61. flexibility
62. sensitivity
63. flexibility
64. sensitivity
65. flexibility
66. sensitivity
67. flexibility
68. sensitivity
69. flexibility
70. sensitivity
71. flexibility
72. sensitivity
73. flexibility
74. sensitivity
75. flexibility
76. sensitivity
77. flexibility
78. sensitivity
79. flexibility
80. sensitivity
81. flexibility
82. sensitivity
83. flexibility
84. sensitivity
85. flexibility
86. sensitivity
87. flexibility
88. sensitivity
89. flexibility
90. sensitivity
91. flexibility
92. sensitivity
93. flexibility
94. sensitivity
95. flexibility
96. sensitivity
97. flexibility
98. sensitivity
99. flexibility
100. sensitivity

دایرةالمعارف

دوران کودکی خود را به یاد بیاورید. هنگامی که می‌خواستید درباره‌ی موضوعی مطلبی بنویسید، به دایرةالمعارف مراجعه می‌کردید. حالا شما بزرگ‌تر شده‌اید و قادر هستید از منابع دیگری نیز استفاده کنید؛ اما یک دایرةالمعارف جامع و خوب، دایرةالمعارفی است که اطلاعات را به صورت طبقه‌بندی شده و مرتب ارائه کند. این نوع دایرةالمعارف‌ها، منابع مناسبی برای کسب اطلاعات درباره‌ی موضوع پژوهشی‌تان هستند.

انتخاب دایرةالمعارف

دایرةالمعارف جامع و خوب چه ویژگی‌هایی دارد؟ اول از همه، به دایرةالمعارفی مراجعه کنید که دارای فهرست موضوعی الفبایی باشد. دایرةالمعارف‌های تک‌جلدی اطلاعات کافی را در اختیار شما قرار نمی‌دهند؛ زیرا، در این گونه از دایرةالمعارف‌ها اطلاعات

تاکنون برای انتخاب و پیدا کردن موضوع پژوهش، جست‌وجو کرده‌اید. اکنون زمان آن رسیده که منابع قبلی را برای دست‌یابی به اطلاعات بیشتر، مرور کنید. شما تا الان جست‌وجوی اولیه را برای انتخاب موضوع مقاله‌ی پژوهشی‌تان انجام داده‌اید؛ بنابراین، ضرورت دارد که به منابع اینترنتی یا دایرةالمعارف‌نگاهی سریع و گذرا بیندازید. هرچند تاکنون از منابعی که مطالعه کرده‌اید، یادداشت برداری نکرده‌اید؛ اما مطالعه‌ی مجدد این منابع برای دست‌یابی به اطلاعات مهم درباره‌ی موضوع مورد نظر‌تان به شما کمک می‌کند که در کجا و در چه منبعی به دنبال اطلاعات مورد نیازتان بگردید.

از کجا شروع کنیم؟

برای دست‌یابی به اطلاعات اساسی و پایه درباره‌ی موضوعی، ابتدا به دایرةالمعارف یا اینترنت مراجعه کنید. امروزه بیش‌تر مردم به این منابع دسترسی دارند.

چگونه مقاله‌ی علمی پژوهشی تهیه کنیم؟ - ۵

جست‌وجو کردن

نویسنده: بورلی آن چاین

ترجمه: احمد شریفان

پرسش‌های پژوهش به شما نشان می‌دهند که برای تهیه مقاله‌ی علمی پژوهشی دربارهی موضوع مورد نظرتان به چه اطلاعاتی نیاز دارید و چگونه می‌توانید گزارش خود را تدوین کنید

به‌طور کلی و خلاصه ارائه شده است. دوم این‌که، دایره‌المعارف را انتخاب کنید که محتوای آن برایتان قابل درک باشد. زیرا، در دایره‌المعارف که در سطح شما (از نظر سطحی) باشد، اطلاعات بسیار فنی و قابل فهم برای افراد بی‌رنگ‌سال ارائه شده است. البته، دایره‌المعارف که برای کودکان نوشته شده است نیز برای شما مناسب نیست. برای مثال دایره‌المعارف علوم می‌تواند برای دایره‌المعارف علمی می‌دانی چراغ و نظیر آن می‌تواند برای شما مناسب باشد. نکته‌ی قابل توجه این است که بعضی از این دایره‌المعارف‌ها به صورت دستک فشرده نیز در بازار موجود هستند؛ بنابراین، می‌توانید آن‌ها را خرید یا اجابت بگیرید و استفاده کنید.

در صورتی که تمایلی دارید از دایره‌المعارف‌های موجود در کتابخانه‌ها یا محلی استفاده کنید، می‌توانید نشانی آن‌ها را در بخش فهرست منابع پیدا کنید؛ اما به یاد داشته باشید، نمی‌توانید کتاب‌های مرجع را از کتابخانه بیرون ببرید. باید در همان‌جا آن‌ها را مطالعه کنید. بنابراین، وقت خود را به گونه‌ای تنظیم کنید که بتوانید با مراجعه به کتابخانه، منبع مورد نظرتان را در همان‌جا مطالعه کنید.

استفاده از دایره‌المعارف

پیدا کردن اطلاعات در دایره‌المعارف آسان است. به این منظور کافی است به فهرست موضوعی الفبایی آن مراجعه کنید. برای مثال، اگر موضوع شما مربوط به ارتباطات بین‌اسب‌ها است، در فهرست موضوعی به دنبال لغت اسب‌ها بگردید. در مقاله‌ی اسب‌ها، نمی‌توانید اطلاعات خاصی درباره‌ی نحوه‌ی ارتباط اسب‌ها با یکدیگر پیدا کنید، اما می‌توانید به مطالبی در زمینه‌ی آموزش آن‌ها دست یابید. علاوه بر این، در انتهای مقاله‌ی مربوط به آموزش اسب‌ها، می‌توانید از فهرست مقاله‌هایی که درباره‌ی اسب‌ها در دایره‌المعارف وجود دارد، آگناه شوید. حالاً زمان آن رسیده که مشخص کنید کدام مقاله‌ها یا مطالب را باید مطالعه کنید. به یاد داشته باشید که شما دو لغت کتبی است و ارتباط را در اختیار دارید. بنابراین، اگر لغت ارتباط را برای جست‌وجوی مطلب در دایره‌المعارف انتخاب می‌کنید، بدانید که از این طریق نمی‌توانید به اطلاعاتی درباره‌ی ارتباط اسب‌ها با یکدیگر دست یابید، بلکه به این منظور باید ارتباط حیوانات را مطالعه کنید. بنابراین بهتر است دایره‌المعارف را که به‌طور خاص به اسب‌ها مربوط می‌شود، مطالعه کنید.

اینترنت برای جست‌وجو

علاوه بر دایره‌المعارف‌ها، شما می‌توانید از اینترنت برای جست‌وجو استفاده کنید. در واقع، استفاده از اینترنت شباهت زیادی با نحوه‌ی بهره‌گیری از دایره‌المعارف دارد. به‌حاشی جست‌وجوی لغت مورد نظر در کتاب، کافی است که لغت مورد نظرتان را در کتابخانه جست‌وجوی یکی از شبکه‌ها مانند گوگل، ای‌هو و نظیر آن تایپ کنید و با زدن کلید «جست‌وجو» راجسی به فهرستی از وب‌سایت‌های مرتبط به موضوع مورد نظر خود دست یابید.

به‌کارگیری اینترنت سهولت بسیار به‌شما در استفاده از دایره‌المعارف، اطلاعاتی را فراتر از آنچه فکر می‌کنید، برایتان فراهم می‌کند. برای مثال، کلمه‌ی «واژه‌ی ارتباطات اسب‌ها» می‌تواند به شما برای دست‌یابی به فهرستی از شبکه‌های موجود در این باره کمک کند؛ اما اگر نتوانستید به شبکه‌های معنی‌دست برسید، می‌توانید کلیدواژه‌ی قبلی را با کلمه‌ی «واژه‌ی جدید» همراه کنید. اسب‌ها با «شبه‌کشیدن اسب‌ها» خوان می‌شود یا حتی می‌توانید به جست‌وجوی خودتان با تایپ یک سوال مانند «چرا اسب‌ها شبه می‌کشند؟» یا «چگونه اسب‌ها با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند؟» ادامه دهید. در نتیجه‌ی این جست‌وجو، فهرستی از وب‌سایت‌های مرتبط با موضوع را به دست می‌آورید، فقط لازم است تصمیم بگیرید که دوست دارید محتوای آن‌ها را بخوانید یا بشنوید. به این نکته توجه داشته باشید که در فهرست مذکور، فقط توصیف تصویری از کلمه‌واژه‌ی مورد نظرتان ارائه شده است و به‌وسیله‌ی آن می‌توانید از محتوا و مفید بودن آن وب‌سایت آگاه شوید. برای مثال، بخشی از فهرست سایت‌ها با شرح مختصری درباره‌ی کلیدواژه‌ی «ارتباطات اسب‌ها» در زیر ارائه شده است.

- ارتباطات اسب‌ها: به حرکات و شبهه کشیدن اسب‌ها خود توجه کنید. من تجربه‌ای دارم که چگونه اسب‌ها می‌توانند با یکدیگر آگاه گردند.
- ارتباطات اسب با اسب: این مقاله به‌وسیله‌ی دکتر اندرو دود ورت نوشته شده است که به معنی نقش اسب‌های گوناگون اسب‌ها در برقراری ارتباط، اختصاص دارد.
- چرا اسب‌ها شبه می‌کشند: دکتر ایلیس ریان ورتن اسب‌پشروی گله، توضیحی درباره‌ی معنی شبهه کشیدن اسب‌ها.

مورد اول، وب سایتی را به شما معرفی می کند که می توانید از تجربه ی شخصی یک فرد غیر متخصص آگاه شوید؛ اما موردهای دوم و سوم شما را با اطلاعاتی که به وسیله ی افراد متخصص تهیه شده است، آشنا می کند. شما می توانید به مقاله ها و توصیف های بسیاری در وب سایت ها دسترسی داشته باشید؛ اما ضرورت ندارد که همه ی آن ها را بخوانید بلکه باید مطابق با هدفی که دارید، مقاله ها و توصیف ها را مطالعه کنید. به طوری که خواندن آن ها شما را به هدفتان برساند. به هر حال، به این منظور باید از مطالبی که می خوانید یادداشت بردارید یا نشانی آن ها را برای مراجعه و دسترسی بعدی بویسید.

شناخت منابع

تمام منابعی که در وب سایت ها وجود دارند، معتبر نیستند. یک راه برای آگاهی از اعتبار وب سایت، این است که به نشانی آن توجه کنیم. برای مثال، امکان دارد آن وب سایت، مربوط به یک مرکز آموزشی مانند دانشکده، مؤسسه و... باشد. این گونه نشانی ها، اغلب شما را با مطالب مفیدی در زمینه ی موضوع مورد نظرتان آشنا می کنند.

پرسش های پژوهش

این بحث به نظر عجیب می رسد. اما شما فقط مروری اجمالی بر موضوع پژوهشی تان دارید و همین قدر می دانید که چیزی در مورد موضوع پژوهشی تان نمی دانید. به کلامی دیگر، آن قدر می دانید که بتوانید پرسش هایی را درباره ی موضوع مورد نظرتان طرح کنید که این خود،

مرحله ی مهمی در نوشتن مقاله ی پژوهشی به شمار می آید. دانش پرسش های خاص (که به آن ها پرسش های پژوهش گفته می شود) به شما کمک می کند که برای یافتن جواب آن ها به دنبال منابعی بگردید که برای این امر سودمند باشند. به علاوه، این گونه پرسش های پژوهش به شما کمک می کند تا بر روی اطلاعات مورد نیازتان برای تهیه ی مقاله ی علمی پژوهشی و چگونگی سازماندهی آن متمرکز شوید.

به منظور طرح پرسش های پژوهش می توانید از کلمه های استفهامی «چه»،

«کجا»، «کی»، «چرا»، «چه کسی» و «چگونه» استفاده کنید. برای تسهیل در طرح پرسش های پژوهش، جدولی مانند جدول زیر تهیه کنید. سپس با توجه به کلمه ی استفهامی طرح شده در هر ستون جدول، حداقل یک پرسش در مورد موضوع پژوهشی تان بنویسید؛ در ضمن از این که نتوانید برای همه ی کلمه های استفهامی، پرسشی طرح کنید، تعجب نکنید؛ زیرا، طرح پرسش هایی در ارتباط با کلمه های استفهامی به موضوع پژوهش شما بستگی دارد. برای مثال، برای «ارتباط اسب ها» نمی توانید پرسش هایی را در ارتباط با کلمه های استفهامی «کجا» یا «چه کسی» طرح کنید؛ اما می توانید در زمینه ی «چه»، «کی»، «چرا» و «چگونه» سؤال خود را طرح کنید.

پرسش های پژوهشی که طرح کرده اید به شما نشان می دهد که برای تهیه ی مقاله ی علمی پژوهشی درباره ی موضوع مورد نظرتان به چه اطلاعاتی نیاز دارید؛ علاوه بر این، به شما در چگونگی تدوین گزارش پژوهش کمک می کند. هم چنین نشان می دهند که گزارش شما شامل چند قسمت اصلی است. برای نمونه، تهیه ی گزارش درباره ی ارتباط اسب ها دارای مطلبی در زمینه ی ۱. چگونه اسب ها از طریق صدا با یکدیگر ارتباط برقرار می کنند؛ ۲. چگونه اسب ها از زبان بدن برای ارتباط با یکدیگر استفاده می کنند؛ ۳. چگونه اسب ها از تغییر رفتار برای ارتباط با یکدیگر استفاده می کنند؛ و اطلاعاتی جانبی مربوط به انواع رفتارهای خاص ارتباطی اسب ها را شامل می شود.

منبع

● Chin, Beverly Ann. How to Write a Great Research Paper. USA, New Jersey: John Wiley & Sons.

چه؟	کجا؟	کی؟	چرا؟	چه کسی؟	چگونه؟
● به چه روش هایی اسب ها باهم ارتباط برقرار می کنند؟			● چرا اسب ها شیهه می کشند؟ ● چرا اسب ها سمشان را به زمین می کوبند؟ ● چرا اسب ها سرشان را تکان می دهند؟		● چگونه اسب ها برای برقراری ارتباط با یکدیگر از صدا استفاده می کنند؟ ● چگونه اسب ها از زبان بدن برای برقراری ارتباط با یکدیگر استفاده می کنند؟ ● چگونه اسب ها از تغییر حالات رفتاری برای برقراری ارتباط با یکدیگر استفاده می کنند؟

امانتداری

طرح درسی برای آموزش مفاهیم دینی

دکتر لیلا سلیقه دار*

بچه‌ها! چیزی که می‌خواهم امروز بگویم به همین صندوق مربوط می‌شود. از شما انتظار دارم در آخرین‌ها و سؤالاتی که به شما می‌دهم، دقت و علاقه، شکر کنید تا در پایان کلاس نتیجه‌ی خوبی از آن بگیریم و به جواب آن‌ها برسیم:

۱. معمولاً چه چیزهایی به ما می‌دهند تا آن‌ها از دید خود نگاه‌داری کنیم؟ آیا می‌توانیم آن‌ها اطمینان‌بخش کنیم؟
۲. چه طور می‌توانیم مطمئن‌ترین صندوق را برای نگاه داشتن آنچه به ما می‌دهند، داشته باشیم؟ دیگر آن به ما اعتماد کند؟

۳. درس امروز، شما را به یاد کدام یک از افراد بزرگ می‌اندازد که می‌توانند در این زمینه الگویی ما باشند؟

این سؤالات را روی تابلو نصب می‌کنم. سپس بچه‌ها را در گروه‌هایی سه تا پنج نفری قرار می‌دهم و می‌خواهم که در هر گروه یک نفر نویسنده‌ی گروه و یک نفر بیرو مسئول گروه انتخاب شود که بتواند گفت‌وگویی بچه‌ها را بطوری تنظیم کند که همه در بحث‌ها شرکت کنند و در پایان همه گزارش آن را به کلاس ارائه دهند. حالا این جملات را روی تابلو نصب می‌کنم و از آن‌ها می‌خواهم که آن‌ها را ترجمه و در دو دسته طبقه‌بندی و برای هر صیغه اسمی انتخاب کنند.

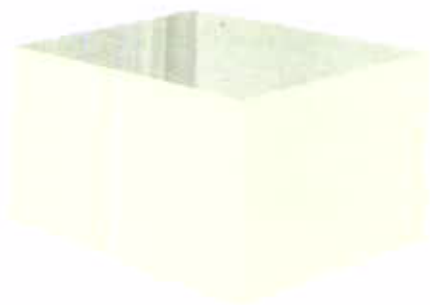
۱. مریه تمام راه تا مدرسه مراغب کیش بود که می‌آید به کتاب دوستش آسیبی برسد.

۲. زهرا به مهربی قول داد که حرف‌های او را به کسی نگوید.

۳. فرشته وقتی خط‌کش خود را شکسته دید، احساس گرفت دیگری بی‌دوستی نمود.

۴. لیلا که تازه با کمی قهر کوبه بود، هر چه از مریه می‌دانست به بچه‌های کلاس گفت.

طرح درس حاضر برای آموزش مفهوم امانتداری به شکل مشارکت دانش‌آموزان تدوین شده است. زمان لازم برای اجرای این طرح در عرض یک جلسه‌ی آموزشی و در صورت کمبود وقت در نهایت دو جلسه است. پس از سلام و احوال‌پرسی به دانش‌آموزان می‌گویم که در این جلسه تصمیم داریم یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های اخلاقی انسان را آموزش بدهیم. برای این کار به مشارکت همه‌ی شما احتیاج دارم. سپس شکل زیر را که نمونه‌ی آن را روی مقوایی کشیده‌ام، روی تابلو نصب می‌کنم و از بچه‌ها می‌پرسم: آیا می‌دانید این شکل چیست؟

بچه‌ها وادار به فکر کردن می‌شوند. نظر‌های خود را ارائه می‌دهند و هر کدام پاسخی را حدس می‌زنند. من ضمن تأیید نظر‌های درست آن‌ها می‌گویم: در واقع دهن من یک صندوق است. صندوقی است که در آن چیزهایی که دیگران به من می‌دهند تا برایشان نگاه دارم. در آن قرار می‌دهم. من فکر می‌کنم همه‌ی آدم‌ها باید چنین صندوقی داشته باشند و البته اگر الان شما یک مداد بدهید تا به اینان نگاه دارم، نمی‌توانم در این صندوق نگاه دارم. ولی شاید جایی را مثل این صندوق داشته باشیم تا از آن مراقبت کنیم و مطمئن باشیم آسیبی به آن نمی‌رسد.

دسته اول	دسته دوم
(نام‌های پیشنهادی): «رعایت می‌کنند»، «مراقب هستند»، «امانتدارند»	(نام‌های پیشنهادی): «رعایت نمی‌کنند»، «مراقب نیستند»، «امانتدار نیستند»
<ul style="list-style-type: none"> ● مریم تمام راه نام‌درسه مراقب کفش بود که می‌آدا به کتاب دوستش آسیبی برسد. ● زهرا به مهری قول داد که حرف‌های او را به کسی نگوید. ● معلم گفت: اگر از روی یک کتاب مطلبی را در مقاله‌تان می‌نویسید باید حتماً نام نویسنده را هم در آن بیاورید. 	<ul style="list-style-type: none"> ● فرشته وقتی خط کتس خود را شکسته دید تصمیم گرفت دیگر چیزی به دوستش ندهد. ● لیلا که تازه با کیمیا قهر کرده بود هرچه از کیمیا می‌دانست به بچه‌های کلاس گفت. ● دکتر عقیده داشت که پدرم مراقب سلامت خود نیست. ● سمیرا در استفاده از عده‌های مسئله‌ی ریاضی دقت نکرد، به همین خاطر جواب درست را به دست نیاورد.

ذهن خود ترسیم کرده‌اند و انتظار می‌رود بتوانند به سؤال ۱ و ۲ پاسخ بدهند. برای اطمینان بیشتر از آن‌ها می‌خواهم ۶ جمله‌ی دیگر در مورد امانت و امانتداری یا مشارکت گروه مثال بزنند، در این مورد گوشزد می‌کنم که اگر آن‌ها تجربه‌ای دارند، می‌توانند به گروه بازگو کنند و سپس برای آن جمله بسازند.

بحث بعدی کلاس گفت‌وگو در مورد سؤال آخر است. از دانش‌آموزان می‌پرسم مشهورترین امانتدار در طول تاریخ چه کسی بوده است؟ چرا او امانتداری معروف شد؟ به نظرشان مهم‌ترین و با ارزش‌ترین امانت نزد ایشان چه بوده است؟

بچه‌ها با این سؤالات و پاسخ به آن‌ها به یاد بررگانی هم چون پیامبر اسلام (ص) می‌افتند و متوجه می‌شوند که تنها اشیا و اجسام نیستند که نزد کسی به امانت گذاشته می‌شوند، گاه کلام و گفتار درس‌های مدرسه، خاطره و حتی یک نگاه هم می‌تواند به امانت گذاشته شود.

با پایان یافتن بحث و زمان کلاس تکالیف زیر را به بچه‌ها پیشنهاد می‌کنم تا هر کس براساس علاقه‌ی خود یکی از آن‌ها را انتخاب و برای جلسه‌ی بعد آماده کند.

الف) براساس یکی از روایات، در مورد پیامبر اکرم و امانتداری ایشان داستانی را به صورت نمایش یا مشارکت دوستان خود اجرا کنید.

ب) جدولی تهیه کنید و در آن درباره‌ی امانتداری در یک کلاس درس مثال بزنید.

ج) درباره‌ی موضوع زیر یک انشا بنویسید:

«بهترین چیزی که به امانت گرفته‌ام، چیست و چه طور از آن حفاظت می‌کنم؟»

۵. معلم گفت: اگر از روی یک کتاب مطلبی را در مقاله‌تان می‌نویسید، باید حتماً نام نویسنده را هم در آن بیاورید.

۶. دکتر عقیده داشت که پدرم مراقب سلامت خود نیست.

۸. سمیرا در استفاده از عده‌های مسئله‌ی ریاضی دقت نکرد، به همین خاطر جواب درست را به دست نیاورد.

برای این کار گروهی به بچه‌ها وقت می‌دهم و در طی این مدت به هر گروه سر می‌زنم تا بر عملکرد آن‌ها نظارت داشته باشم. تلاشم بر این است که با راهنمایی‌های کلی ذهن آن‌ها را به سوی هدف نزدیک‌تر کنم. اما هرگز توضیح مستقیم نمی‌دهم. در پایان وقت، مسئول هر گروه گزارش کار گروه و نتیجه‌ی حاصله را مطرح می‌کند. اگر نظرها فاصله‌ی زیادی از هم داشتند با نظر خواهی از کل کلاس سعی می‌کنم آن‌ها را به سوی صحیح‌ترین پاسخ رهنمود دهم و بالاخره جملات به شکل زیر ترتیب داده می‌شوند (الله عملاً در کلاس و در فرصتی نه چندان طولانی بچه‌ها خودشان به این دسته‌بندی می‌رسند).

اسم‌هایی را که بچه‌ها پیشنهاد می‌کنند، به نام هر یک از گروه‌ها می‌نویسم و در تفکری دوباره از آن‌ها می‌خواهم که بهترین اسم را انتخاب کنند. البته تجربه نشان داده است که بچه‌ها به راحتی و با بحث کردن در گروه می‌توانند از پس این کار برآیند، اما چنان‌چه این اتفاق نیفتد، من هم نظر خودم را ارائه می‌دهم تا آن‌ها بتوانند با یک مقایسه راحت‌تر تصمیم بگیرند که چه عنوان و دسته‌بندی برای این کار مناسب است.

حالا توجه آن‌ها را به سؤالات روی تابلو جلب می‌کنم. تا این جا بچه‌ها مفهوم امانت و امانتداری را در

زیرنویس

● دکترای فلسفه‌ی تعلیم و تربیت

موضوع: همه‌ی درس‌ها
چکیده: استفاده از سؤال
و پاسخ‌های کوتاه یا
عبارت‌های دو تکه برای مرور
درس‌ها همراه با یک بازی
جدید.

وسایل لازم
● کارت‌های بازی
(چگونگی تهیه‌ی کارت‌ها در
قسمت آماده‌سازی کارت‌ها
آمده است).

آماده‌سازی کارت‌ها

۱۰۰ کارت بازی هم اندازه
تهیه کنید، باید روی هر یک از
آن‌ها یک جمله جا بگیرد. روی
این ۱۰۰ کارت قسمت اول
عبارت‌های مورد نظر (یا
سؤال‌های کوتاه) و روی ۱۰۰
کارت دیگر قسمت دوم
عبارت‌ها (یا پاسخ‌های کوتاه) را
بنویسید. مثلاً در درس ادبیات
می‌توانید ۱۰۰ ضرب‌المثل یا

۱۰۰ بیت شعر انتخاب کنید و
روی ۲۰۰ کارت به شرحی که
ذکر شد اجرا کنید. از ۱۰۰
کارت دوم به تعداد نصف
گروه‌ها (دو یا سه سری بسته به
تعداد دانش‌آموزان کلاس) تهیه
کنید؛ اما از ۱۰۰ کارت اول فقط
یک سری کافی است. بهتر
است هر سری کارت را با یک
رنگ درست کنید تا استفاده از
آن‌ها در کلاس ساده‌تر باشد.

ارزش‌یابی

به دو روش می‌توانید فعالیت
دانش‌آموزان را ارزش‌یابی کنید:
● در حین بازی؛ برای این
منظور می‌توانید چک‌لیستی
تهیه و از آن برای ارزش‌یابی
پاسخ‌های ارائه شده توسط
دانش‌آموزان استفاده کنید.
● پس از پایان بازی، یک امتحان
کوچک شامل مطالبی که در بازی
 مطرح شده است، برگزار کنید.

زهره پندی

بازی برای تمرین - ۴

صد عبارت

اشاره

انجام بازی‌های گروهی در کلاس درس سبب می‌شود فضایی مناسب برای رشد
استعدادهای دانش‌آموزان در ایفای نقش در کارهای جمعی ایجاد شود. بازی «صد
عبارت» که در این شماره به معرفی آن می‌پردازیم، علاوه بر این که یک بازی گروهی
است و برای اهداف دانشی، نزدیک شدن به اهداف نگارشی از جمله تمایل به همکاری
گروهی را نیز در پی دارد.

شرح بازی

کلاس را به گروه‌های ۴ یا ۵ نفری تقسیم کنید به طوری که تعداد گروه‌ها زوج باشد. مثلاً یک کلاس ۳۰ نفری را به ۶ گروه ۵ نفری تقسیم کنید. در این صورت به ۳ سری کارت (به تعداد نصف گروه‌ها) از ۱۰۰ کارت دوم نیاز دارید.

نیمی از گروه‌ها را (۱) و نیمی دیگر را (ب) بنامید. هر یک از گروه‌های (۱) مقابل یکی از گروه‌های (ب) است. اعضای هر دو گروه باید شانه به شانه‌ی یکدیگر، روبه‌روی اعضای گروه مقابل در دو طرف یک میز بایستند. روی هر میز ۱۰۰ کارت سری دوم را به طور تصادفی ۵۰ کارت به سمت گروه (۱) و ۵۰ کارت به سمت گروه (ب) قرار دهید. ۱۰۰ کارت سری اول را بر بزنید و بازی را آغاز کنید:

■ یک کارت از انتهای سری اول بردارید و بلند بخوانید. ۱۰ ثانیه

فرصت بدهید تا دانش‌آموزان بقیه‌ی عبارتی را که شما خوانده‌اید (یا پاسخ سؤالی که مطرح کرده‌اید)، از میان کارت‌هایی که روی میزشان است پیدا کنند.

✓ اگر یکی از اعضای گروه (۱) کارت مورد نظر را در میان ۵۰ کارت پیش رویشان پیدا کند و نشان دهد، آن کارت از بازی خارج می‌شود.

✓ اگر کارت مورد نظر در میان ۵۰ کارت گروه (ب) بود و یکی از اعضای گروه (۱) زودتر از اعضای گروه (ب) آن را یافت و نشان داد، آن کارت در بازی باقی می‌ماند و کسی که کارت را یافته است، یکی از کارت‌های باقیمانده‌ی گروه خود را به گروه مقابل منتقل می‌کند.

✓ اگر یکی از اعضای گروه (۱) به اشتباه کارتی را نشان دهد، آن کارت در بازی باقی می‌ماند و گروه مقابل دو تا از کارت‌های باقی‌مانده‌اش را به گروه (۱) منتقل می‌کند.

✓ اگر یکی از اعضای گروه (۱) هم

زمان با یکی از اعضای گروه (ب) کارت مورد نظر را نشان دهد، کارت از بازی خارج می‌شود.

✓ اگر در طول مدت تعیین شده هیچ یک از بازی‌کنان کارتی را انتخاب نکنند، همه‌ی کارت‌ها در بازی باقی می‌مانند و بازی ادامه می‌یابد.

■ اگر کارت مورد نظر در همه‌ی گروه‌های تشکیل شده در کلاس پیدا و از بازی خارج شد، شما هم کارت خوانده شده از سری اول را از بازی خارج کنید. در غیر این صورت کارت را روی کارت‌های سری اول قرار دهید و کارت بعدی را از انتهای سری بردارید و بخوانید.

■ اولین گروهی که همه‌ی کارت‌هایش از بازی خارج شود، برنده‌ی بازی است. اگر طی مدت زمانی که برای بازی تعیین کرده‌اید، مثلاً ۱۰ دقیقه کارت‌های هیچ‌یک از گروه‌ها کاملاً از بازی خارج نشده باشد، گروهی که کم‌ترین کارت باقی مانده را دارد، برنده است.

توضیحات تکمیلی

● پس از آن که برای اولین بار بازی را به بچه‌ها یاد دادید، می‌توانید در جلسات دیگر بدون آن که فرصتی برای توضیح بازی هدر رود، از آن استفاده کنید. حتی می‌توانید آماده‌سازی کارت‌ها را برای بازی‌های بعدی به خود بچه‌ها واگذار کنید.

● می‌توانید بازی را با تعداد

کارت کم‌تری انجام دهید.

● فرصتی را که برای یافتن کارت‌ها به دانش‌آموزان می‌دهید با توجه به شرایط کلاس و نوع سؤال تعیین کنید (۵ تا ۱۵ ثانیه).

● مدت زمان بازی را هم پیش از شروع بازی تعیین کنید (۵ تا ۱۵ دقیقه).

● با همین کارت‌ها می‌توانید

بازی‌های دیگری هم انجام دهید.

مثلاً ۱۰۰ کارت سری اول و ۱۰۰ کارت سری دوم را در اختیار هر گروه قرار دهید و ۵ دقیقه به آن‌ها فرصت دهید تا کارت‌های مرتبط به هم را پیدا کنند. در پایان هر گروهی که عبارت‌های درست (یا سؤال و جواب‌های مرتبط) بیش‌تری یافته باشد، برنده است.

تبدیل تهدید به فرصت

نسرین اربابی

شروع سال تحصیلی زمانی است که بچه‌ها، معلم‌ها را می‌ستند و ارزش‌هایی می‌کنند. چه حور معلمی است؟ مهربان است؟ چگونه می‌توان با او کنار آمد؟ سخت‌گیر است یا آسان‌گیر؟ آیا می‌توان از لایه درس‌هایش در وقت؟

در گروه‌های خود دربارهی او بحث می‌کنند و راه و روش‌هایی برای دلد کردن او پیدا می‌کند (طبعی است ماهم می‌کردیم). این فردسرها برای معلم‌هایی که در نیمه‌های سال می‌گذارد تا بچه‌ها با او کنار بیایند. چه‌ها مدام در حال مقایسه‌ی معلم جدید با معلم قبلی خود هستند (طبعی است ماهم می‌کردیم). من هم از این فاعده‌مستی بودم. اوایل آفرماه بود شبیر تاریخ و جغرافیا که از دوستانم سخت‌تر می‌کرد. یا آگاهی به این مسئله به کلاس رفتیم که بچه‌ها به راحتی می‌توانستند بدیند. منتظر شیطنت‌ها و تهدیدهایشان بودم تا در زمان مناسب آن را به فرصت تبدیل کنم.

یک روز یک جغرافیا که توضیحات درس را از روی نقشه می‌دادم، نور آینه‌ای را روی در و دیوار کلاس دیدم. تعداد آن کم‌کم به سه تا رسید. بر من از این که ساداً تعداد آن‌ها بیش‌تر شود نگرانم می‌کرد. به فکر راه‌حلی بودم که این بازی قوشی را به یک فعالیت تبدیل کنم. در ضمن اعتراض بچه‌ها امروز می‌توانم به جای حفظ‌کنش از آن استفاده کنیم و نقاط مورد نظر را با آینه روی نقشه نشان دهم.

بچه‌ها به نوبت از آینه استفاده می‌کردند و من هم درس را ادامه می‌دادم. خوب بچه‌ها نور را پایین‌تر می‌آوردند و قاره‌ی اروپا را نشان می‌دهید. حوبه‌ا حالا نور را سیر به روی کتبی اسکندریاوی که درس امروز ما است.

بچه‌ها اسکندریاوی را نشان بده و به سیر جاری نور را تغییر بدهید. می‌توانم که من حالا دیگر نور آینه یک و سده‌ی حدی و حداب برای یادگیری درس امروز داشته‌بود. خوش‌حال بودم که شیطنت بچه‌ها، که انقضای سندان بود، به آنها کلاس‌ها را برهم زد. بلکه به حداییب امروز کلاس احاده هم شد.

انسان‌ها برای زیستن در کنار یک‌دیگر با گذر زمان صنایع و مشاغل گوناگون را ابداع کردند تا به نیازهای خود پاسخ دهند و زندگی بهتری داشته باشند. یکی از این صنایع صنعت کشتی‌رانی و مشاغل مربوط به آن است که تا حدودی به فراموشی سپرده شده است، در مورد معرفی و نحوه ورود به مشاغل این صنعت با دو تن از مسئولان سازمان کشتی‌رانی به گفت‌وگو نشستیم.

دوره‌های آموزشی دریایی

- رشته‌ی عرشه: فرماندهی، افسر اولی، افسر دومی.
 - رشته‌ی مهندسی موتور: سرمهندسی، مهندسی دومی، مهندس سومی.
 - رشته‌ی الکترونیک و مخابرات: مهندسی الکترونیک و مخابرات (۱)، مهندسی الکترونیک و مخابرات (۲)، اپراتوری عمومی.
 - شبیه‌سازها: مدیریت پل فرماندهی، آرپا و رادار (مدیریتی)، آرپا و رادار (عملیاتی)، نقشه‌های الکترونیکی دریایی، پنیوماتیک مقدماتی و پیشرفته، هیدرولیک مقدماتی و پیشرفته.
 - الزامی - کاربردی: مراقبت‌های پزشکی، کمک‌های اولیه‌ی پزشکی، کمک‌های اولیه‌ی مقدماتی، اطفای حریق پیشرفته، پیش‌گیری از حریق و اطفای آن، شناور بقا و قایق نجات، فنون بقا در دریا، آموزش برای مدرسان، ایمنی فردی و مسئولیت‌های اجتماعی، افسر ایمنی کشتی، افسر امنیتی شرکت.
 - ملوانی: ملوانی عرشه، ملوانی موتورخانه، ملوانی عمومی، مهارت در فنون عرشه، آشپزی پیشرفته.
- علاوه بر دوره‌های دریایی، دوره‌های بندری و لجستیکی (پشتیبانی و کمک‌رسانی) و نیز دوره‌های ویژه‌ی تجارت خارجی از دیگر بخش‌های آموزشی کشتی‌رانی جمهوری اسلامی ایران است.

سازمان کشتی‌رانی جمهوری اسلامی ایران و مؤسسه‌ی آموزشی آن

اشتغال به کار ۵۰۰۰ دریاتورد محارب در گروه کشتی‌رانی جمهوری اسلامی ایران در کنار ۱۰۰۰ نفر پرسنل کارآمد در بخش خشکی موجب حمل بیش از ۲۲ میلیون تن کالا در سال می‌شود.

شبکه‌ی بین‌المللی گروه کشتی‌رانی جمهوری اسلامی ایران در قالب سه دفتر منطقه‌ای در اروپا، خاور دور، خاورمیانه و ۱۰ دفتر مستقل در کشورهای ایتالیا، انگلیس، آلمان، چین، سنگاپور، ژاپن، کره‌ی جنوبی، لیبی، هنگ‌کنگ، مالکا و بیش از ۱۱۰ نمایندگی معتبر در سراسر جهان عهده‌دار ارائه‌ی تسهیلات و خدمات مورد نیاز صاحبان محترم کالا است.

مؤسسه‌ی آموزشی کشتی‌رانی جمهوری اسلامی ایران اولین مؤسسه‌ی آموزشی دارنده‌ی گواهی‌نامه‌ی ایزو ۹۰۰۱ و ویرایش ۲۰۰۰ در ایران با هدف دستیابی و نیل به مرز خودکفایی در آموزش و تأمین نیروی متخصص در سال ۱۳۶۸ تأسیس شد. این مؤسسه، علاوه بر طراحی و برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی دریایی از مقدماتی تا تکمیلی که براساس کنوانسیون بین‌المللی اجرا می‌شوند، دوره‌های گوناگونی را نیز برای طیف گسترده‌ای از دست‌اندرکاران صنعت دریانوردی اعم از شاغلان در دریا و خشکی برگزار می‌کند.

دریا و دریانوردی

گفت‌وگو: فاطمه واحدیان

کاپیتان علی عزتی، فوق لیسانس مدیریت دانش از دانشگاه جی.ام.یو لیورپول انگلیس و فارغ التحصیل رشته‌ی فرماندهی است. سرممیز مدیریت کیفیت جامع و نظام‌های استانداردسازی، مدیر گروه ایمنی و کیفیت دفتر امور دریایی، سرپرست دفتر تشکیلات، سیستم‌ها و روش‌ها و فرماندهی کشتی‌های تجاری از فعالیت‌های نامبرده در گذشته بوده است. وی از مرداد ماه ۸۶ تاکنون مدیریت دفتر برنامه‌ریزی راهبردی و امور بین‌الملل کشتی‌رانی جمهوری اسلامی ایران را برعهده دارد.

حرفه‌ی دریانوردی به آموزش و تجربه نیاز دارد که این دو تکمیل هم دیگریند

● آقای عزتی لطفاً درباره‌ی صنعت کشتی‌رانی در ایران برآیند بگویید؟

(ایران در حال حاضر ۱۴۸ فروند کشتی به ظرفیت ۴/۸ میلیون تن دارد که ۱۳۱ فروند آن کشتی اقیانوس پیما با ظرفیت ۴/۷ میلیون تن dwt است. هم‌اکنون بالغ بر ۴۲۰۰ نفر در کشتی‌رانی خدمت می‌کنند. متأسفانه حدود ۱۰ درصد از بیوز نیروی انسانی ما از خارج تأمین می‌شود. البته در حال حاضر طرح توسعه‌ی بسیار عظیمی را دنبال می‌کنیم و ساخت ۸۲ فروند کشتی به ظرفیت ۳/۵ میلیون تن dwt سفارش داده‌ایم که امسال ۲۸ فروند آن را یک‌جا تحویل می‌گیریم و به همین سبب بحث جذب نیروی منابع انسانی جدی‌تر می‌شود. دانش‌آموزان و فارغ‌التحصیلان دیپلمه فرصت بسیار خوبی دارند تا به این شغل گرایش پیدا کنند؛ زیرا کشتی‌رانی ایران یکی از بزرگ‌ترین سازمان‌های کشتی‌رانی خاورمیانه و هفدهمین سازمان در سطح دنیا است. دریانوردی شغلی جهانی است و به مرزهای ایران ختم نمی‌شود. کشورهای مثل فیلیپین، میانمار، چین، ویتنام، صادرکننده‌ی نیروی انسانی به کشورهای جهان از جمله کشور خودمان هستند؛ بنابراین، چشم‌انداز شغلی بسیار مناسبی برای جوانان ایران است. به علاوه هر کس به این شغل وارد شود می‌تواند مسیر خود را به خوبی ترسیم کند. با توجه به آن که این شغل کم‌تر شناخته شده است و دشواری‌ها و توانمندی‌های خاص خود را دارد در سطح ایران و جهان با کمبود شدید نیروی انسانی در این زمینه مواجه هستیم. ظرفیت جهانی ناوگان دنیا ۱/۱ میلیارد تن است که به رویدی به ۱/۶ تبدیل می‌شود؛ یعنی مانده‌ای از نیروی انسانی نیاز داریم. بنابراین چه‌های ایرانی اگر استعدادهایشان را در این زمینه سرمایه‌گذاری کنند، برای کشور و خودشان بسیار مفید خواهند بود. نگاه ما باید منلی و فزاینده‌ی مرزهای ایران باشد تا بتوانیم در صنعت دریانوردی بر اساس منند چشم‌انداز بیست‌ساله‌ی نظام، حرف‌حسرت را بزنیم. مسئولان چه در سطح آموزش و پرورش و چه در سطح عالی باید تدبیر کنند تا سهمی از بازار جهانی را هدف قرار دهیم و بندست بیاوریم.

● شما چه طور وارد این شغل شدید و چگونه به مقام کاپیتانی رسیدید؟

(من پس از دریافت دیپلم در سال ۱۳۶۱ دانشجوی کشتی‌رانی جمهوری اسلامی شدم و به دلیل آن که آموزش دریانوردی در ایران نبود، برای ادامه‌ی تحصیل به کشور هند عازم شدم. پس از ۴ سال در سال ۱۳۶۵ مدرک افسر دومی را که اولین مدرک دریانوردی است دریافت کردم و هم‌چنین اولین مدرک شناسیگی را از دانشگاه دریافت کردم. من از سه گرایش مهندسی و تدارکات، گرایش عرشه را انتخاب کردم و پس از گذراندن تحصیلات لازم، درجه‌ی افسر یکم و در نهایت مدرک فرماندهی کشتی را دریافت کردم. این شغل بسیار پویاست و از نادر مشاغل است که وقتی شخص وارد آن می‌شود، می‌تواند مشخص کند در چه سالی به چه حدی خواهد رسید، چون بر اساس استاندارد جهانی پیش می‌رود. در حالی که در مشاغل دیگر دست‌یابی به اهداف با برخی عوامل، که کنترل آن‌ها در اختیار ما نیست، آیر خورد می‌کند. حرفه‌ی دریانوردی به آموزش و تجربه نیاز دارد که این دو تکمیل هم دیگریند. به همین سبب فرد علاوه بر تحصیلات دانشگاهی باید مدرک شناسیگی خود را، که نشانگر میزان تجربه و نبحر وی در کار دریانوردی است، از سازمان بین‌المللی دریانوردی دریافت کند.

● یکی از بهترین خاطره‌های شما در طول خدمتتان چیست؟

(دریا و کنار روی دریا هر روزش خاطره است، اما شیرین‌ترین خاطره‌ی من در طول سال‌های خدمت، قبولی‌ام در امتحان شناسیگی در بمبئی بود. هند یکی از سخت‌ترین نظام‌های آموزشی را دارد و واقعاً قبول شدن در آن، به‌خصوص برای ما که خارجی بودیم، دشوار است. از ۲۰۰ دانشجو که از کلکته و بمبئی امتحان داده بودیم ۱۲ نفر بیش‌تر پذیرفته نمی‌شدند و من فکر می‌کنم که قبول نمی‌شوم، اما وقتی اسم خود را از وی تلفظ دیند، برای من بسیار شادی بخش بود.

مهندس حسن قربان، فوق لیسانس تکنولوژی دریایی از دانشگاه نیوکاسل انگلستان، لیسانس مهندسی مکانیک دریایی از دانشگاه سیستان و بلوچستان و سرمهندس کشتی های اقیانوس پیماست. وی هم اکنون عضو هیئت علمی و عضو هیئت مدیره‌ی مؤسسه‌ی آموزشی کشتی رانی جمهوری اسلامی ایران، استاد مؤسسه‌ی آموزشی کشتی رانی و مدیر امور آموزش کشتی رانی است. وی در کنار فعالیت های آموزشی ۹ پروژه‌ی تحقیقاتی را به زبان انگلیسی به اتمام رسانده است.

● آقای قربان لطفاً درباره‌ی گرایش های گوناگون این رشته توضیح می دهید؟

(۱) سه رشته‌ی عرشه، مهندسی، الکترونیک و مخازرات وجود دارد. در رده‌ی افسری دو بخش عرشه و مهندسی وجود دارد. در مهندسی دو گرایش مکانیک، برق و الکترونیک وجود دارد. در کشتی ۵ مهندس مکانیک همراه با سرمهندس و ۲ مهندس برق و الکترونیک باید باشد. در رشته‌ی عرشه فارغ التحصیلان رشته‌های مرتبط با ناوبری وجود دارند که درجه در این رشته در نهایت به فرماندهی ختم می شود و معمولاً ۴ افسر عرشه به همراه فرمانده در کشتی حضور دارند. در توضیح دقیق تر این گرایش ها می توانم بگویم در رده‌ی مهندسی درجه‌ی فارغ التحصیلان از افسر چهارم آغاز می شود و همین طور افسر دو و سه و در نهایت به افسر یک ختم می شود؛ در رده‌ی مهندسی الکترونیک هم آنان افسر ۲-۳ و در نهایت افسر یکمی را دریافت خواهند کرد، در گرایش عرشه هم از افسر سوم آغاز می شود. بعد افسر دوم، افسر اول و در نهایت پس از گذراندن ساعت مشخص روی دریا و کسب مهارت لازم به درجه‌ی فرماندهی می رسند.

● آیا پس از پایان دوره‌ی متوسطه می توان وارد این رشته شد؟

(۱) بله، ما در دوره‌های گوناگون تحصیلی جذب نیرو داریم، پایین ترین دوره دیپلم است که به دلیل پیچیدگی های محاسبات در این کار تنها دیپلمه های ریاضی و فیزیک با شرط معدل پذیرش می شوند، داوطلب باید امتحان ورودی، مراحل پزشکی، مصاحبه های تخصصی و روان شناسی را طی کند تا قادر به جذب باشد و پس از طی آموزش دوره‌ی چهار ساله در مراکز آموزش عالی یا در مرکز آموزش خودمان مدرک دانشگاهی را دریافت کند. پس از آن حتماً باید در سازمان بنادر امتحان بدهد و مدرک شایستگی را دریافت کند، البته برای اخذ این مدرک باید میزان مشخصی کار روی دریا هم داشته باشد. ما فارغ التحصیلان فوق دیپلم، کارشناسی مهندسی مکانیک و الکترونیک نیز داریم که پس از اخذ دوره های لازم دریایی و کسب مدرک شایستگی می توانند در کشتی رانی کار کنند.

● شما شغل دریانوردی را چگونه ارزیابی می کنید؟

(۱) دریانوردی تنها یک شغل و حرفه نیست، بلکه مجموعه ای از فرایندهای زندگی است. زمانی که یک دریانورد روی آب است با افرادی که در اصل همکاران او هستند تشکیل خانواده می دهد. کارکنان کشتی مدت طولانی در فضای محصور کشتی با هم زندگی می کنند، غذا می خورند، می خوانند و تفریح می کنند. زمانی که دریا آرام است با هم خوش حال اند و زمانی که دریا متلاطم می شود همه با هم در تلاطم اند. این شغل خوبی ها و سختی های توأمی دارد، مزایای این شغل مشخص بودن مسیر و داشتن چشم انداز روشن از نظر حمایت مالی، مدرک بین المللی، پوشش کاری ملی و بین المللی مناسب است. هم چنین شور و هیجان خاص مانند سفر به نقاط مختلف جهان، که خود باعث پختگی بالای فردی و آشنایی با فرهنگ ها و تمدن های گوناگون جهان می شود، این شغل را در نظر جوانان مناسب جلوه می دهد. یکی از مزایای دیگر آن برای جوانان معافیت از سربازی در قبال ده سال مدت خدمتشان در این سازمان است. البته این شغل دشواری هایی هم دارد که با مزایای آن برابری می کند و تنها علاقه می تواند راه را متمایز سازد. سختی کار، دور بودن از خانواده و مدت طولانی روی آب بودن هم جزء دشواری های کار است؛ اما روی هم رفته شغل بسیار با هیجان، جالب و شیرینی است، فکر می کنم مهم است که دانش آموز با واقعیات و عوامل عینی مواجه شود، تمام زوایا را ببیند و بعد خود تصمیم بگیرد.

● از دوران خدمت خود روی آب خاطره ای بر ایمان تعریف کنید؟

(۱) در دریا هیچ وقت دریا زده نشدم و خطر جانی برای خود احساس نکردم، جز یک بار در دورانی که مهندس دوم بودم. در یکی از سفرهایم ساعت هفت صبح در اثر تکان شدید کشتی از روی تخت افتادم، در آن سفر همسر و فرزندم هم همراه بودند. رقم نگاهی بیندازم، دیدم تقریباً نصف کشتی از وسط، داخل آب است، وحشت وجودم را فراگرفت و به ائمه متوسل شدم. از کار افتادن موتورهای یک طرف، باز شدن بسته های سنگین و بارها و حرکت آن ها در کشتی با این تکان های شدید از طرف دیگر مرا نگران کرده بود. از خانواده ام خواستم تا به جایی محکم بچسبند. خدا را شکر که بعد از تکان محکم دریا آرام و کشتی کنترل شد و بارها هم باز نشدند.

دریانوردی تنها یک شغل و حرفه نیست، بلکه مجموعه ای از فرایندهای زندگی است

زیر نویس

● Dead Weight: وزن بار خانگی کشتی است.

عکاس: اعظم لاریجانی

اعتماد به نفس

منصوره فروزان^۱ - رضوان رئیسی^۲ - صدیقه جلالی^۳

پرونده

اعتماد به نفس، در تمام موقعیت های زندگی ما، چه کودک یا دانش آموز باشیم و چه بزرگ سال نقش مؤثری دارد و برای انجام موفقیت آمیز فعالیت های زندگی و مواجهه با شرایط گوناگون به آن نیاز داریم؛ اما، احتمالاً هیچ فردی به اندازه ی یک دانش آموز به آن نیازمند نیست. یک دانش آموز برای موفقیت در دروس گوناگون و انجام فعالیت های متنوع با محرک های فشارزای متعددی مواجه است به همین دلیل، فشار روانی زیادی را متحمل می شود. این محرک ها (از آزمون های کلاسی و شرکت در بحث ها گرفته تا انجام پژوهش ها و تکالیف، خانواده و هم سالان) فهرست بلند بالایی دارند. اگر دانش آموز اعتماد به نفس کافی داشته باشد به او کمک می کند تا فشار روانی ناشی از امور تحصیلی را به خوبی تحمل کند و بنیان مستحکم را پی ریزی کند که در آینده ی او نقش مهمی دارد.

اعتماد به نفس مهم ترین ویژگی یک دانش آموز شناخته شده است. به طوری که ارزش آن از استعداد ذاتی، توانایی و هوش نیز بیش تر است. چه ارزشی دارد یک دانش آموز استعداد و توانایی زیاد داشته باشد؛ اما اعتماد به نفس کافی برای استفاده از آن را نداشته باشد. این ویژگی مهم از جنبه های متفاوتی اهمیت دارد؛ برای مثال دانش آموز دارای اعتماد به نفس، در کلاس درس توجه و تمرکز بیش تری دارد، از این که بایستند و صحبت معلم را قطع کند و سؤال هایش را مطرح کند، نمی هراسد. در مقابل، دانش آموز فاقد این ویژگی، موانعی در یادگیری خویش ایجاد می کند. دانش آموزی که شجاعت لازم را برای طرح سؤال هایش ندارد،

مدت ها با اشکالات خود کلنجار می رود. یکی دیگر از ویژگی های دانش آموز دارای اعتماد به نفس، وجود دوستان متعدد و ارتباطات زیاد است. این ویژگی، اطلاعاتش را به روز نگه می دارد و قدرت توجه چندجانبه به موضوع ها را به وی عطا می کند. حتماً بارها از دانش آموزی که منزوی است شنیده اید که «اجازه! کسی به ما نگفت که...» دانش آموزان دارای اعتماد به نفس در اثر تعاملات زیاد، اطلاعات مورد نیاز خود را به راحتی به دست می آورد.

اعتماد به نفس باعث می شود دانش آموز هنگام پاسخ گویی به سؤال ها کم تر دچار اضطراب شود و این عامل از اشتباهات احتمالی او می کاهد. در آزمون های گوناگون، فقط مقدار اندکی نگرانی، دل شوره، تردید و فقدان اعتماد به نفس، کافی است تا دانش آموز نتواند حتی ساده ترین سؤال ها را پاسخ دهد.

معجزه ی اعتماد به نفس به گونه ای که دانش آموز را قادر می سازد حتی به سؤال هایی پاسخ دهد که خود را برای آن ها آماده نکرده است.

● چند توصیه برای افزایش اعتماد به نفس

برای کمک به دانش آموزی که با کمبود اعتماد به نفس مواجه است، پیشنهادهای زیر ارائه شده است که به کارگیری آن ها بر مبنای موقعیت و شرایط زندگی هر دانش آموزی سودمند خواهد بود:

۱. به دانش آموزان یاد بدهید با انجام کارهایی که از آن هراس دارند، می توانند بر ترسشان غلبه کنند.

اعتماد به نفس مهم ترین ویژگی یک دانش آموز شناخته شده است. به طوری که ارزش آن از استعداد ذاتی، توانایی و هوش نیز بیش تر است.

پرونده

اعتماد به نفس باعث می شود دانش آموز هنگام پاسخ گویی به سوال ها کم تر دچار اضطراب شود و این عامل از اشتباهات احتمالی او بی گناه

امام علی (ع) می فرماید: به کاری رو بیاور که از آن بیم داری؛ زیرا سختی پرهیز از ترس، بزرگ تر از خود ترس است.

معمولاً افراد وقتی از چیزی می ترسند خود را از آن کنار می کشند. با این روش، مدام بر ترس و اضطراب خود می افزایند و همین عامل منجر به کاهش اعتماد به نفس آنان می شود.

برای مثال، دانش آموزی که از حرف زدن در جمع می ترسد، باید خود را مجبور کند در جمع حرف بزند. تمرین کردن در خلوت، مقابل آینه، در جمع دوستان صمیمی و خانواده به رفع این مشکل کمک خواهد کرد. ۲. از دانش آموزان بخواهید که هدفشان را به اهداف کوچک تر و قابل دسترس تر تقسیم کنند و گام به گام، با برنامه پیش بروند.

گاهی ضرب المثل «سنگ بزرگ برداشتن، علامت نزدن است» در مورد اهداف ما صدق می کند.

۳. به دانش آموزان بگویید که حالت افراد موفق، مصمم و پرتلاش را به خود بگیرند. این فقط تظاهر نیست بلکه به تدریج چهره‌ی مصمم دانش آموزان، رفتارهایی را شکل می دهد که به افزایش اعتماد به نفس آنان کمک می کند.

۴. به دانش آموزان آموزش بدهید که بر خودشان مسلط باشند و قدرت اراده شان را تقویت کنند. صبوری کردن به هنگام برخورد با مشکلات و حتی خوشی ها باعث رشد شخصیت انسان می شود.

۵. از دانش آموزان بخواهید به دیگران کمک کنند و توانایی و قدرت تمامی شان را در نیکوکاری جست و جو کنند و در برنامه‌ی

روزانه‌ی خود، وقتی را برای کمک هر چند ناچیز به دیگران در نظر بگیرند. کمک به دیگران این نکته را در دانش آموز برمی انگیزد که بسیار تواناست و می تواند به دیگران کمک کند. این امر او را به توانایی های خود آگاه می سازد.

امام علی (ع) می فرماید: احسان دارویی است که بیماری دل را شفا می دهد و وجود را آسوده می سازد. ۶.

به دانش آموزان بگویید وقتی با مخالفت دیگران مواجه می شوند، ناامید نشوند. قرار نیست همه با ما موافق باشند و اصولاً این موافقت صد در صد نه درست است و نه ممکن. آنچه مهم است، آگاهی ما به صحت و درستی راه و عقیده مان است. اگر حق با ماست، پس بدون واکنش باید ادامه داد.

۷. آموزش به دانش آموزان که سعی نکنند همه را از خودشان راضی نگه دارند؛ چون غیر از خستگی و فروپاشیدگی شخصیت، سودی عایدشان نخواهد شد. به آنان بگویید که همواره به یاد داشته باشند قبل از هر چیز، مسئول اعمال و رفتار و رشد وجود خودشان هستند؛ زیرا، اگر قرار است پرداختن به مسائل دیگران، فرد را از توجه به رشد و تکامل خود باز دارد؛ بی تردید پاداشی جز عقاب نخواهد داشت.

۸. بخشیدن را به دانش آموزان یاد بدهید. با بخشش قبل از هر چیز به خودمان خدمت می کنیم؛ چون روح خود را از نفرت و کینه‌ی دیگران آزاد می کنیم و اگر روح در بند کینه‌ها و عداوت‌ها باشد، هرگز فرصت تعالی پیدا نخواهد کرد. وقتی می فهمیم می توان دیگران را بخشید، پس چرا نتوانیم خودمان را، به

پرونده

خاطر اشتباهاتی که کرده‌ایم و کوتاهی‌هایی که مرتکب شده‌ایم، ببخشیم؟

۹. به جای توجه به ضعف‌ها و ناتوانی‌های خودتان؛ باید بر توانمندی‌ها و قابلیت‌هایتان تمرکز کنید.

۱۰. اولیا پیشرفت‌های دانش‌آموز را (به خصوص در نزد دیگران) مطرح نکنند؛ تا اعتماد به نفس دانش‌آموز بیش‌تر نمایند.

۱۱. پرهیز از رفتارهای عصبی و تند با دانش‌آموز؛ زیرا، دانش‌آموز با جر و بحث کردن معلم متوجه نمی‌شود که چه کاری را باید انجام بدهد. باید روش صحیح یک کار را به او یاد داد.

۱۲. به دانش‌آموزان وظایف و مسئولیت‌هایی در حد توانشان محول کنید. با واگذاری مسئولیتی در حد توان دانش‌آموزان، آنان را در انجام مسئولیت‌های بزرگ زندگی یاری می‌دهیم.

۱۳. مشورت با دانش‌آموزان؛ جواب دادن به سؤال‌های آنان و احترام گذاشتن به آنان نزد سایرین کمک می‌کند تا در اطمینان و اعتماد به توانایی‌های خود ایمان بیش‌تری پیدا کنند.

۱۴. به نیازهای دانش‌آموزان احترام بگذارید. آن‌ها را شناسایی کنید و دریابید چه چیزی دانش‌آموز را واقعاً کامیاب می‌کند.

۱۵. اهداف قابل دسترس را برای دانش‌آموزان برگزینید، سپس گام به گام برای به ظهور رساندن توانایی‌های ذاتی آنان تلاش کنید. تلاش برای رسیدن به اهداف کمال‌گرایانه و مطلق (مانند این که نمره‌ی کم‌تر از بیست پذیرفتنی نیست) همواره با

اضطراب و شکست دانش‌آموزان همراه می‌شود.

۱۶. با جملات مثبت با دانش‌آموزان سخن بگویید.

۱۷. به واقعیت‌های مربوط به

دانش‌آموزان جدا از عکس‌العمل‌های احساسی؛ مانند ترس و سایر احساسات پند ننگرید؛ برای مثال، ممکن است در انجام فعالیتی احساس پخمگی، نگرانی و ناامیدی نسبت به دانش‌آموزان داشته باشید؛ اما اگر به درستی بیندیشید متوجه خواهید شد که فرصت و توانایی انجام حداقل قسمتی از آن را دارند.

۱۸. به دانش‌آموزان کمک کنید موفقیت را تجربه کنند. آنان را در موقعیت‌هایی قرار دهید که احتمال موفقیت آنان زیاد باشد. به دنبال انجام فعالیت‌هایی باشید که توانایی‌های دانش‌آموزان را افزایش دهد.

۱۹. به دانش‌آموزان کمک کنید از فرصت‌ها بهره بگیرند. تجربیات جدید باعث یادگیری و سازندگی اعتماد به نفس هستند. بپذیرید که اشتباه کردن دانش‌آموز ضمن یادگیری، جزئی از این فرایند است و اگر آن را به‌طور کامل انجام ندادند، ناامید نشوید.

۲۰. دانش‌آموزان را یاری کنید تا با مشکلات روبه‌رو شوند و راه‌هایی را برای حل یا مقابله با آن‌ها بیابند؛ نه این که آن‌ها را تحمل یا از آن‌ها اجتناب کنند. زیرا، اگر از مشکلاتی که قادر به حل آن‌ها هستند بگریزند، اعتماد به نفس‌شان تهدید خواهد شد.

۲۱. به دانش‌آموزان در افزایش مهارت‌هایشان کمک کنید. آنان را از توانایی‌ها و ناتوانایی‌هایشان آگاه و در کسب مهارت‌های موردنیاز راهنمایی کنید.

زیرنویس

۱. دیر تاریخ منطقه‌ی ۲ تهران. وی بخشی از مطالب پرونده‌ی این شماره را از وب سایت <http://www.neuro-vision.us/ad> ترجمه کرده‌اند.
۲. دیر حرفه‌وفن ناحیه‌ی یک شهرستان شهرکرد.
۳. دیر علوم اجتماعی.

آموزش و عدل

حق دارم؟

اشاره: سلسله مقالات «حق دارم؟» از پانزده جنبه‌های اجابتی مسائل تربیتی مترین، که برعهده‌ی

کلامی، و سومی موسیقیایی... این استعدادها در صورتی ظهور و بروز می‌کنند که زمینه‌ی رشد آن برای همه‌ی کودکان فراهم آید. اگر سیاست فرهنگی کشور در راستایی نباشد که بچه‌ها در هر مدرسه‌ای که هستند، اعم از دولتی، نیمه‌تانه و غیرانتفاعی، امکان رشد انواع هوش خود را بیابند و توانمندی خود را بروز دهند، این استعدادها بی‌حد و ضابط می‌شود و جامعه، از نظر علمی، به رکود و سکون می‌گراید.

تربیت روحیه‌ی عدالت‌خواه

با عصبانیت به این که عدالت خواهی! در سرش انسان در نهادینه شده است و دانش آموزان در سنین پایین هنوز از این فطرت خدادادی منحرف نشده‌اند. تربیت آنان در این مسیر کار مشکلی نیست. مایه از خودشان است، کافی است که ما معلمان، آن را از قوه به فعلیت در آوریم و به مقصدی ظهور برسانیم. این کار در دو مرحله و همگام با هم صورت پذیر است، یکی مربوط به شخصیت معلم است و دیگری کلاس‌داری او.

الف) سهم شخصیت معلم: از آن‌جا که ما، خواه باحواله، اسود و الگوی تمام عیار شاگردان خویش هستیم، لازم است حسی عدالت‌مداری در تمامی حرکات و

به‌طور مسلم به تساوی برای آن‌ها هزینه می‌کنند تا عدل به حساب آید؛ اما پذیری که یک فرزند دبستانی و یک دانشگاهی دارد، باید به فرآیند شرایط آن‌ها، به تفاوت برایشان هزینه کند تا عدل به شمار آید.

به هر حال، خداوند خود را عادل لقب داده و فرموده است: ما الله بظلام للعین، او به بندگان هرگز ستم روا نمی‌دارد. هم چنین بندگان را نیز به رعایت عدالت امر فرموده است: ان الله یامرکم بالعدل و الاحسان.

منافع و نتایج عدالت

به راستی چرا اغرض از آمدن پیامبران و نزول کتب آسمانی، منحصر «عدالت» دانسته شده است، محصول تربیت ادیان الهی باید بشری باشد که اقیام به قسط کند؟ به چه دلیل است که مردم را منتظر قاضی گذاشته‌اند که اصلی ترین وظیفه‌ی او «پر کردن جهان از عدل و داد است، بعد از آن که مملو از ظلم و بی‌داد شده است؟ مگر عدالت چه تحفه‌ای است؟! آثار عدل محوری برای آحاد جامعه چیست؟

شکوفایی استعدادها: در نظریه‌ی جدید «هرش‌های چندگانه»، گردنبر، نشان داده است که بچه‌ها ابعاد مختلف هوشی دارند و به یک بُعد محدود نمی‌شوند. بعد هوشی یکی «زیبایی» است، دیگری

چند معنی و چند کاربرد، برای واژه‌ی «عدل» در کتب فلسفی و کلامی ما دیده می‌شود که به عدل الهی و عدل بشری تقسیم می‌شود. در هیچ ابلاغه‌ی شریف، در تعریف عدل می‌خوانیم: هر چیزی را در جای خود نشانیدن (العدل یضع الامور مواضعها). به این صورت، عدل خداوندی؛ یعنی او هر چیز و هر کس را در جایگاه بایسته و شایسته خود قرار داده است، نه گونه‌ای که حق هیچ‌کس ضایع نمی‌شود. عدل الهی در سه جلوه‌ی تکوین و آفرینش، تشریح و قانون‌گذاری و جزا و رسیدگی نهایی به اعمال، ظهور می‌کند.

عدل بشری یا عدل اجتماعی، عبارت است از رعایت حقوق افراد و اولویت‌ها. ظلم عبارت است از پامال کردن حق و حقوق دیگران و تجاوز به منافع و اولویت‌ها و استحقاق‌های آنان. برای مثال: کسی که زمین بایر و رها شده‌ای را دایر و آباد می‌کند، حق و اولویت دارد که با کار بیری روی آن اتراف کند. بعضی به ائمه‌ها، عدل را نه معنی تساوی گرفته‌اند و عادل را کسی می‌دانند که تفاوتی بین افراد جامعه نگذارد. عدل به معنی تساوی، فقط جایی کاربرد دارد که استحقاق‌ها و اولویت‌ها مساوی باشد. پذیری که دو فرزند هم‌عمر دبستانی دارد،

لت خواهی

محمد حسن مکارم

ان است، سخن می گوید. از این رو در این مقاله به بحث «آموزش و عدالت خواهی» پرداخته شده است.

سکنتات ما در کلاس و محیط مدرسه مشهود باشد. سر وقت به کلاس برویم؛ از وقت کلاس استفاده می‌نماییم؛ پرسش شفاهی ما همه را دربرگیرد؛ دانش آموزان ضعیف را از نظر آموزشی بیش تر حمایت کنیم؛ در تصحیح ورقه دقت کافی به خرج دهیم. در غیر این صورت احتمالاً برای سؤال واحد به یک دانش آموز نمره‌ی بیش تری، و به دیگری که همان مقدار پاسخ داده، نمره‌ای کم تر داده‌ایم؛ حق تقاضای تجدیدنظر نسبت به برگه‌ی امتحانی را برای دانش آموز فراهم آوریم؛ در مواردی که دانش آموز نمره‌ی خود را باور نمی‌کند و اعتراض شدید دارد، امکان بازدید برگه‌ی امتحانی را پس از تصحیح، برای او فراهم آوریم، ... این گونه رفتار، معلم را در چشم شاگرد ملکه‌ی عدالت و انصاف جلوه می‌دهد و او را به الگوگیری از معلم ترغیب می‌کند.

ب) سهم کلاس داری معلم: در این مرحله، معلم، شاگردان را به تمرین خلق عدالت خواه و می‌دارد، به طوری که بچه‌ها، در محضر معلم خویش، پرورش روحیه‌ی عدالت خواهی را در خود تجربه می‌کنند.

فعالیت گروهی زمینه‌ی خوبی برای این کار است؛ مثلاً اگر اعضای کلاس به تیم‌های چهار نفره تقسیم

شده باشند، یک نفر سرگروه برای هر نیم انتخاب می‌شود، کارها را بین اعضا تقسیم می‌کند، از آنان درس می‌پرسد، امتحان می‌گیرد، و آن‌ها را ارزش‌یابی و در ورقه‌ها تجدیدنظر می‌کند و تمامی آثار عدالت‌گرایی را که در معلم دیده، به‌طور عملی به اجرا درمی‌آورد. معلم نیز مراقب عملکرد سرگروه‌هاست، چنانچه قضاوت ناعادلانه کردند، یا رفتار تبعیض‌گونه نسبت به اعضای گروه خود روا داشتند، آنان را پرهیز می‌دهد. پس از یک ماه سمّت سرگروهی را به عضو دیگر گروه واگذار می‌کند. با این روش، در طول سال، هر دانش آموز دوبار و روی هم دو ماه تمرین سرگروهی عدالت محور می‌کند.

منظر دین

اسلام نه تنها به عدل و عدالت خواهی تأکید تام کرده بلکه اساساً نظام ارزش را دگرگون ساخته است. به گفته‌ی شهید مطهری، اسلام ارزش‌هایی مانند تقوا و عدالت را که در جامعه‌ی آن روز در حد صفر بود، فوق العاده بالا برد، و ارزش‌هایی را که فوق العاده بالا بود، مانند خون و نژاد، به حد صفر رساند*.

در قرآن کریم علو درجه‌ی تقوا و عدالت و قیابست این دو را

می‌بینیم، آن جا که می‌فرماید: «اعدلوا هو اقرب للتعقی»^۱. امیرالمؤمنین (ع)، شارح قرآن مجید، بحث مفصلی در نهج البلاغه درباره‌ی لزوم عدالت در حکومت اسلامی، تبیین فرموده است.

فرد نکته‌سنجی از او می‌پرسد: «جود و سخاوت» بهتر است یا «عدل»؟ امام (ع) عدل را به مراتب ترجیح می‌دهد و در مقام تحلیل می‌فرماید: عدل باعث می‌شود کارها در جریان طبیعی خود قرار گیرد، اما جود آن را از این مسیر بیرون می‌برد. عدالت قانونی عام و فراگیر است؛ اما بخشش حالتی خاص و استثنائی^۲.

اگر عدل در جامعه گسترده شود و آثار آن هدیه شود، دیگر نیازی به جود و بذل و بخشش‌های موردی و خاص پیش نمی‌آید.

در یکی از خطابه‌های خویش، در تکریم عدالت محوری، بانگ برمی‌آورد که: «فان فی العدل سعۃ، و من ضاق علیه العدل، فالجور علیه اضیق، عدالت می‌تواند همه را دربرگیرد، کسی که تحمل اجرای عدل را ندارد، مسلماً تحمل ظلم و جور برایش مشکل تر است.

امید است ما معلمان نیز رسالت خود را در احیای عدالت و گسترش روحیه‌ی عدالت محوری در میان نونهالان جامعه بزرگ شماریم.

زیرنویس

۱. سوره حدید، آیه ۲۴
۲. نهج البلاغه فیض، حکمت ۲۲۹.

منابع

- مطهری، مرتضی - سیری در نهج البلاغه، مقاله‌ی حکومت و عدالت، نشر دارالنبیغ اسلامی.

انس باقرآن

گفت‌و‌گو: انیس خوش‌لهجه

گروه قرآن مسئولیت برنامه‌ریزی و تالیف کتب درسی را، از پیش دبستانی تا پیش‌دانشگاهی و مراکز تربیت معلم، برعهده دارد. مسعود و کیل، کارشناس مسئول گروه قرآن دفتر برنامه‌ریزی و تالیف کتب درسی است. وی از سال ۵۹ تاکنون با وزارت آموزش و پرورش همکاری می‌کند و ده‌سالی است که در این سمت مشغول به فعالیت است. در راستای تغییرات کتاب‌های درسی دوره‌ی راهنمایی تحصیلی بایشان به گفت‌و‌گو نشستیم تا از حال و هوای کتاب‌های قرآن و تغییرات احتمالی آن باخبر شویم.

● امسال گروه قرآن برای دوره‌ی راهنمایی تحصیلی چه برنامه‌ای دارد؟

○ در مجموع برنامه‌ی گروه قرآن این است که دانش‌آموزان دوره‌ی ابتدایی بتواند قرآن را از روی رسم‌الخط آموزشی روخوانی کنند و در پایه‌ی سوم دوره‌ی راهنمایی تحصیلی بتواند از روی رسم‌الخط آموزش روان‌خوانی کرده و هم‌چنین عبارات و آیات ساده و پرکاربرد قرآن کریم را معنا کنند. در دوره‌ی متوسطه نیز هدف برنامه تقویت توانایی معنا کردن و تدبیر در آیات قرآن است.

ما در سال جدید برنامه‌ی خاصی نداریم تغییرات از سال‌ها پیش آغاز شده است، اما زمینه‌هایی ایجاد شده که برنامه‌ی فعلی را ارتقا ببخشیم. در سال ۸۰ برنامه‌ی جدید

آموزش قرآن در دوره‌ی راهنمایی تحصیلی تهیه شد و در سال اول به طرز آزمایشی به اجرا درآمد. سال ۸۱ قرآن سال اول سراسری شد و قرآن سال دوم آزمایشی اجرا شد و تاکنون چهار سال است که دوره‌ی راهنمایی اجرای آزمایشی خود را طی کرده است. آموزش قرآن در دوره‌ی راهنمایی تحصیلی دو محور اساسی دارد؛ یکی قرائت و دیگری

مفاهیم است. آموزش مفاهیم در واقع همان ترجمه و توانایی درک معنای عبارات و آیات است؛ اما ترجمه نمی‌گوییم چون ترجمه کار فنی‌تری است که در این برنامه نمی‌گنجد. نکته‌ای که اهمیت دارد ضرورت آموزش

مفاهیم است. قبل از این برنامه غیر از آموزش زبان عربی هیچ آموزش جدی و رسمی که بتواند با برنامه‌ریزی خاص دانش‌آموز را به جایی برساند که بسیاری از آیات قرآن را معنا کند وجود نداشت و این خود بسیار اهمیت دارد.

● بازخورد اجرای این طرح چگونه بوده است؟

○ ما با علاقه و استقبال معلمان و دانش‌آموزان مواجه شدیم، انگار دنبال گمشده‌ی خود بودند و آن را در این برنامه یافته‌اند. دانش‌آموزی که در درس قرآن در سال سوم راهنمایی نمره‌ی ۱۵-۱۶ می‌گیرد می‌تواند حدود ۴۰ درصد از حجم قرآن کریم را معنا کند، چرا که برخی آیات تکرار می‌شود. معلمان اذعان می‌کنند که این برنامه، کلاس‌ها را بسیار فعال و پرشور و نشاط کرده است. دانش‌آموزان می‌توانند با یادگیری معنای حدود ۲۰۰ کلمه‌ی قرآنی در سال اول راهنمایی حدود ۳۴ هزار کلمه از قرآن کریم را معنا کنند و با یادگیری سال دوم می‌توانند ۵۰ درصد کلمات قرآن را معنا کنند.

در کل قرآن ۷۸ هزار کلمه داریم که از ۱۰ هزار کلمه بدون تکرار تشکیل شده است، این تعداد هم به یک نسبت تکرار نشده است حدود ۷۰۰-۸۰۰ کلمه هستند که پرکاربردند و حجم عمده‌ی قرآن را تشکیل می‌دهند، برنامه‌ی آموزش ما هم روی آن کلمات متمرکز شده است، البته لغات در قالب عبارات قرآنی آموزش داده می‌شود.

● به بخش داستانی و نکته‌های علمی قرآن در این برنامه چگونه پرداخته شده است؟

○ علاوه بر آموزش قرائت و آموزش مفاهیم که برنامه‌ی اصلی ماست به این بخش هم توجه داشتیم و با عنوان شناخت، داستان‌ها و موضوعات شیرین مربوط به قرآن آورده شده است تا موجب تقویت انگیزه و نشاط در دانش‌آموزان شود. البته این بخش مورد ارزش‌یابی قرار نمی‌گیرد؛ یعنی نه امتحان دارد و نه نمره، بلکه جزء فعالیت‌های خارج از کلاس است. البته این بخش هم دارای

آموزش قرآن در دوره‌ی راهنمایی تحصیلی دو محور اساسی دارد: یکی قرائت و دیگری مفاهیم است

بہتر تدریس بسیار مؤثر است. ما نیز آموزش‌هایی برای معلمان داشته‌ایم و کتاب راهنمای معلم و نوارهای قرآن را برای آن‌که ابزار دست دبیر برای آموزش بہتر باشد تولید کرده‌ایم. البتہ ناگفتہ نمائند کہ بسیاری از ہمکاران دل‌سوز ہم با درایت و توجہ خاص حتی پیشنہادہای خود را دربارہی نواقص و بہبود کتاب برای ما ارسال می‌کنند و ما ہم از نظریات آن‌ها استقبال کردہ و پس از بررسی آن‌ها را در کتاب منعکس می‌کنیم. خوشبختانہ ہر سال با ارتقا رویہرو بودہ‌ایم؛ بہ طور مثال امسال برای دانش آموزان پایہی اول، مصحف دہ جزئی قرآن در نظر گرفتہ شدہ است چرا کہ ہمہی هدف ما از این درس ارتباط دانش آموز با کل قرآن است و بہ این ترتیب دانش آموزان بہ کمک این مصحف دہ جزئی می‌توانند با رسم الخط قرآن آشنا و با قرآن مأنوس شوند. در نظر داریم سال بعدہ جزء دوم و سال بعدہ جزء سوم را ہم در اختیار آن‌ها قرار دہیم.

● چہ توصیه‌ای برای دبیران قرآن دارید؟

○ من از دبیران عزیز می‌خواہم کہ کتاب‌های راهنمای معلم را مطالعہ کنند و در سر کلاس از مصحف شریف قرآن، نوارها و سی‌دی‌های آموزشی نیز استفادہ کنند، چرا کہ تمام هدف ما از آموزش قرآن انس و ارتباط دانش آموز با مصحف است. بہ دبیران این نوید را می‌دہیم کہ برای سال آیندہ آموزش قرائت قرآن، از روی خود قرآن صورت می‌گیرد. تغییراتی کہ در کتاب‌های درسی اعمال شدہ تغییرات خاصی نیست، اما لازم است بہ توضیحاتی کہ در مقدمہ چاپ جدید آمدہ است توجہ شود و اگر سؤالی بودہ بہ سایت گروہ قرآن مراجعہ کنند. ما ہموارہ از نظریات و پیشنہادہای ہمکاران بہ گرمی استقبال می‌کنیم.

محورہایی است کہ در ہر یک از درس‌ها با طرح یک موضوع قرآنی بہ یکی از محورہا پرداختہ می‌شود و در انتہا آیہ‌ای از قرآن، کہ مضمون موضوع بہ آن اشارہ دارد، می‌آید. در انتہای این مباحث سؤالی مطرح شدہ است کہ دانش آموز را بہ تفکر و ادراک می‌کند. ناگفتہ نمائند بخشی بہ نام فعالیت مکمل نیز وجود دارد کہ عیناً صفحہ‌ای از قرآن کہ آیات تدریس شدہ در آن است با رسم الخط قرآن آمدہ است. دانش آموزان می‌توانند با انجام فعالیت مکمل ہم در روان‌خوانی پیش بروند و ہم با جست‌وجوی در آیات، کلمات و عبارات آشنا رایابند و معنا کنند.

● آیا ظاہر کتاب‌ها نیز تغییر کردہ است؟

○ بلہ، قبلاً کتاب قرآن در کاغذ کاهی چاپ می‌شد؛ اما اکنون روی کاغذ سفید چاپ می‌شود و از لحاظ تصویرگری و رنگ ہم طراحی بسیار خوبی پیدا کردہ است، ہم چنین علاوہ بر محتوای خط و شیوہی نگارش آیات نیز دقت بسیار شدہ است.

● معلمان قرآن دورہی راهنمایی ہم با این تغییرات آشنا ہستند؟

○ بہ نکتہی خوبی اشارہ کردید، ہر چہ قدر یک کتاب خوب باشد بہ طور مطمئن باز جایی برای کمال دارد، اما یادمان باشد کہ کتاب یک وجہ است و دو وجہ دیگر برای یادگیری خوب، معلم و دانش آموز ہستند. یکی از مشکلات جدی اجرای برنامہ در مدارس، عدم آشنایی کافی دبیران با برنامہ و تسلط لازم در روش‌های تدریس است. برای ہر سہ سال دورہی راهنمایی، کتاب راهنمای معلم آموزش قرآن تألیف و چاپ شدہ است، ولی گاہی دبیران حتی از وجود کتاب راهنمای معلم بی‌خبرند، در حالی کہ روی تألیف این کتاب‌ها زحمت فراوانی کشیدہ شدہ است و مطالعہی آن‌ها در بازہی

رقابت مدرسه ای و محدودیت های آن

ابراهیم اصلانی

۵ انگیزش در مدرسه

اوست و از اسط دانش با دیگران بدرد آید. اما در رقابت، ما این اهداف مشترک تصور می کنیم و دانش آموزان را برای نیل به چنین اهداف مشترکی به رقابت وامی داریم. رقابت مدرسه ای در مسابقات مختلف، موافقان زیادی دارد به حدی که کاربردهای آن امری بدیهی و ضروری تلقی می شود. در این دیدگاه، رقابت مدرسه ای یکی از قوی ترین انگیزه های یادگیری محسوب می شود و نبود آن را موجب حسرتی و روحوت می دانند. ما وجود موافقت گسترده و عمومی با رقابت

مشرفان اصلی رقابت هستیم. اگر چه هدف آنکه تحریک و ترغیب دانش آموز به تلاش و فعالیت بیشتر است. اما آنچه در واقع هدف قرار می گیرد برتری جویی و پیش افتادن از دیگران است. در رقابت تحصیلی، هدف وصول آن چیزی است که مشترک تصور می شود نه این که ضرورتی بر مشترک بودن آن ها باشد. واقعیت این است که یادگیری آموزشگاهی فرایندی برای کمک به رشد شخصیت یادگیرنده است، بنابراین، اهداف پیشرفت تحصیلی در مورد هر فرد مختص به خود

رقابت مدرسه ای را می توان این گونه تعریف کرد: «موعظی از رویکردی دانش آموزان برای وصول به آن بخش از اهداف پیشرفت تحصیلی که مشترک تصور می شود و در مسیر رسیدن به ربه یا جایگاه برتر، کنار زدن و پس انداختن رقیب امری اجتناب ناپذیر است».
مختص و ذیست اهداف در رقابت مدرسه ای بیش از آن که از شرایط واقعی ناشی شده نگرش های دانش آموزان، و البته مهم تر از آن، به مشرفان رقابت بار می گردد. والدین، معلمان و مربیان،

بیش تر افراد به اعمال محدودیت‌هایی در کارپردهای آن تأکید دارند. به‌طور معمول در دیدگاه‌ها و مباحث مربوط به رقابت، یا تقسیم آن به مطلوب / نامطلوب، سالم / ناسالم، مثبت و منفی و غیره، به آثار زیان‌بار رقابت اشاره می‌شود. می‌توان گفت همان‌گونه که توافقی به نسبت عمومی در استفاده از رقابت وجود دارد به همان اندازه نیز از محدودیت‌های آن سخن به میان می‌آید.

احتیاط در کاربرد رقابت

در پیش‌تر کتاب‌های روان‌شناسی تربیتی، روان‌شناسی رشد و هم‌همی کتاب‌هایی که با مسائل آموزش و یادگیری مرتبط هستند وقتی از رقابت مدرسه‌ای بحث می‌شود، احتیاط در کاربرد آن نیز توصیه می‌شود.

از نظر شعاری نژاد (۱۳۸۵) رقابت مطلوب یکی از انگیزه‌های تعلیم و تربیت است؛ زیرا در دروس ملال‌انگیز، زندگی نوینی ایجاد می‌کند، ولی استفاده از میل رقابت باید با احتیاط و دقت انجام گیرد تا موجب ناراحتی کودکان نشود. شریعتمداری (۱۳۶۷) نیز بر واقع‌بینی در رقابت تأکید می‌کند و اجتناب از دشمنی و آزادی بود در از ویژگی‌های رقابت سالم برمی‌شمارد. وی می‌گوید: در هر حال، رقابت باید مخلود باشد و اگر فرد به صورت دائم در حال رقابت باشد بهداشت روانی او به خطر می‌افتد. گینات (ترجمه‌ی سر نیپی، ۱۳۷۱) از رقابت کلیف و ناسالم سخن به میان می‌آورد و یادآوری می‌کند که باید به دانش‌آموز بگویم که رقابت کلیف و ناسالم خوب نیست و در شأن آدمی هم نیست. ما می‌خواهیم مدرسه، رونوشت واقعیت سرد و آزردهنده‌ی بیرون نباشد. کرباخ هم با موضوع رقابت بسیار محتاطانه برخورد می‌کند و می‌گوید: یک باره نمی‌توان گفت که رقابت در مدرسه بد است یا خوب؛ اگر

در رقابت رعایت تناسب بشود، ممکن است کار و تلاش را جالب‌تر کند و موفقیت‌های چشم‌گیر به بار بیاورد. او هم چنین بر معایب رقابت بیش‌تر تأکید می‌کند و معتقد است که معایب آن را اغلب، از نظر دور داشته‌اند. این معایب به اختصار مورد اشاره قرار می‌گیرند:

۱. آیا استفاده از رقابت نتایج مطلوب و معلوم به بار می‌آورد؟
 ۲. آیا همه‌ی افراد می‌توانند اعتماد داشته باشند که به هدف خود خواهند رسید؟
 ۳. برنامه‌هایی که بر اساس رقابت پی‌ریزی شده باشد، فقط افراد برجسته را خشنود می‌کند.
 ۴. رقابت به‌طور معمول مانع می‌شود که یادگیرنده عملکرد خود را به درستی بررسی کند.
 ۵. احساس افتخار به کار، وقتی پیدا می‌شود که یادگیرنده کار خود را نیک انجام داده باشد و این چیزی است که بدون رقابت نیز حاصل می‌شود.
 ۶. توجه فوق‌العاده به فرد سرآمد، احترام به نفس فرد متوسط را متزلزل می‌کند. رقابت چیزی نیست که همه کس را به سرحد توانایی خویش سوق دهد (ترجمه‌ی رضوی، ۱۳۶۴).
- بیلر در کتاب «کاربرد روان‌شناسی در آموزش» (ترجمه‌ی کدیور، ۱۳۷۱) برای برانگیختن و حفظ علاقه به یادگیری در دانش‌آموزان، هفت توصیه ارائه می‌دهد که یکی از آن‌ها در مورد مراقبت از تأثیر سوء رقابت بیش از حد است. او می‌نویسد:
- «در مدارس عمومی سنتی که از رویه‌ی رتبه‌بندی مقایسه‌ای استفاده می‌شود، رقابت نیروی محرک اصلی به‌کار می‌رود. نمی‌توان انکار کرد که رقابت، در یک نظام شایسته‌سالار، واقعیت زندگی است و این که مردم موفق اغلب وقتی رقابت می‌کنند خود را به جلو می‌برند. ولی اگر رقابت در مدرسه از حد

لازم فراتر رود، ممکن است دانش‌آموزان یادگیری را هم چون وسیله‌ای برای رسیدن به هدف (از دیگران بهتر شدن) به حساب آورند. آن‌ها ممکن است بیش‌تر به نگرانی موقعیت نسبی خود در کلاس علاقه‌مند باشند تا عملکرد واقعی خود (ص ۴۴۸).

مایر (نقل از کریمی، ۱۳۷۳) در توضیح ساختار رقابت‌آمیز، بیان می‌دارد وقتی کودکان درباره‌ی شایستگی خود به نتایج می‌رسند، این نتایج منجر به فعالیت‌های خاص می‌شوند، در یک محیط رقابتی حق انتخاب‌ها محدود می‌شوند؛ زیرا موفقیت به‌جای تعریف شدن بر حسب تسلط بر تکلیف، بر حسب پایگاه نسبی تعریف می‌شود. این کار، باعث می‌شود که تنها چند کودک بتوانند در رده‌های بالا قرار گیرند.

بلوم در توجیه علل عدم موفقیت تعدادی از دانش‌آموزان، به این نکته اشاره می‌کند که شاید بعضی از ایشان دانش‌آموزانی باشند که با سایرین به رقابت شدید می‌پردازند و نمرات آموزشی‌شان را مهم‌تر از یادگیری تصور می‌کنند. وی بر این باور است که اگر محیط مدرسه برای دانش‌آموزان، شواهدی فراهم بیاورد که حاکی از شایستگی و لیاقت وی در کار مدرسه باشد، طی چند سال و به خصوص سال‌های نخست تحصیل، و پس از آن این تجارب موفقیت‌آمیز در چهار پنج سال بعد نیز تکرار شوند، برای مدت نامحدودی در فرد نوعی مصونیت در برابر بیماری‌های روانی ایجاد می‌شود. چنین فردی قادر خواهد بود تا بدون تحمل رنج و عذاب، بر بحران‌ها و فشارهای شدید زندگی غلبه کند (ترجمه‌ی سیف، ۱۳۶۳).

هارتلی پروتر بیان می‌دارد که شاید احساس رقابت امری طبیعی باشد؛ اما همیشه به انگیزش کمک نمی‌کند. کسی که پیوسته یا دیگران رقابت می‌کند به این

محدودیت اهداف در رقابت مدرسه‌ای بیش از آن که از شرایط واقعی ناشی شود به نگرش‌های دانش‌آموزان، و البته مهم‌تر از آن، به مشوقان رقابت بازمی‌گردد

۱. علوم، تخصص و ویژگی‌های آموزش یادگیری امور شکافی، ترجمه علی‌الله سیف، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۳.
۲. بیاد، رقابت، نظریه و روان‌شناسی در آموزش دوم، ترجمه ویرایش محمود جهان، تهران: نشر دانشگاهی، ۱۳۶۱.
۳. جنسون، فصلی‌سازی مباحث خلاقیت و شیوه‌های پرورش آن، مشهد: نشر، ۱۳۸۷.
۴. خست‌نازی (استرس‌زدگی)، استرس، حست و جو و راه‌ها و روش‌های تربیت، تهران: نشر، ۱۳۶۶.
۵. سیف، علی‌الله، روان‌شناسی پرورشی نوین، تهران: نشر دانشگاهی، ۱۳۶۴.
۶. شریعتی‌مداری، علی، روان‌شناسی تربیتی، تهران: انتشارات، ۱۳۶۷.
۷. شعری‌زاده، علی‌الله، روان‌شناسی رشد، تهران: انتشارات، ۱۳۸۵.
۸. سیف، علی‌الله، روان‌شناسی و روان‌شناسانه به خلاقیت، شه‌مورش، هنر و اندیشه، تهران، ۱۳۹۱-۱۳۹۰.
۹. کوشلی، علی‌الله، روان‌شناسی تربیتی، تهران: انتشارات، ۱۳۶۷.
۱۰. کوشلی، علی‌الله، روان‌شناسی تربیتی، تهران: انتشارات، ۱۳۶۷.
۱۱. گنسن، هنس، روابط معنوی و فلسفه آموزش، ترجمه ویرایش علی‌الله سیف، تهران: انتشارات، ۱۳۸۱.
۱۲. هارلی، پروین، رقابت، یادگیری، فر کودکان، ترجمه ویرایش، تهران: جوانه، نشر، ۱۳۸۴.

امید است که بهتر بودن و ارزشمندی خودش را ثابت کند، ممکن است دچار مشکلات شود. داشتن انگیزه‌های مؤثر به کودکان بازی می‌دهد بر هیئت خود نمر کم کند و از قضاوت درباره‌ی کارهای دیگران خودداری کند. (احمدی ناهیدنی، ۱۳۸۴) در جمع بندی از نمونه‌هایی که به آن‌ها اشاره شد، نکاتی قابل توجه هستند:

- رقابت نباید به حسادت و دشمنی منجر شود.

- رقابت نباید به شدت روانی دانش آموزان را به مخاطره باندازد.
- رقابت نباید فقط به نفع عده‌ای محدود تمام شود.
- رقابت نباید مانع تفکر انتقادی و تفکر خلاق باشد.
- رقابت نباید در مدرسه به همان گونه‌ای باشد که در جامعه وجود دارد.
- رقابت نباید از حد اعتدال خارج شود.
- رقابت نباید بگرش‌هایی انسان‌گراییه و آزاداندیشی را محدود کند.
- رقابت نباید جایگزین تلاش‌هایی انگیزشی دیگر شود.
- رقابت نباید به احساس شایستگی، آسودگی و لذت منجر شود.

رقابت، کشف خلاقیت

مباحث مربوط به روش‌های تفکر، حل مسئله، تفکر انتقادی، تفکر خلاق (آفریننده)، و حتی موضوع‌هایی مانند فلسفه برای کودکان و پژوهشگری برای دانش آموزان، از سوژه‌های رایج و جذاب در تربیت غیررسمی و به‌ویژه تربیت رسمی (آموزش و پرورش) است. تأکید بر خروج از روش‌های کبشه‌ای، یک‌ساخت، تحمیلی و بسته‌کننده در فرایند آموزش منجر به آن شده است که روان‌شناسان آموزشی و

یادگیری به روش‌های مستقیم بر فعال سازی یادگیرنده به جای توجه صرف به انتقال دانش، روی آوردند. امروزه نمی‌توان از آموزش و یادگیری صحبت کرد بدون آنکه از تفکر انتقادی، تفکر خلاق و امثال آن سخن به میان نیاید. به همین لحاظ و با این فرض که خلاقیت موضوعی محوری و بنیادی در مباحث مورد نظر است، ارتباط بین خلاقیت و رقابت را مورد می‌کنیم.

از رقابت منجر به تقویت یا تضعیف خلاقیت می‌شود؟ شاید تصور عمومی این باشد که با ایجاد فضای رقابتی، به شایستگی و شکوفایی استعدادها و در نتیجه به پرورش خلاقیت کمک خواهیم کرد. اما واقعیت این چنین نیست. رقابت، یکی از موانع خلاقیت و در واقع، کشنده‌ی آن است.

حسینی (۱۳۸۷) معتقد است که در کنار عوامل اساسی علاقه به کار و درگیری عمیق با کار، افرادی، برای خلاق بودن لازم است افراد خلاق از محدودیت‌های خارجی آزاد باشند. اگر چه انسان بدون انگیزه‌های بیرونی و درونی نمی‌تواند به کار خود ادامه دهد، ولی پژوهش‌های تجربی نشان می‌دهند که انگیزه‌ی درونی نمی‌تواند نقش سازنده‌ی در تحقق خلاقیت داشته باشد. در حالی که انگیزه‌ی بیرونی که بر اساس عوامل خارجی است به‌طور مثال برکن جاییه به رقابت، اغلب با رضایتمندی درونی توأم نیست.

خندارلو (۱۳۷۶) نیز در بحث از عوامل تقویت‌کننده و عوامل بازدارنده‌ی خلاقیت (آفرینندگی)، بیان می‌کند که در حالت و راه‌مماسی بیش از حد معصوم، سرود دادن و مقایسه، تحسین و انتقاد میانه‌امیر از کار کودکان عوامل محدودکننده‌ی پرورش خلاقیت در فعالیت‌های هنری هستند. ولی کارگر و همی و مشارکت

دادن همه‌ی دانش آموزان در فعالیت‌های آموزشی و هنری را برای تقویت خلاقیت مؤثرتر می‌داند.

صفری (۱۳۸۷) هم در بحث از موانع و عوامل بازدارنده‌ی خلاقیت به دو گروه موانع فردی و اجتماعی اشاره می‌کند. در موانع اجتماعی خلاقیت، از خانواده و مدرسه سخن به میان می‌آید. در مورد خانواده این عقیده وجود دارد که چهار عامل آموزشی خارجی، بدافش، رقابت، و اسباب محدود، کشنده‌ی خلاقیت هستند. خلاقیت را محدود می‌کند. در مورد مدرسه و معلمان نیز با استناد به پژوهش‌های گسترده از الیور، بو، ناغوان «بازدانی خلاقیت» آمده است. مؤید دیگری که بر تفکر همگرا تأکید فراوان دارند و معلمان آن‌ها را در قالب روش‌های غیرفصل‌انگیز، بدون حسن شوح ضعیفی یا بدرفتاری دانش آموزان، همواره با برقراری نقش استبدادی و بدون اجازه‌ی پرورش‌اشناخت تدریس می‌کنند. مانع پرورش خلاقیت هستند. هم چنین سبب این پژوهش نشان می‌دهد که تأکید شدید بر رقابت و هسته‌ی اصلی، از عوامل بازدارنده‌ی خلاقیت است.

حسینی (۱۳۸۷) به معلمان توصیه می‌کند برای آن که بتوانند خلاقیت دانش‌آموزان را پرورش دهند، باید از رقابت بین دانش آموزان به شدت پرهیزند. رقابت از مواردی است که می‌تواند احساس امنیت دانش‌آموزان را به شدت کاهش دهد. در کنار این برای پرورش خلاقیت، بهتر است به جای رقابت، به همکاری و هم‌دلی بپردازند. سیف (۱۳۸۶) هم در بیان روش‌ها و فنون پرورش خلاقیت، با یادآوری احتیاط آنست که تفاوت‌های فردی یادگیرندگان، احتیاط از رقابت، توصیه می‌کند.

میراث سرزمین من

موزه‌ها و بناهای تاریخی ایران (۵)

عکاس: مجید ناگهی

جواد باباخانی

تالار خط و خوش‌نویسی مراحل گوناگون خطاطی، خطوط ثلث، محقق، نسخ و نستعلیق را نشان می‌دهد. هنر کتاب‌سازی و خوش‌نویسی به عنوان عنصری تربیتی و انواع ظروف سفالین، اشیای فلزی و آثار دیگر در این موزه قابل مشاهده‌اند. موزه‌ی رضا عباسی کتاب‌خانه‌ای با حدود شش هزار جلد کتاب دارد که مجموعه‌ای به نسبت غنی از تاریخ و فرهنگ ایران است و می‌تواند منبعی ارزنده برای تحقیق علاقه‌مندان به هنر تاریخ و باستان‌شناسی و فرهنگ ایران باشد.

هخامنشی، اشکانی و ساسانی مربوط می‌شوند. در دوره‌ی هخامنشی حجاری، فلزکاری و سفالگری به پیشرفت‌های مهمی از دانش‌فی رسید. تندیس پردازی در عصر اشکانی رواج یافت، گچ‌بری و دیوارنگاری رنگین در عصر ساسانی رایج بود و آثار فلزی عصر ساسانی شهرت جهانی داشت. پشخاب‌ها، فنجان‌ها، جام‌ها، گلدان‌ها، دیس‌ها و رزم‌افزارهایی از این دوره بر جای مانده است که از دانش فلزکاری صنعتگران این دوره حکایت می‌کند.

موزه‌ها در روزگار ما از مظاهر مهم زندگی شهری به شمار می‌آیند و در همه‌ی شئون زندگی، به ویژه در زمینه‌های آموزشی و هنری وظیفه و پایگاهی ارجمند دارند. امروزه دیگر منظور از تأسیس موزه تنها انباشتن مقداری آثار و اشیای کهن و هنری در مکانی معین برای تماشا و وقت‌گذرانی نیست، بلکه هدف اساسی و مهم این کار، برانگیختن اندیشه‌ها از نظر فرهنگی، هنری و تاریخی است.

امروزه موزه‌ها و گنجینه‌ها، آینه‌ی تمام‌نمای تمدن یک ملت محسوب می‌شوند. زیرا می‌توان با توجه به آن‌ها، از تاریخ و تمدن هر کشوری آگاه شد.

تالار هنرهای اسلامی

در این تالار اشیایی کم‌نظیر را می‌بینیم که بیش‌تر بر اهمیت زیبایی‌لوازم مورد استفاده در دوره‌ی اسلامی تأکید دارند. آثار موجود در تالار شامل ظروف سفالین، اشیای فلزی، عناصر معماری، جواهر و منسوجات دوره‌های سلجوقی، تیموری و صفوی هستند و در میان آن‌ها قلمدان‌ها، جلد کتاب‌ها و جعبه‌های روغنی دوره‌ی قاجار نیز دیده می‌شود.

موزه‌ی رضا عباسی

این موزه در بزرگداشت نگارگر معروف عهد صفوی نام‌گذاری شده است. اشیای داخل موزه به تفکیک تاریخی و موضوعی در چهار تالار به تماشا گذاشته شده‌اند.

تالار پیش از اسلام

اشیای این تالار به دو دوره‌ی معروف پیش از تاریخ و عصر تاریخی مربوط می‌شوند، در این تالار با گسترش تدریجی فن‌ها و تطابق مصالح مادی و نیازهای زندگی روزمره‌ی اجناده‌مان آشنا می‌شویم. شکل و طرح اشیای تالار از حیوانات و صحنه‌های محیط زندگی الهام گرفته‌اند و مطالعه در شیوه‌ی زندگی، باورها و برداشت‌های گذشتگان را برای ما آسان‌تر می‌کند. آثار موجود در تالار پیش از اسلام (مفسر‌های لرستان) به دوره‌های

تالار خط و خوش‌نویسی و

تالار نگارگری مینیاتور

در این دو تالار گنجینه‌ای از نقاشی‌های دوره‌ی اسلامی وجود دارد. برگ‌هایی از شاه‌نامه به نمایش درآمده است که کهن‌ترین نمونه‌ی آن به اواسط سده‌ی هشتم هجری مربوط است. نمونه‌ی قرآن‌های این بخش از دقت ویژه حکایت می‌کند که صرف نسخه‌برداری از این کتاب شده است.

موزه‌ی اهبکته

موزه‌ی آگینه

موزه‌ی آگینه و سفالینه‌های ایران

این ساختمان را قوام السلطنه در دهه‌ی ۱۳۱۰-۱۳۲۰ برای سنگوت شخصی خود مساحت که در سال ۱۳۵۵ به موزه تبدیل شد. ساختمان موزه‌ی آگینه برای علاقه‌مندان هنر معماری بسیار دیدنی است. در فضای کم نظیر این موزه نمونه‌هایی برجسته‌ی هنر و صنعت بلورسازی، چینی‌سازی و سرامیک ایران از در بازار ناکتول به نمایش درآمده است.

موزه‌ی پرفسور حسینی

پس از درگذشت دکتر حسینی، بخشی از خانه‌ی وی به موزه تبدیل شد که در آن وسایل شخصی، مدارک علمی و تحصیلی، نشان‌ها و تقدیرنامه‌ها، عکس‌های قدیمی، متن و نطق‌ها و نوشته‌ها از جمله تحقیقات مربوط به این نهادهای بودن در آن به نمایش گذاشته شده است.

موزه‌ی سکه

این موزه در ساختمان مرکزی بانک سپه در خیابان امام خمینی واقع شده است و مجموعه‌ای ارزشمند از سکه‌های دوره‌ی پیش از اسلام و دوره‌ی اسلامی و دوره‌های معاصر را دربردارد.

موزه‌ی فرش

این موزه در سال ۱۳۵۶ افتتاح شد. ساختمان دوره‌ی با معماری شکوایی

قدین‌های نمای بیرونی که شبیه به دایره‌های قالی است ساخته است و شامل دو تالار برای نمایش قالی و گلیم است. فرش ایران از اصل ترین میراث‌های هنر و صنعت ارزشمند قوم ایرانی است. در این موزه انواع فرش و گلیم با توجه به مرغوبیت و قدمت و ویژگی‌های آن نگهداری می‌شود. مجموعه‌ی موزه‌ی فرش شامل نمونه‌های قالی ایران از قرن ۹ هـ. ق تا دوره‌ی معاصر است. در حدود ۱۳۵۵ تخته از شاه‌کارهای فرش ایران در تالار طبقه‌ی هم کف به نمایش درآمده است. از ویژگی‌های موزه‌ی فرش قالیچه‌ی دستباف ارزشمند و بی‌نظیر ایرانی، کمر فرش با فان کاشان در اندازه‌ی ۱۳۰ در ۲۲۰ سانتی متر معروف به قالیچه‌ی میرزا کوچک‌جان جنگلی است که این شخصیت روحانی ملی را در لباس نظامی مسلح به تفنگ و اسلحه‌ی کمری و قطار فلنگ نمایش می‌دهد. تاریخ بافت قالیچه‌ی سال‌های آخر دوره‌ی قاجار است. این موزه کتبخانه‌ای مشتمل بر ۳۵۰۰ جلد کتب دارد که به زبان‌های فارسی، عربی، فرانسه، انگلیسی و آلمانی هستند.

بناها و یادمان‌های تاریخی

کاخ سلطنت آباد

این کاخ در سال ۱۳۰۵ هـ. ق به فرمان ناصرالدین شاه در قریه‌ی رستم‌آباد ساخته شد. کاخ سلطنت آباد یکی دو طبقه‌ی بزرگ است که حوض و مسین در وسط آن قرار دارد و اتاق‌ها، پلکان‌ها و راهروهای متعددی گرد آن ساخته شده است. سقف زیرین حوض خانه، اتاق‌ها، دیوار و راهروهای آن از سینه‌ی گچ‌بری‌های زیبای عهد قاجار است. گوی ریزی که نشانه‌ی کاخ سلطنتی است بر فراز بلندترین نقطه‌ی شیروانی با حای داده شده است. معماری و سنگ ساختمانی کاخ و در بیابان گچ‌بری آن، معروف هنر دوره‌ی قاجار است. اهمیت است.

کاخ گلستان

در زمان شاه‌عباس استواری چهار باغ و عمارت ایرانی ساده و چهار ستایی در محلی کنونی کاخ گلستان و اطراف آن احداث شد، تا این که کریم‌خان زند (۱۶۳۱-۱۶۹۳ هـ. ق)

برج مظهر

در همین ناحیه ساختمان ارگ و حصار و برج‌های آن را پی‌ریزی کرد. در دوران قاجار بناهای سلطنتی را درون ارگ و حصار می‌ساختند. در سال ۱۲۶۸ هـ. ق مطابق با پنجمین سال سلطنت ناصرالدین شاه قسمت شرق باغ سلطنتی را وسعت دادند و کاخ‌های دیگر در اطراف این باغ، که به نام گلستان خوانده می‌شد، بنا نهادند. مجموعه‌ی کاخ‌های ضلع شمالی باغ گلستان شامل تالار، موزه، سرسرای ورودی، تالار آینه، تالار برلیان، تالار عاج و تالار بلور پیش از دیگر قسمت‌های کاخ احداث شد. در شاهنشین تالار سلام، تخت بزرگ زرین و جواهر نشان به نام تخت طاووس قرار دارد.

به دستور فتحعلی‌شاه قاجار در سال ۱۲۲۰ هـ. ق یک تخت مرمر بزرگ ساخته شد که اکنون در وسط ایوان اصلی کاخ قرار دارد و نام اصلی آن تخت سلیمان است. ارتفاع تخت مرمر از کف ایوان نزدیک به یک متر است و از چهار طرف بر دوش شش فرشته، سه دیو و یازده ستون ماریج قرار گرفته است. جلوی آن دو پله گذاشته شده که در طرفین پله‌ی نخست، دو شیر حجاری شده است. پس از فتحعلی‌شاه دیگر شاهان قاجار هم در تکمیل تزیینات و آراستن بناهای کاخ گلستان اقدام کردند.

ایوانی گسترده است. نخستین در ورودی مدرسه به سوی خیابان ارگ بود و در کنونی که در خیابان ناصر خسرو است بعدها ساخته شد.

برج طغرل

برج طغرل در شهری، بنایی است که بلندی آن در حدود ۲۰ متر است. بلندی این برج ترک‌ترک است. این برج به احتمال قوی مدفن طغرل اول پادشاه سلجوقی است. برج طغرل در سال ۱۳۰۰ هـ. ق تعمیر شد و اکنون این برج قدیمی که از بناهای نیمه‌ی اول قرن پنجم هـ. ق است به صورت یک بنای تازه درآمده است.

شمس‌العماره

ناصرالدین شاه در سال ۱۲۸۴ فرمان ساختن قصر شمس‌العماره را به معیبر الممالک داد. این کاخ که در انتهای گلستان و در شرق عمارت دیوان‌خانه قرار دارد، عمارتی رفیع و بلند است با دو برج که از سمت خارج قصر یعنی طرف بازار منظره‌ای بسیار حالب دارد.

عمارت دارالفنون

سنگ بنای این ساختمان به فرمان امیرکبیر در شمال ارگ سلطنتی نهاده شد. نقشه‌ی آن از میرزا رضای مهندس است. که در زمان عباس میرزا برای تحصیل به انگلیس رفته بود. چهار طرف حیاط مدرسه را پنجاه اتاق احاطه کرده، در برابر آن‌ها

گنبدی بی‌شهریانو

در دامنه‌ی جنوبی کوه ری، که به کوه بی‌بی‌شهریانو مشهور است، در جنوبی‌ترین حد تهران، بقعه‌ای با گنبد مینایی رنگ است. اکنون کهن‌ترین اثر تاریخ‌دار بقعه، صندوق روی مرقداست در نفیس و مستببت‌کاری بقعه از یادگاری‌های زمان شاه تهماسب است.

عمارت تخت مرمر

تخت مرمر یا تخت سلیمان به شکل یک منگونی دیواره‌دار بلند از شصت و پنج قطعه مرمر بزرگ و کوچک ساخته شد. تخت مرمر در سه سال اول سلطنت کریم‌خان زند بنا شد و آقا محمدخان آن را تکمیل کرد.

- منابع**
۱. زنده‌دل، حسن و دستاران، مجموعه راهنمای جامع ایرانگردی شماره ۷ استان تهران، نشر امیرانگیزه‌دان، چاپ اول، ۱۳۷۶.
 ۲. میردلش، سیدمحمدی، آشنایی با بناهای تاریخی، تهران انتشارات مدرسه، چاپ هشتم، ۱۳۸۶.
 ۳. نجفی، ناصر، دارالخلافه‌ی تهران در یک صدسال پیش، انتشارات ارغوان، چاپ دوم، ۱۳۷۵.

موزه‌ی سکه

شکوه قوانینی

شماره

رشد اقتصادی و توسعه اجتماعی - فرهنگی یک جامعه مستلزم استفاده یهینه از منابع طبیعی، سرمایه و نیروی انسانی کارآمد و ایجاد فرصت‌های آموزشی برای همه ی اقشار جامعه است. در جوامع کوناگون بیش تر نقش در این زمینه بر عهده ی مدارس است که باید محیطی باتمسک موجب پرورش فکر، نسکو قالی اندیشه و آماده شدن دانش آموزان برای زندگی شوند.

ناشن رو نکرد و در راستای تحقق عدالت آموزشی به ویژه در مناطق محروم و روستایی، نظام آموزش و پرورش کشور با اجرای برنامه‌ها و طرح‌های مختلف از جمله تأسیس و توسعه ی مدارس راهنمایی نسانه‌روزی و نمونه دولتی زمبندی جذب و ادانه ی تحصیل بسیاری از دانش آموزان مناطق محروم و فراهم آوردن است که در این مقاله شرح مختصری از اهداف و برنامه‌ها و فعالیت‌های مدارس راهنمایی تحصیلی شبانه‌روزی ارائه می‌شود.

مدارس شبانه‌روزی ضمن فراهم آوردن امکانات آموزشی برای دانش آموزان روستاهای کم جمعیت، پرآکنده و دور افتاده که به مدارس روزانه دسترسی ندارند، امکانات خوابگاهی و تغذیه‌ای نیز برای آنان مهیا می‌کند. این مدارس نخستین بار در سال ۱۳۵۵ با احداث ۹ باب مدرسه و با ۱۲۸۸ نفر دانش آموز در ۹ استان کشور فعالیت خود را آغاز کردند و علی‌رغم مشکلات و کمبودهای موجود، به تدریج با استقبال روستاییان روبه‌رو شد که برای ادامه ی تحصیل فرزندان محبور بودند آله‌ها را به شهرها و بخش‌های دور و نزدیک و متحمل هزینه‌ها و تعات ناشی از آن شوند یا این که عملاً از ادامه ی تحصیل فرزندانشان صرف‌نظر کنند.

در نتیجه ی این استقبال، توسعه ی مدارس شبانه‌روزی را ایجاد کرد به طوری که تا سال ۵۷ قبل از پیروزی انقلاب اسلامی تعداد مدارس شبانه‌روزی به ۶۵ باب رسید. لیکن پس از پیروزی انقلاب اسلامی در راستای تحقق بخشیدن به اصل سیم قانون اساسی و برای سطر عدالت آموزشی و محرومیت‌زدایی، توسعه ی کمی این مدارس در مناطق روستایی شتاب قابل ملاحظه‌ای یافت، به گونه‌ای که هم‌اکنون بر اساس آخرین آمار منتشر شده از سوی دفتر آمار، برنامه‌ریزی و بودجه و روات متبوع در سال تحصیلی ۸۶-۸۷ تعداد مدارس راهنمایی شبانه‌روزی ۱۲۱۵ واحد است که ۱۷۲/۱۱۰ نفر دانش آموز را زیر

یومینس خود

دارند. بررسی احتمالی این

روند نشان از عظمت کار وزارت آموزش و پرورش در جهت سطر آموزش عمومی و استناد گسترده ی اهالی مناطق محروم از این مدارس است. تأسیس و راه‌اندازی بیش تر مدارس شبانه‌روزی بنابر ضرورت و با تأکید بر افزایش پوشش تحصیلی مناطق محروم، در راستای سیاست‌های کلان نظام آموزشی و پرورش کشور صورت گرفته است. امیدیهی است که به موازات این اقدام شایسته می‌بایستی با پیش‌بینی و اجرای طرح‌های مناسب زمینه‌ی رشد کیفی این مدارس بیش تر پیش فراهم آید.

در ماده ی ۲ اساس نامه ی مدارس شبانه‌روزی (مصوب ششصد و سی و چهارمین جلسه ی شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۹) اهداف مدارس شبانه‌روزی این گونه بیان شده است:

- جلوگیری از هدر رفتن استعدادها و توانایی‌های بوجوانان مناطق روستایی، عشایری و محروم؛

- فراهم کردن زمینه‌های مناسب برای تربیت دانش آموزان با

بهره‌گیری از اوقات فراغت آنان؛

- استفاده ی بهینه از نیروی انسانی، امکانات و اعتبارات آموزش

و پرورش در مناطق کم جمعیت؛

- فراهم کردن زمینه ی تربیت نیروی انسانی مورد نیاز مناطق

محروم و عشایری از میان دانش آموزان بومی

با عنایت به این که دانش آموزان این مدارس به صورت تمام وقت در اختیار مدرسه هستند ضرورت دارد با برنامه‌ریزی دقیق و مناسب و با استفاده از پتانسیل‌های موجود در مدارس شبانه‌روزی و بهره‌گیری از مشرک‌کننده و همکاری حرامع محلی

شبانه روزی

این مدارس و... مورد توجه قرار گیرد. این کتاب میان همه استان‌ها، مناطق و مدیران این مدارس توزیع شده است.

۴. به منظور ارتقای مهارت‌ها و صلاحیت‌های حرفه‌ای و شغلی مدیران و سرپرستان مدارس راهنمایی شبانه‌روزی همایش مدیران این مدارس در پنج قطب کشور در تابستان ۸۶ و همایش سرپرستان در ۷ قطب در پاییز ۸۶ برگزار شده همایش هادر ۲ روز با محورهای آموزش در زمینه برنامه‌ریزی آموزشی و نظارت، برنامه‌ریزی اوقات فراغت دانش‌آموزان، مسائل نوجوانان و چگونگی رفتار با آنان و روش‌ها و فنون هدایت و مشاوره‌ی دانش‌آموزان صورت گرفت و به همه‌ی شرکت‌کنندگان از سوی دفتر، تقدیرنامه با امضای مدیر کل دفتر اهدا شد.

۵. ارسال سی‌دی‌های آموزش‌های انجام شده در گردهمایی به استان‌ها برای توزیع در مدارس شبانه‌روزی و نمونه دولتی.

۶. پی‌گیری مستمر و در نهایت به تصویب رساندن دستورالعمل اجرایی مدارس شبانه‌روزی که گام بسیار مؤثری در راستای توسعه‌ی کیفی این مدارس و از سال تحصیلی ۸۶-۸۷ در استان‌ها قابل اجراست در این دستورالعمل علاوه بر پیش‌بینی بسیاری مواد موردنیاز در خصوص رفع مسائل و مشکلات مدارس شبانه‌روزی، ۲ بخش بسیار مهم در خصوص درجه‌بندی جدید نیروی انسانی مدارس شبانه‌روزی و پیش‌بینی ۲۰ درصد حق التدریس برای دبیران این مدارس و ۱۰ درصد حق جذب برای کادر آموزشی و اجرایی این مدارس نیز لحاظ شده است که درجه‌بندی و پست‌های پیش‌بینی شده در نگارش ۸۶/۶۰ بکفا دیده شده است.

۷. هر سال در قالب فرم‌هایی با عنوان «م» و «الف» گزارش فعالیت‌های آموزشی، پرورشی و اداری مدارس شبانه‌روزی از استان‌ها اخذ و پس از بررسی این فرم‌ها، موارد لازم برای اقدام، پی‌گیری و اجرا از طریق دفتر یا دفاتر ستادی ذیربط یا سازمان آموزش و پرورش استان‌ها پی‌گیری و در صورت نیاز به صورت مکتوب منعکس می‌شود.

زمینه‌ی تحقق هر چه بیش‌تر اهداف فوق فراهم شود. در همین راستا و به منظور کیفیت بخشی این مدارس برنامه‌ها و فعالیت‌های ذیل در مدارس راهنمایی شبانه‌روزی کشور اجرا شده یا در حال اجرا هستند.

۱. به منظور آشنایی و ایجاد زمینه‌ی مناسب برای کسب مهارت‌های اولیه در خصوص برخی مشاغل و حرف مورد نیاز جامعه طرحی با عنوان «طرح خودآزمایی» از سال ۷۹-۸۰ تاکنون در مدارس مذکور اجرا می‌شود که هر سال طرح‌های جدید و مدارس بیش‌تری تحت پوشش این طرح قرار می‌گیرند به گونه‌ای که در حال حاضر بیش از ۸۰۰ نوع طرح در ۸۰۰ مدرسه در حال اجراست و هر ساله این دفتر از مدارس مجری طرح بازدید و نظارت و گزارش‌گیری به عمل می‌آورد. برخی از عناوین طرح‌ها به این قرارند:

زنبورداری؛ پرورش ماهی؛ پرورش قارچ خوراکی؛ کاشت مرکبات؛ خیاطی؛ قالیبافی؛ گلدوزی؛ جوراب‌بافی؛ گلیم‌بافی؛ سوزن‌دوزی؛ گل‌سازی؛ عروسک‌سازی؛ جوش‌کاری؛ سیم‌کشی ساختمان؛ تعمیرات لوازم خانگی؛ معرف‌کاری؛ نجاری؛ پرورش گل و گیاه؛ نقاشی (رنگ روغن، آبرنگ)؛ هوبه‌کاری؛ آشپزی؛ عکاسی و فیلمبرداری؛ آموزش کامپیوتر؛ مجسمه‌سازی.

۲. اجرای طرحی با عنوان «ارتقای وضعیت مدارس شبانه‌روزی لازم‌الوجه» که در آبان‌ماه ۸۵ تهیه و برای اجرا به استان‌ها ابلاغ شد و هدف آن ساماندهی مدارس راهنمایی شبانه‌روزی به لحاظ برنامه‌های آموزشی، پرورشی، نیروی انسانی، فضا، تجهیزات و... که در حال حاضر طبق گزارش‌های دریافت شده و عملکرد استان‌ها بیش از ۳۰۰ مدرسه در حال اجرای این طرح است.

۳. با عنایت به بررسی‌های انجام شده و خلاء موجود، این دفتر منبعی علمی و مستند در خصوص مدارس شبانه‌روزی را در کتاب «مدارس شبانه‌روزی را بهتر بشناسیم» تهیه و تدوین کرده است. در این کتاب سعی شده اهم مطالب و موارد مورد نیاز اداره و برنامه‌ریزی این مدارس، از جمله رسالت و مأموریت‌های این مدارس، اهداف، ساختار، صلاحیت‌های حرفه‌ای و شخصیتی عوامل انسانی مدارس مذکور، مواد درسی و فعالیت فوق برنامه، ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری دانش‌آموزان در دوره‌ی نوجوانی، ضوابط و استانداردهای

زیرنویس

۱. کارشناس دفتر آموزش راهنمایی تحصیلی

۲. لازم به ذکر است دستورالعمل مذکور در شیوه‌نامه‌ی ساماندهی سال ۸۷-۸۸ اجرایی شده که اجابت آن در حال پی‌گیری است.

پدافند غیرعامل ۲

پدافند غیرعامل یا دفاع بدون استفاده از تجهیزات جنگی، یکی از مؤثرترین و پایدارترین روش‌های دفاع در مقابل تهدیدات، مورد توجه بسیاری از کشورهاست.

در شماره‌ی قبل با تعریف، اهمیت پدافند غیرعامل، اهداف و نیز برخی از اصول آن آشنا شدید. در این شماره با دلایل توجه کشورها به پدافند غیرعامل آشنا می‌شوید.

برای ورود به این موضوع، لازم است به دوره‌های گوناگون جنگ از ابتدای تاریخ بشر تاکنون اشاره‌ای گذرا داشته باشیم.

در طول تاریخ حیات بشر، جنگ‌های گوناگونی بین جوامع رخ داده است، و در این جنگ‌ها به تناسب رشد فکری انسان، از وسایل و ابزار گوناگون جنگ و دفاع استفاده شده است. به این صورت که تا مدت‌ها ابزار جنگی مورد استفاده‌ی انسان بسیار ساده و ابتدایی (سنگ، چوب، تیر و کمان، نیزه و شمشیر) بود.

از نظر تاریخی جنگ‌هایی که در آن از ابزارهای ذکر شده (یا به تعبیری از سلاح سرد) استفاده می‌شد با نام «جنگ‌های نسل اول» شناخته می‌شوند.

پایان این دوره زمانی است که

سلاح‌های گرم وارد عرصه‌ی نبرد می‌شوند. اسلحه‌ها در این دوره ابتدا ساده هستند و به تدریج پیشرفته شده، به سلاح‌هایی که سرعت، قدرت تخریب، وزن، اندازه، برد، دقت در نشانه‌گیری و... در آن‌ها متفاوت با گذشته بود تبدیل شدند. به تدریج توپ‌های ساده و معمولی با قدرت تخریب پایین نیز وارد عرصه‌ی نبرد انسان‌ها یا یک‌دیگر شدند؛ اما هنوز از ماشین‌های جنگی خبری نبود.

جنگ‌هایی را که در این دوره‌ی تاریخی رخ داد و در آن از سلاح‌های گرم با وضعیت‌های گوناگون استفاده شد اصطلاحاً «جنگ‌های نسل دوم» می‌نامند.

دوره‌ی بعدی از زمانی آغاز می‌شود که ماشین‌های جنگی وارد عرصه‌ی نبرد شدند. با اختراع و به‌کارگیری ماشین‌های جنگی، جنگ‌های مکانیزه ظهور و بروز یافت و نبردهای زمینی به هوا و زیر دریا نیز گسترش پیدا کرد.

در نبردهای این دوره هواپیماهای پیشرفته، ناوهای جنگی مجهز و موشک‌های دور برد گوناگون بنا کاربردهای مختلف، تکنولوژی عرصه‌ی نبرد را دگرگون کردند.

از نظر تاریخی جنگ‌های اتفاق افتاده در این دوره به «جنگ‌های نسل سوم» معروف هستند.

از ویژگی‌های جنگ‌های نسل سوم می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. به کارگیری حجم انبوه مهمات و سلاح؛
۲. تکیه بر نیروی انسانی انبوه؛
۳. طولانی شدن دوره‌ی جنگ؛
۴. دشواری‌های مدیریتی

صحنه‌ی نبرد و پشتیبانی نیروها، حملات کم‌دقت نیروهای زمینی، استفاده از موشک‌های دور برد و استفاده از جنگنده‌های هوایی، یک ویژگی دیگر را به جنگ‌های نسل سوم افزوده است، و آن گستردگی خسارات در شهرها و تلفات نیروهای انسانی غیرنظامی است.

بر اساس آمار و ارقام موجود، تلفات مردم عادی و غیرنظامی در طول سال‌های جنگ جهانی دوم، بیش از ۲۹ میلیون نفر بوده، این در حالی است که تلفات نیروهای نظامی درگیر جنگ، ۲۳ میلیون نفر ذکر شده است. بر این اساس تلفات نیروهای غیرنظامی حدود ۶ میلیون نفر بیش‌تر از تلفات نیروهای نظامی بوده است.

رشد و پیشرفت علم و تکنولوژی باعث به وجود آمدن انقلاب علوم و فناوری‌های اطلاعات، ارتباطات، الکترونیک و رایانه در سال‌های اخیر شده است.

این پیشرفت‌ها و هم‌چنین نگاه افکار عمومی جهان نسبت به جنگ،

موجب تغییر در استراتژی برخورد کشورها با یکدیگر شد و نسل دیگری از جنگ‌ها را به وجود آورد که به آن «جنگ‌های نسل چهارم» گفته می‌شود. جنگ‌های نسل چهارم ویژگی‌هایی دارند که مهم‌ترین آن‌ها به این شرح است:

۱. تأکید بر جنگ نرم (جنگ اطلاعاتی، جنگ روانی و...)

۲. به کارگیری موضعی و مقطعی جنگ سخت برای تقویت و پشتیبانی جنگ نرم؛

۳. تأکید بر جنگ الکترونیک پیشرفته؛

۴. تأکید بر انهدام زیرساخت‌های حساس و حیاتی کشور در اولویت نخست اهداف تهاجم؛

۵. تلاش برای قطع ارتباط رهبری و مدیریت دفاعی کشور با مردم و نیروهای دفاعی؛

۶. کوتاه شدن مدت جنگ (جنگ برق‌آسا).

با توجه به این‌که ما در دوره‌ی جنگ‌های نسل چهارم زندگی می‌کنیم، ضروری است که به عنوان پیروان اسلام ناب محمدی (ص) و مدافعان سرزمین ایمان‌پرور ایران با الزامات و ویژگی‌های دفاع مؤثر در جنگ‌های این دوره آشنا بشویم و آمادگی روحی و فکری لازم را در این رابطه به دست بیاوریم.

بخشی از الزامات و ویژگی‌های

دفاع مؤثر در جنگ‌های نسل چهارم به این شرح است:

۱. ضرورت برنامه‌ریزی و آغاز طرح‌های جامع دفاع قبل از شروع درگیری‌های آشکار (دفاع در مقابل جنگ نرم)؛

۲. اتکاب بر ایمان، هوشیاری، روحیه و توان دفاع مردمی؛

۳. تمرکز تلاش‌ها بر ارتقای روحیه و اراده‌ی ملی بر دفاع؛

۴. تمرکز بر دفاع از نقاط حیاتی و حساس کشور؛

۵. تأکید ویژه بر دفاع (پدافند) غیرعامل به عنوان یکی از محورهای اساسی دفاع همه‌جانبه.

آمار تلفات نیروهای غیرنظامی در جنگ جهانی دوم، ویژگی‌های جنگ‌های نسل سوم و چهارم و هم‌چنین الزامات دفاع مؤثر در جنگ‌های دوران کنونی، بسیاری از کشورها را بر آن داشته تا پدافند غیرعامل یکی از محورهای اساسی دفاعی آن‌ها در عصر حاضر باشد و برای تحقق اهداف دفاع غیرعامل برنامه‌ریزی ویژه‌ای داشته باشند.

شرایط سیاسی، اجتماعی، نظامی و... عصر ما به گونه‌ای است که احتمال جنگ‌های گسترده، مشابه جنگ جهانی دوم و جنگ‌های طولانی مدت، مشابه جنگ ویتنام و جنگ تحمیلی رژیم بعثی عراق بر میهن عزیز ما، دور از ذهن و

ناحدودی نامحتمل است، اما وضعیت تنازع‌آمیز حاکم بر نظام جهانی و فشارهای ارباب منشانه‌ی کشورهای سلطه‌گر، احتمال برخورد‌های محدود را متفی نمی‌کند، ولی همان‌طور که اشاره شد، جنگ‌های نرم (جنگ روانی، اطلاعاتی) و جنگ الکترونیک در دوران کنونی در رأس برخورد‌های احتمالی کشورها با یکدیگر است، به نحوی که هم‌اکنون نیز جنگ روانی، اطلاعاتی یا درجات گوناگون بر رفتارهای بسیاری از کشورها با یکدیگر حاکم است.

جنگ روانی

در دنیای امروز افکار عمومی مردم نقش تعیین‌کننده‌ای در تصمیم‌گیری‌های سران کشورها دارد، به طوری که غالب حاکمان سعی می‌کنند نظریات و تصمیمات خود را به خواست عمومی مردم گره بزنند. به همین منظور برای اثرگذاری بر رأی و نظر مردم، از شیوه‌های گوناگون استفاده می‌شود که در بسیاری از موارد خلاف اصول اخلاقی پذیرفته شده‌ی بشر است، اما چون تصور حاکمان این است که آن‌ها را به اهدافشان نزدیک می‌کند، استفاده از وسیله‌ی نامشروع برای آن‌ها مجاز محسوب می‌شود.

برای مثال استفاده از عنصر

«دروغ» در تبلیغات به صورتی که غالب مردم آن را درست تصور کنند، یکی از اصلی‌ترین شیوه‌های جنگ روانی در عصر حاضر است.

تهاجم همه‌جانبه‌ی قدرت‌های نظامی سلطه‌گر به کشور عراق، به بهانه‌ی مقابله با سلاح‌های کشتار جمعی رژیم بعثی عراق، یکی از موارد استفاده از عنصر «دروغ» در تبلیغات برای رسیدن به اهداف نامشروع و از پیش تعیین شده می‌باشد.

در جنگ روانی سعی می‌شود با بهره‌گیری از شیوه‌های گوناگون، فکر و رفتار عموم مردم آن‌گونه که طراحان جنگ روانی انتظار دارند، شکل بگیرد. تبلیغات، شایعه، تفرقه‌افکنی، تهدید، تحریف واقعیت، ترور و... راه‌هایی است که در جنگ روانی از آن استفاده می‌شود.

جنگ الکترونیک

گسترش روز افزون سیستم‌های الکترونیکی در حوزه‌های نظامی، غیرنظامی، تجاری و... موجب شده تا بسیاری از فعالیت‌های عملیاتی به مدارهای الکترونیکی وابستگی کامل داشته باشند.

در حال حاضر بسیاری از بانک‌ها، مؤسسات تجاری، سیستم‌های مخابراتی و در حوزه‌های نظامی سیستم‌های موشکی، شبکه‌های

مخابراتی، مراکز کسب اطلاعات و سیستم‌های فرماندهی و کنترل، به سیستم‌های الکترونیکی وابستگی بسیار زیادی دارند.

امروزه حتی برای افزایش سرعت و دقت توپ‌خانه‌ی ساده، استفاده از سیستم‌های الکترونیکی امری معمولی و متداول است.

با توجه به آنچه گفته شد، می‌توانیم جنگ الکترونیک را این‌گونه تعریف کنیم:

استفاده از انرژی الکترومغناطیسی با هدف تشخیص، بهره‌برداری و اختلال در طیف الکترومغناطیسی دشمن و جلوگیری از اقدامات مشابه آن‌ها «جنگ الکترونیک» نامیده می‌شود.

با توجه به تعریف فوق و هم‌چنین وابستگی‌های الکترونیکی به تکنولوژی روز، تهاجم به مدارهای الکترونیکی نیز در برنامه‌های نظامی قرار گرفته، ممکن است حتی در شبکه‌های مخابراتی و کامپیوتری، تهاجم به صورت نرم‌افزاری انجام شود.

بر این اساس می‌توان شرایطی را فرض کرد که در آن سیستم‌های اطلاع‌رسانی مخابراتی، سیستم‌های کامپیوتری و سیستم‌های الکترونیکی برخی از تجهیزات نظامی در یک جنگ الکترونیکی کارآیی خود را از دست بدهند. برای مثال اگر یک رزم‌ناو پیشرفته در مقابل اقدامات جنگ

الکترونیک دشمن شکست بخورد، به یک شیء معمولی شناور بر روی آب تبدیل می‌شود. بنابراین می‌توان اهداف عمده‌ی جنگ الکترونیک را به شرح زیر بیان کرد

۱. ره‌گیری و بهره‌برداری از امواج الکترومغناطیسی دشمن که به صورت عمدی یا سهوی پخش می‌شود؛

۲. ایجاد اختلال در طیف الکترومغناطیسی دشمن، به طوری که توانایی آن را خنثی کند؛

۳. حفاظت از طیف الکترومغناطیسی خودی در برابر جنگ الکترونیک دشمن، به نحوی که برتری توان نیروی خودی در این زمینه حفظ شود.

کلام آخر این‌که به رغم وجود شرایط نا هم‌طراز و نابرابری فناوری تسلیحاتی در جنگ‌های مدرن امروزی «آن‌که اولین ضربه را می‌زند برنده نیست، بلکه آن‌که آخرین ضربه را تحمل می‌کند پیروز میدان خواهد بود». و بالا بردن آستانه‌ی تحمل، افزایش مقاومت و توان دفاعی کشور به مقدار قابل ملاحظه‌ای با به کارگیری اقدامات مربوط به «پدافند غیرعامل» گره خورده است.

زیرنویس

• کارشناس مسئول گروه درسی آمادگی دفاعی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی

موزه‌ی علوم اکلاهما

تعمیق یادگیری در امر آموزش همراه با مشاهده و کار عملی امکان‌پذیر است. در آزمایشگاه و کارگاه‌ها که اکثر آن‌ها مراکز آموزشی دایر می‌شوند، تجهیزات در ابعاد کوچک و دقیقاً منطبق با تقسیم‌بندی‌ها و سرفصل‌های آموزشی کتاب‌های درسی هستند و دانش‌آموزان مطالب نظری تدریس شده در کلاس درس را به صورت ملموس‌تر فرا می‌گیرند تا در تعمیق مفاهیم علمی یاری‌شان دهد. معمولاً کتاب‌های درسی به دلایل گوناگون نمی‌توانند تمام مطالب مربوط به علوم را در خود جای دهند؛ هم‌چنین ارتباط نظری و عملی مفاهیم نیز به صورت کامل در کتاب‌های درسی قابل ارائه نیستند. بنابراین، دانش‌آموز در این مرحله نیاز به محلی دارد تا مفاهیم جدید را به صورت نظری و عملی فراگیرد و بین مفاهیم به ظاهر گوناگون پیوند برقرار کند. این محیط یک محیط غیر رسمی آموزشی به نام موزه‌ی علوم است و نقش آموزش‌های غیر رسمی را بر عهده می‌گیرد. در این شماره با وب‌سایت موزه‌ی علوم اکلاهما آشنایی می‌شوید. موزه‌ی علوم اکلاهما از جمله مکان‌های آموزشی است که با ایجاد فضاهای متنوع، مباحث گوناگون علوم را به صورت آزمایشگاهی و عملی به کودکان آموزش می‌دهد. وب‌سایت این موزه نیز تلاش می‌کند تا با ایجاد فضاهای مجازی، تازه‌ترین اطلاعات در زمینه‌های نجوم، هواپروازی، یافته‌های جانوری و گیاهی، قوانین یونان، به کارگیری ماشین‌های ساده و... را همراه با بازی و سرگرمی، به کاربران منتقل کند.

The screenshot shows the website for Science Museum Oklahoma. At the top, the museum's name and address (700 W. 2nd Street, Oklahoma City, OK 73101) are displayed. A navigation menu includes Home, Who, Events, Explore, Learn/Teach, Shop, and Who Cares. A sidebar on the left lists 'Featured Exhibitions', 'Special Exhibitions', 'Virtual', and 'Upcoming Events'. The main content area features a large image of a child looking through a telescope, with the text 'Explore... With many new exhibits, you and your family are sure to explore something new each and every time you visit.' Below this, several exhibit highlights are shown:

- 3-D-STORY ARCHIMEDES' SLIDER:** 'That's right! GadgetTrees features a 24-foot slide (the tallest spiral slide in the world!), Newton's Clubhouse, the Oldest Oak Tree this side of the Mississippi, and numerous simple machines that make our day-to-day lives easier. On your next visit to Science Museum Oklahoma make sure GadgetTrees is on the very top of your list.'
- FAMILY & KID SPACE:** A section for family-friendly activities.
- GET YOUR WHEELS TURNING:** A section for interactive exhibits.
- AVIATION AND SPACE:** 'From secret codes by the earliest aviation pioneers to the spacecraft used by NASA today, life-sized exhibits will send you to a whole new galaxy.'
- THE INTERNATIONAL GYMNASTIC'S HALL OF FAME:** 'Located inside Science Museum Oklahoma, the International Gymnastics Hall of Fame features a collection of medals, sports attire and awards, various pieces of equipment, and an interactive gallery. Walk the path to the present.'

At the bottom left, there is a small cartoon character. The website URL <http://www.omnplex.org/explore.htm> is displayed at the bottom.

کتابخانه‌ی مجلس در سایه‌ی همکاری عده‌ای از نمایندگان فرهنگ دوست در سال ۱۳۰۴ شمسی گشایش یافت. ابتکار طرح کتابخانه از شخصی به نام «ارباب کیخسرو شاهرخ»، در سال ۱۲۸۷ شمسی است. او در انجام مراحل مقدماتی تأسیس کتابخانه، گردآوری کتاب‌ها و تعیین جای مناسب برای استقرار آن‌ها سهم به‌سزایی داشت. از یادداشت‌های وی چنین برمی‌آید که شخصاً وظیفه‌ی ترتیب و تنظیم تعدادی از نخستین کتاب‌ها را در قفسه به ترتیب حروف الفبا و نمره‌گذاری و تنظیم فهرست آن‌ها برعهده داشته است.

پیش از افتتاح کتابخانه، کتاب‌هایی که به صورت خریداری یا اهدا برای مجلس می‌رسید در دو اتاق کوچک در قسمت شرق حوض خانه نگه‌داری می‌شد. کتابخانه در سال ۱۳۰۲ زیر نظر «یوسف اعتصام الملک آشتیانی» گشایش یافت.

نخستین دفترهای ثبت نشان می‌دهد که علاوه بر تعدادی کتاب که به صورت پراکنده خریداری یا به وسیله‌ی ناشران و مؤلفان از داخل و خارج کشور به کتابخانه اهدا شده؛ تعداد ۲۰۲ جلد از کتاب‌های میرزا ابوالحسن جلوه و ۱۰۱۹ جلد از کتاب‌های «احتشام السلطنه محمود غلامیر» رئیس دوره‌های اول و دوم مجلس، نخستین کتاب‌های کتابخانه را تشکیل می‌داده است.

در حال حاضر در قسمت جنوبی ساختمان بهارستان زمینی به مساحت ۱۲۰۰ متر مربع به کتابخانه اختصاص دارد. این کتابخانه در حال حاضر ۵ مخزن با بیش از یک میلیون کتاب دارد که ۱۶۵۰۰ نسخه‌ی آن خطی است. هم‌چنین مجموعه‌ی کاملی نیز از نشریات ادواری دارد.

قدیمی‌ترین نسخه‌ی خطی کتابخانه، قرآن مجید مربوط به قرن سوم یا چهارم هجری به خط نسخ است.

پایگاه اطلاع‌رسانی به نشانی www.majlislib.com قابل دسترسی است.

نام یازدهمین ماه سال و روز دوم هر ماه در گاهشماری اعتدالی خورشیدی است. در اوستا به آن «وهومنَه» (Vohumane) و در پهلوی «وهومن» در فارسی «وهمن» یا «بهمن» گفته شده که کلمه‌ای است مرکب از دو جزء «وهو» به معنی خوب و نیک و «منه» از ریشه‌ی «man» به معنی منش، پس بهمن؛ یعنی نیک‌اندیش، نیک‌نهاد.

مردم ایران از این ماه با نام‌های گوناگون یاد می‌کنند. کردها «چله»، «بندان» می‌گویند. در ایلام «مانگ اول وهار» در دماوند «شرووما» در گیلان «امیرماه» در کومش «وهمن». رنگ آبی روشن، فلز سرب، رنگ یاقوت کیبود و سیاره‌ی زحل را به این ماه منسوب می‌کنند.

اساره

و فاع و حوادث مهم به شکل‌های مختلف در رسانه‌های گوناگون مطرح می‌شوند. در صفحه‌ی روز شمار سعی می‌کنیم به اتفاقاتی اشاره کنیم که تاکنون کم‌تر مطرح شده‌اند و هم‌چنین تا حدی کاربرد آموزشی دارند. معلمان محترم می‌توانند به مناسبت‌های مختلف آن‌ها را در کلاس درس خود به کار ببرند.

۱۸ بهمن ۳۳۰ پیش از میلاد،
ورود سپاهیان اسکندر به تخت
جمشید و به آتش کشیدن آن؛

۲۵ بهمن ۱۳۶۷،
فتوای تاریخی امام خمینی (ره)
در مورد سلمان رشدی؛

کلیدهای شکسته

حبیب یوسفزاده

انسال ۳۰ شمع بر روی
کیک تولد انقلاب اسلامی
پرتو افشانی می کنند. شمع هایی
که در میان اشک های سرخشان،
رد پای هزاران پروانه ی عاشق
نقش بسته است. ملت ایران در
دل زمستان ۸۷، سی امین بهار
آزادی خود را جشن می گیرد. در
این میان درخشان ترین پدیده ها و

به گفته ی رهبر کبیر انقلاب اسلامی، یکی از رزم های پیروزی این
ملت، وحدت کلمه بود. یادمان هست، آخرین مترسک مزرعی
ستم، «بختیار» چه طور از بازگشت رهبر انقلاب به وطن وحشت
داشت و سایه ی هر پرنده ای را در آسمان شکار می کرد. چه طور
از هراس این واقعه ی بزرگ فرودگاه ها را بسته بود... اما آن چه
نوکران استکبار را به تسلیم واداشت، عزم استوار و اراده ی واحد
ملتی بود که تحقق همه ی آرمان های سرخ خود را در این بازگشت
باشکوه می دید. نمی توان انکار کرد که این هدیه ی الهی، در پی
لیاقی بود که ملت ایران از خود نشان داد، صالح بودن خود را
اثبات کرد و سنت خدشه ناپذیر الهی؛ یعنی نصرت پروردگار و
ظفر مندی صالحان را با تمام وجود لمس کرد. اگر غیر از این بود؛
مجموعه ی توطئه هایی که در این ۳۰ سال گذشته علیه انقلاب
اسلامی تدارک دیده شد و هر کلام به تنهایی برای زوال یک
حکومت کافی بود، تا کون باید کارگر می افتاد؛ اما چنین نشد.
استکبار هر چه بر این شعله های نورسته دمید تا خاموش کند، آن
را برافروخته تر دید. البته نباید از نظر دور داشت که استکبار برای
این که ثابت کند، بلاهت او نیز حدی دارد، هر روز که می گذرد،
روش های شکست خورده اش را اصلاح می کند و شاید از
همین روست که شیوه هایی هم چون ترور و حلف شخصیت های
مؤثر انقلاب را ظاهر آ متوقف کرده، تلاش زیادی صرف گشودن
یک «رمز» کرده است. رمزی به نام «وحدت» که با کلید
«تفرقه افکنی» باز می شود. اما با کمال افتخار شاهدیم که امروز در
پای قفل اراده ی ملت ایران، گورستانی از کلیدهای شکسته است
و به لطف پروردگار، انقلاب اسلامی ایران، با گنجی از تجربه ها و
اراده ی استوارتر، پرچم امید مستضعفان گیتی را هم چنان در اهتزاز
نگه خواهد داشت. تا یاد چنین باد!

انا لله و انا الیه راجعون

به اطلاع مسلمانان غیور سراسر
جهان می رسانم مؤلف کتاب آیات
شیطانی، هم چنین ناشرین مطلع از
محتوای آن کتاب محکوم به اعدام
هستند. از مسلمانان غیور می خواهم
تا در هر نقطه که آنان را یافتند سریعاً
اعدام کنند تا دیگر کسی جرئت نکند
به مقدسات مسلمانان توهین کند.

در پی انتشار حکم امام خمینی
نخست وزیر وقت «میرحسین
موسوی» روز چهارشنبه ۲۶ بهمن را
عزای عمومی اعلام کرد. پس از حکم
تاریخی امام، رسانه های غربی برای
نجات سلمان رشدی، این گونه القا
کردند که اگر سلمان رشدی توبه کند،
حکم اعدامش لغو می شود؛ اما از
سوی دفتر امام خمینی (ره) بلافاصله
اطلاعیه ای صادر شد و آن را تکذیب
کرد. وزرای خارجه ۲۶ کشور عضو
سازمان کنفرانس اسلامی در ۲۵ اسفند
۱۳۶۷ در قطع نامه ی پایانی خود،
کتاب سلمان رشدی را یک اثر کفرآمیز
اعلام و شدیداً آن را محکوم کردند و
هم چنین او را مرتد خواندند. سلمان
رشدی در لحظه ی صدور حکم امام
خمینی (ره) مخفی شد و پلیس
انگلیس حفاظت وی را به عهده
گرفت. سلمان رشدی در سال های
اخیر در آمریکا زندگی می کند.

نخستین جنگ اسکندر با سپاه
ایران در کنار رودخانه ی گرانیکوس،
که در باختر آسیای کوچک به دریای
مرمره می ریزد، رخ داد. این جنگ با
کشته شدن تعدادی از سرداران بزرگ
ایرانی به نفع اسکندر خاتمه یافت.
جنگ دوم داریوش با اسکندر در
نزدیکی شهر ایسوس، در کنار خلیج
اسکندرون، روی داد در این جنگ نیز
با وجود فداکاری سپاه داریوش ایران
شکست سختی خورد. پس از این نبرد
اسکندر رهسپار مصر شد و در نبرد
گوگمل با سپاه ایران مواجه شد در ابتدا
ایرانیان پیروزی های زیادی به دست
آوردند؛ ولی با خیانت یکی از
سربازان، این جنگ نیز به نفع اسکندر
خاتمه پیدا کرد. بعد از پیروز شدن،
اسکندر به جانب تخت جمشید رفت.
به آسانی این شهر را تصرف کرد و
عده ی زیادی از مردم بی گناه را
کشت. سربازان مقدونی گنجینه های
شاهنشاهی هخامنشیان را به غارت
بردند. این سربازان بر سر پخش کردن
ثروت به دست آورده خون یک دیگر
را ریختند. پس از آن اسکندر کاخ
شاهنشاهی را نیز آتش زد و با این کار
خاکستر بلدنامی را بر سر خویش فرو
ریخت. او از نادانی گمان داشت که با
سوزاندن قصر تخت جمشید می تواند
حکومت ایران را پایان دهد.

منابع

۱. عبدالعظیم، رضایی، پیشینه ی ایرانیان، ج اول، تهران، ۱۳۷۸
۲. خدادادیان، اردشیر، تاریخ ایران باستان اشکانیان، تهران، نشر به دید، ۱۳۸۰
۳. پیریا، حسن، تاریخ ایران از آغاز تا اقرص، تهران، بهار، ۱۳۸۲

4. <http://mellat.majlis.ir>
5. www.tebyan.net
6. www.magiran.com
7. <http://noorportal.net>
8. <http://ayatesheyam.blogfa.com>
9. <http://pajooh.com>
10. <http://farsnews.com>
11. <http://kowsarnoor.net>

انگیزه برای یادگیری

فاطمه محمودیان

- عنوان: مجموعه رویه‌های آموزشی (۱۰): انگیزه برای یادگیری
- مؤلف: مونیک بوکرتز
- مترجم: دفتر همکاری‌های علمی بین‌المللی وزارت آموزش و پرورش
- ناشر: دفتر همکاری‌های علمی بین‌المللی وزارت آموزش و پرورش
- تلفن: (۰۲۱-۲۲۰۹۲۷۹۷)
- چاپ اول، تهران، ۱۳۸۶، ۳۲ صفحه.

آی. بی. ای که یک مرکز بین‌المللی تنظیم محتوای آموزشی است، مؤسسه‌ای خصوصی است که در سال ۱۹۲۵ در ژنو تأسیس شد و در ۱۹۲۹ به نخستین سازمان بین‌المللی در عرصه‌ی آموزش مبدل شد. در ۱۹۶۹ آی. بی. ای به یونسکو پیوست.

آی. بی. ای در مقام یک مرکز تبادل که کارش ترویج مبادله‌ی اطلاعات در باب رویه‌های آموزشی است، این اثر را منتشر کرد. کتابچه‌ی حاضر اصولی را شرح می‌دهد که دانش‌آموزان را به یادگیری تشویق می‌کند و دربرگیرنده‌ی مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و تمرین‌های آموزشی است که فرهنگستان بین‌المللی آموزش آن را طرح و دفتر بین‌المللی آموزش توزیع کرده است.

فهرست مطالب این کتابچه به شرح زیر است:

- باورهای انگیزشی؛
- باورهای انگیزشی منفی بازدارنده‌ی یادگیری اند؛
- باورهای انگیزشی مثبت تسهیل‌کننده‌ی یادگیری اند؛
- عقاید دانش‌آموزان درباره‌ی جهت‌گیری به سمت هدف؛
- عقاید گوناگون در مورد تلاش در قصد یادگیری تأثیر دارند؛
- تعیین هدف و ارزیابی؛
- تلاش برای نیل به اهداف و قدرت اراده؛
- حفظ هدف‌های چندگانه به طور هماهنگ؛
- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.

هیجان و لذت انشانویسی

فاطمه محمدرضایی*

اشاره

از لابه لای نامه های ارسالی شما مطلب زیر را درباره ی جذاب تر کردن درس انشا که حاصل تجربه های خانم محمدرضایی است، انتخاب کرده ایم.

درس انشامدت هاست که برای معلمان، از نظر روش آموزش، تعیین موضوع و شیوه های ارزش یابی و برای دانش آموزان از این نظر که نمی دانند چه چیز را و چگونه باید بیاموزند، مشکل آفرین شده است. اولیای دانش آموزان نیز انشا را درس نمی دانند، لذا این نوشتار به چند روش متنوع برای تقویت بنیه ی نگارش دانش آموزان پرداخته شده است:

۱ شیوه ی داستان نویسی؛ به این صورت که معلم داستانی کوتاه و ناتمام برای دانش آموزان می خواند و از آن ها می خواهد پایان مناسبی برای آن بنویسند. با این روش دانش آموزان هر چند در حد چند سطر قادر به نوشتن می شوند. در این روش مهارت گوش دادن در کنار مهارت نوشتن تقویت می شود.

۲ آموزش و القای خودباوری و آگاه کردن دانش آموزان به توانایی هایشان؛ در این خصوص، معلم قطعه هایی کوتاه خیالی برای بچه ها تعریف می کند و سپس از آنان می خواهد «مشابه آن را تعریف کنند و در مرحله ی بعدی از آن ها می خواهد آنچه را گفته اند بنویسند.

۳ انشای توصیفی (توصیف مکان)؛ بهتر است معلم موقعیت مناسبی را برای دانش آموزان ایجاد کند تا آنان به طور مستقیم به مشاهده بپردازند و در مورد موضوع های مطرح شده مطالبی بنویسند؛ برای مثال می تواند آنان را به حیاط مدرسه، پارک، کتابخانه، آزمایشگاه و... ببرد و به نگاه کردن دقیق تر عیشان کند. معلم باید توجه دانش آموزان را به بعضی جزئیات؛ مثلاً پرواز یک پرنده در آسمان و... جذب کند.

۴ دانش آموزان یک دفتر یادداشت روزانه تهیه کنند و وقایع روزانه، خاطرات و توصیف طبیعت را در چند سطر هر روز ثبت کنند. توجه به زیندگی مطالب؛ مثلاً وقتی موضوع توصیف پاییز باشد، از دانش آموزان بخواهیم ابتدا به دنبال جلوه های فصل پاییز بروند و آن ها را به کلاس بیاورند؛ مثل برگ ها، لباس ها، میوه های پاییزی و... سپس جلسه ی بعد درباره ی پاییز انشا بنویسند.

۵ معلم با توجه به شناختی که از دانش آموزان دارد آن ها را به گروه های مختلف تقسیم کند (مثلاً گروه طنز، گروه متن ادبی، گروه مقاله) و در هر جلسه بعد از این که دانش آموزان انشای فردی خود را نوشتند، به این گروه ها یک موضوع خاص بدهد و از آن ها بخواهد درباره ی آن انشا بنویسند. موضوعات گروهی بهتر است هر دو هفته یکبار عوض شود.

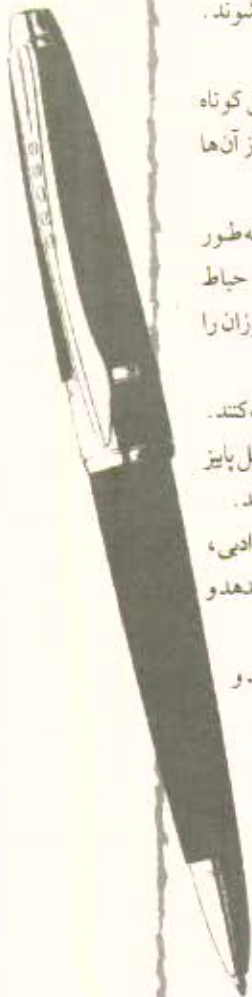
۶ در ابتدای هر جلسه انشا، معلم دو بیت زیبا را که به مرور بیش تر می شود انتخاب و به نحوی زیبا قرائت کند و از دانش آموزان بخواهد آن ها را در دفتری به نام دفتر شعر یادداشت و حفظ کنند و بعد از چند جلسه معلم یک جلسه را به مشاعر اختصاص بدهد و از دانش آموزان بخواهد در این جلسه شرکت کنند یا مسابقه برگزار کند.

۷ پس از این که دانش آموزان در درس فارسی با آرایه های مثل تشبیه و انسان نمایی آشنا شدند. معلم چند کلمه ی مربوط به هم را پای تخته می نویسد و از دانش آموزان می خواهد با کمک این آرایه ها جمله هایی توصیفی یا تخیلی بنویسند و با کمک این جمله ها متنی ادبی بسازند.

۸ معلم، تصویری (منظره، کاریکاتور، پیام و...) در اختیار دانش آموزان قرار می دهد و از آن ها می خواهد برداشت خود را از آن تصویر در چند سطر بنویسند.

زیرنویس

* دبیر ادبیات فارسی شهرستان بافت.

مطالعه و یادگیری بهتر

سیده فرحناز قاضی زاده^۱

اشاره

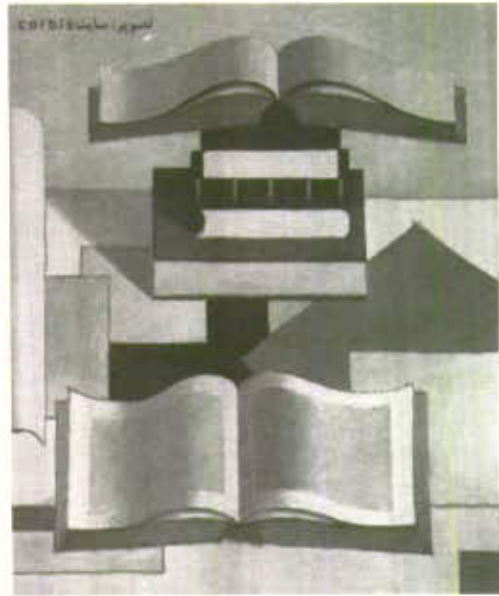
امروزه دانش روان شناسی با همه ی جوانب زندگی بشر در ارتباط است. یکی از شاخه های مهم این علم، روان شناسی یادگیری است. در واقع میزان پیشرفت و موفقیت هر فرد در زندگی به میزان و چگونگی استعداد و توانایی یادگیری او بستگی دارد. بخشی از یادگیری های ما مربوط به خواندن و مطالعه کردن است. یادگیری و مطالعه، رابطه ای تنگاتنگ و مستقیم با یکدیگر دارند، تا جایی که می توان این دو را لازم و ملزوم یکدیگر دانست. یکی از عوامل مهم و مؤثر بر یادگیری، شیوه ها و روش های مطالعه کردن است. استفاده از روش های صحیح مطالعه، علاوه بر سهولت مطالعه، کارایی حافظه را بهتر و میزان یادگیری را افزایش می دهد.

شرایط مطلوب برای مطالعه

موارد زیادی وجود دارند که رعایت آن ها می تواند بر میزان بالا رفتن نسی سطح یادگیری از راه مطالعه ی مؤثر باشد. به کارگیری شرایط مطالعه؛ یعنی بهره وری بیش تر از مطالعه. شرایط مطالعه، مواردی هستند که با دانستن، به کارگیری یا فراهم کردن آن ها، می توان مطالعه ای مفیدتر یا باردهی بالاتر داشت و در واقع این شرایط به ما می آموزند که قبل از شروع مطالعه چه اصولی را به کار بگیریم، در حین مطالعه چه مواردی را فراهم بسازیم و چگونه به اهداف مطالعاتی خود برسیم. با دانستن آن ها می توان با آگاهی بیش تری مطالعه را آغاز کرد و مطالعه ای فعال تر داشت. برای رسیدن به یک مطالعه ای موفق باید شرایط مطلوب را فراهم کرد. این شرایط به محیط مطالعه و وضعیت شخصی یادگیرنده مربوط می شود.

قبل از مطالعه باید هدف از مطالعه را مشخص کرد؛ زیرا اهداف داشتن در مطالعه ایجاد انگیزه می کند. انگیزه نیز مانند محرکی است که می تواند نه فرایند مطالعه نداد و بخشش و مدت آن را طولانی کند و از میزان حسنگی و بازی به هر جهت بودن مطالعه نیز بکاهد. عامل دیگر در مطالعه، تنظیم برنامه ای کلی و مناسب است. هر شخص باید با توجه به شرایط روحی، جسمی، محیطی،

زمانی، علاقه، هدف، نقاط ضعف و قوت خویش برای خود برنامه ریزی کند و نظم خاصی در اجرای برنامه داشته باشد. بعد از تعیین یک برنامه ریزی کلی، برنامه یک مکان مناسب برای مطالعه است. مکان مطالعه باید با موضوع مورد مطالعه هماهنگی و سخحیت داشته باشد. در مکان مطالعه، باید راهی برای خیره شدن به دور دست وجود داشته باشد؛ زیرا توقف در مطالعه و چشم دوختن به بی نهایت، در افزایش کارایی مطالعه بسیار مودمند است. مکان مطالعه باید دارای تهویه ی مناسب، هوای نه سرد و نه گرم و نور کافی باشد. دراز کشیدن و قدم زدن وضعیت مناسبی برای مطالعه نیست. بهترین وضعیت مطالعه، نشستن در پشت میز مطالعه است. محل ساکت و خلوت باعث افزایش توانایی افراد در یادگیری می شود. زمان مطالعه نیز از موارد مهم مطالعه است. برای مطالعه باید زمان خاص و مشخصی را در نظر بگیریم، زیرا هر چه منظم تر مطالعه کنیم، زودتر به مطالعه عادت می کنیم. بهترین زمان درس خواندن صبح زود بعد از خواب و آخر شب قبل از خواب است. صبح زود برای این که ذهن هنوز از مطالب و افکار گوناگون پر نشده و آخر شب برای این که بعد از مطالعه، افکار دیگری جای آن را نگیرد. یادگیری در صبح زود و ساعات اولیه ی روز بهتر از ساعات های

انتهایی شب است. مطالعه بلافاصله پس از خواب شانسگاهی نمی تواند بازدهی مطلوب داشته باشد؛ زیرا ترشح سوماتوتروپین^۲ که اثرات آن تا دقایقی پس از بیداری وجود دارد، در یادگیری اختلال ایجاد می کند. بر این مینا ضروری است حتی الامکان از مطالعه در نیمه ی شبان یا سحرگاهان، به ویژه افرادی که در مرحله ی رشد قرار دارند، خودداری کرد تا نه تنها از بروز وقفه در رشد بلکه از بروز اختلال در یادگیری جلوگیری کرد. ترشحات این هورمون از نیمه ی شب آغاز و تا بامداد ادامه می یابد. بنابراین باید به مدت ۲۰ تا ۳۰ دقیقه پس از بیداری، مطالعه را شروع کرد. در زمان مطالعه باید انرژی کافی و تمایل برای انجام مطالعه وجود داشته باشد. هم چنین پس از استراحت و رفع خستگی مطالعه انجام شود. برای مطالعه باید مغز کاملاً آماده و سر حال باشد تا در به خاطر سپردن مطالب مشکلی نباشد. برای رفع خستگی می توان از روش های گوناگون استفاده کرد. یکی از روش های مناسب برای رفع خستگی، تنفس عمیق است. هم چنین یک خواب سبک و کوتاه در هنگام خستگی در برطرف کردن آن بسیار مناسب است. خواب، یادگیری و حافظه را تقویت می کند یک خواب ۸-۶ ساعته معمولاً کافی است.

باید به تندرستی اهمیت داده شود؛ زیرا سلامت

جسمی و روانی در یادگیری تأثیر به سزایی دارند. از خدا مدد خواستن و با وضو بودن از جمله امور معنوی است که موجب شادایی جسم و روح و در نتیجه، تمرکز حواس در هنگام مطالعه می شود. کسانی که در تنها مطالعه کردن تمرکز حواس کم تری دارند، خیال پردازی می کنند و زود خسته می شوند بهتر است گروهی مطالعه کنند. این نوع مطالعه مبتنی بر تشریک مساعی بر اساس هم یاری است.

درباره ی اثر موسیقی بر مطالعه و یادگیری آرای گوناگون وجود دارد؛ اما بیش تر معتقدند که هنگام مطالعه، موسیقی بدون کلام و ملایم که خاطره ای را تداعی نکند، سودمند است.

پیش از مطالعه باید از صرف غذاهای چرب و سنگین خودداری کنیم و چند ساعت پس از صرف غذا مطالعه کنیم؛ چون پس از صرف غذای سنگین بیش تر جریان خون متوجه ی دستگاه گوارش می شود تا به هضم و جذب غذا کمک کند، لذا خونرسانی به مغز کاهش می یابد و از قدرت تفکر و تمرکز می کاهد.

نکاتی برای بهبود مطالعه

۱. مختصر و در دفعات زیاد مطالعه کنید

در رابطه با مطالعه، این موضوع اثبات شده است که دوره های کوتاه و به تعداد زیاد مؤثرتر از دوره ی طولانی است. این راهکار یادگیری توزیع شده، در حد بالایی کاراست چون در راستای روش کار مطلوب مغز است. مغز برای سنتز پروتئین نیازمند بازیافت و استراحت است. در دوره های استراحت، مغز تلاش های شما را همانندسازی می کند. این موارد را بسیاری از معلمان نمی دانند. مطالعه برای ساعات طولانی نه تنها خسته کننده بلکه فرسوده کننده، استرس زا و گیج کننده نیز است. در این صورت نمی توان یاد گرفت.

۲. برای وضعیت عاطفی خود ارزش قائل شوید

اگر خسته، عصبانی، گیج و منگ هستید یا عجله دارید، مطالعه نکنید. وقتی مغز رها باشد مثل اسفنج است و به طور طبیعی اطلاعات را بدون تلاش خاصی

قبل از مطالعه باید هدف از مطالعه را مشخص کرد؛ زیرا هدف داشتن در مطالعه ایجاد انگیزه می کند. عامل دیگر در مطالعه، تنظیم برنامه ای کلی و مناسب است

در زمان مطالعه باید انرژی کافی و تمایل برای انجام مطالعه وجود داشته باشد. هم چنین پس از استراحت و رفع خستگی مطالعه انجام شود

جذب می کند. در صورتی که فشار روانی دارید، معزتان از ورود اطلاعات جلوگیری می کند. وقتی مغز شما مشغول کار دیگری است فشار برای مطالعه، اتلاف زمان خواهد بود.

۳. همان روز مرور کنید

زمانی که موارد جدیدی را یاد می گیرید، سعی کنید همان روز مرور را انجام دهید. اگر چند روز بعد مرور کنید مطالب برایتان خیلی کم تر آشنا خواهد بود. به هر حال، بگ مرور سریع در همان روز اطلاعات را به مغز شما می رساند طوری که در مطالعه ی بعدی به راحتی آن را باز می شناسید و به نظر شما آسان خواهد بود.

برای بالاترین حد موفقیت، در هر زمانی که مطالعه می کنید آن ها را تکرار کنید.

۴. برای کم نور شدن و محو مغزی (فراموشی) احترام قائل شوید

برای مغز این موضوع طبیعی است که برخی چیزها را فراموش کند. این به معنای خنگ بودن شما نیست. به جای این فکر، باید برای آن احترام قائل شوید و با آن مدارا کنید. به مغز خود به عنوان لایه های ذخیره ی دانش نگاه کنید. وقتی اطلاعات بیش تری را در لایه ی بالایی قرار می دهید، سطوح پایین تر قدیمی تر می شوند و به محض فراخوانی شما کم تر قابل دسترس می شوند. این جا، نکته ی مهم مرور مطالب است. مرور مطالب مشکل محو مغزی (فراموشی) را حل خواهد کرد. اغلب یک مرور سریع کافی است. البته برخی اوقات، مطالعه ی کامل مطالب قبلی مورد نیاز است. به هر حال، محو مغزی کاملاً طبیعی است.

۵. بک روانی برای مطالعه در نظر بگیرید

عموماً، در صورتی که زمان های خاصی از روز را برای مطالعه خویش برنامه ریزی می کنید، روانی ایجاد کرده اید و عملکرد بیش تری پیدا خواهید کرد. روش مؤثر این است که زمان مطالعه خود را در سر رسید با دداشت کنید؛ مثلاً چهارشنبه ۳۰/۴ بعد از ظهر - مطالعه.

۶. از ناامیدی بر حذر باشید

به طور گنایه داری می توان گفت، هر قدر سیستم عصبی شخص فرز تر و سریع تر باشد، یادگیری اش سریع تر خواهد بود. این سیستم عصبی تند نیز در انتقاد از خود عجله می کند. بنابراین آن ها افرادی هستند که همواره این فکر را می کنند که به اندازه ی کافی تند نیستند. در مقابل نِسَب B وجود دارد که آهسته یاد می گیرند و خود پذیرشی بالاتری نیز دارند و در نهایت مطالب را در دوره ی کوتاه تری یاد می گیرند. دلیل این است که این گونه افراد انرژی خود را با انسداد، اضطراب و این فکر که به اندازه ی کافی خوب نیستند، تلف نمی کنند. آن ها بدون دغدغه و به آهستگی (بدون انسداد) به جلو قدم بر می دارند.

۷. یادداشت برداری کنید

یادداشت برداری مطالب در هنگام مطالعه، باعث مطالعه ی فعال و پویا می شود. در چنین صورتی است که نیاز سریع به مطالب مطالعه شده در اندک فرصتی در دسترس مان قرار خواهد گرفت و نیازی به مطالعه ی دوباره ی آن نیست. یادداشت برداری، بخشی مهم و حساس از مطالعه است که باید به آن توجهی خاص داشت؛ چون موفقیت راه حدودی تضمین خواهد کرد و مدت زمان لازم را برای یادگیری کاهش خواهد داد. خواندن بدون یادداشت برداری یک دلیل مهم فراموشی است. قبل از یادداشت برداری، باید کتاب را در کل آن خواند این امر سبب می شود که یادگیرنده، طرح کلی موضوع و نحوه ی بیان مطالب را در یابد. در این مرحله یادگیرنده نباید بخش های دشوار را فراموش کند حتی بعضی از کتاب ها به طور کلی به دوبار خواندن نیاز دارند. مرحله ی بعد یادداشت برداری و خلاصه نویسی است.

خصوصیات یک یادداشت برداری پیش رفته

الف) استفاده از کلمات کلیدی

برای یادداشت برداری کلیدی، اول باید آن چه را می خوانیم به خوبی درک و سپس استنباط خود را به صورت کلیدی یادداشت کنیم.

دفتر انتشارات کمک آموزشی

آشنایی با مجله های رشد

مجله های رشد توسط دفتر انتشارات کمک آموزشی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش تهیه و منتشر می شوند:

مجلات دانش آموزی (به صورت ماهنامه و ۸ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می شوند)

- + رشد کودک (برای دانش آموزان آمادگی و پایه ی اول دوره ی ابتدایی)
- + رشد نوآموز (برای دانش آموزان پایه های دوم و سوم دوره ی ابتدایی)
- + رشد دانش آموز (برای دانش آموزان پایه های چهارم و پنجم دوره ی ابتدایی)
- + رشد نوجوان (برای دانش آموزان دوره ی راهنمایی تحصیلی)
- + رشد جوان (برای دانش آموزان دوره ی متوسطه)

مجلات عمومی (به صورت ماهنامه و ۸ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می شوند)

- + رشد آموزش ابتدایی، رشد آموزش راهنمایی تحصیلی، رشد تکنولوژی آموزشی، رشد مدرسه فردا، رشد مدیریت مدرسه رشد معلم

مجلات تخصصی (به صورت فصلنامه و ۳ شماره در سال منتشر می شوند)

- + رشد برهان راهنمایی (مجله ریاضی برای دانش آموزان دوره ی راهنمایی تحصیلی)، رشد برهان متوسطه (مجله ریاضی برای دانش آموزان دوره ی متوسطه)، رشد آموزش قرآن، رشد آموزش معارف اسلامی، رشد آموزش زبان و ادب فارسی، رشد آموزش هنر، رشد مشاور مدرسه، رشد آموزش تربیت بدنی، رشد آموزش علوم اجتماعی، رشد آموزش تاریخ، رشد آموزش جغرافیا، رشد آموزش زبان، رشد آموزش ریاضی، رشد آموزش فیزیک، رشد آموزش شیمی، رشد آموزش زیست شناسی، رشد آموزش زمین شناسی، رشد آموزش فنی و حرفه ای

مجلات رشد عمومی و تخصصی برای آموزگاران، معلمان، مدیران و کادر اجرایی مدارس، دانشجویان مراکز تربیت معلم و رشته های دبیری دانشگاه ها و کارشناسان تعلیم و تربیت تهیه و منتشر می شوند.

- نشانی: تهران، خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش - بلاک ۲۶۸ - دفتر انتشارات کمک آموزشی
- تلفن و نمابر ۸۸۳۹۱۸۶

ب) به کارگیری طرح شبکه ای مغز هنگامی که قصد مطالعه داریم و می خواهیم آن مطالب در حافظه ی ما باقی بماند، باید آن ها را دسته بندی و سازمان دهی کنیم تا هر نوع اطلاعات در جای خود قرار گیرد و آن ها را کدگذاری کنیم.

ب) استفاده از روش تقطیع می توان اطلاعات را قطعه قطعه کرد، سپس با قطعه ای از یک جمله یا تعدادی از کلمات، کلمه ای کوتاه تر و ساده تری ساخت تا حافظه دچار بار اضافی نشود.

ت) استفاده از شکل شکل و رنگ، عوامل تداعی تصویری در یادداشت برداری هستند هم چنین می توان از اشکال هندسی گوناگون نیز استفاده کرد. بهترین طرح شبکه ای مغز طرح شبکه ای تصویری است.

ج) کدگذاری اطلاعات با شماره کدگذاری با شماره برای اطلاعات، باعث می شود تا در نگاه اول به طرح شبکه ای سریع پی ببریم، و متوجهی این نکته ی مهم شویم که این طرح شامل چند نکته ی اصلی و چند نکته ی فرعی است.

زیرنویس
۱- دیر شهرتد بلبلر
۲- Somatotropin یا somatropin هورمون رشد است

منابع و مآخذ

- ۱- سیدمحمدی،یحیی. روان شناسی یادگیری. تهران: نشر روان، ۱۳۸۵.
- ۲- ای اوز، فردا. روش های نوین مطالعه. ترجمه ی منصور حکم جوادی، تهران: انتشارات کتاب تر، ۱۳۷۷.
- ۳- حسن، سی ای. روان شناسی مطالعه، ترجمه ی امیر فرهادپور، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۸.
- ۴- وبسایت های Garmsamewz.com, pezeshk.us و شبکه ی رشد.
5. www.memory-learninginfo.org. "COMPU LBLOX, Study Skills, Study Techniques & Study Methods".
6. www.soundfeelings.com, "Study Methods, Study Tips & Study Skills, 11 Tips Improve Studying Results".

برگ اشتراک مجله های رشد

شرایط:

۱. واریز مبلغ ۳۰/۰۰۰ ریال به ازای هر عنوان مجله درخواستی، به صورت علی الحساب به حساب شماره‌ی ۳۹۶۶۲۰۰۰ بانک تجارت شعبه سه راه آزمایش (سرحدحصار) کد ۳۹۵ در وجه شرکت افست
۲. ارسال اصل رسید بانکی به همراه برگ تکمیل شده اشتراک

• نام مجله:

• نام و نام خانوادگی:

• تاریخ تولد:

• میزان تحصیلات:

• تلفن:

• نشانی کامل پستی:

استان: شهرستان:

خیابان:

.....

پلاک: کدپستی:

• مبلغ واریز شده:

• شماره و تاریخ رسید بانکی:

• آیا مایل به دریافت مجله درخواستی به صورت پست پیشتاز

هستید؟ بله خیر

امضا:

۱۶۵۹۵/۱۱۱

www.roshdmag.ir

Email: info@roshdmag.ir

۷۷۳۳۶۶۵۶ - ۷۷۳۳۵۱۱۰

۸۸۳۰۱۴۸۲ - ۸۸۸۳۹۲۳۲

نشانی: تهران - صندوق پستی

نشانی اینترنتی:

پست الکترونیک:

☎ امور مشترکین:

☎ پیام گیر مجلات رشد:

یادآوری:

- هزینه برگشت مجله در صورت خوانا و کامل نبودن نشانی، بر عهده مشترک است.
- منای شروع اشتراک مجله از زمان وصول برگ اشتراک می باشد.
- برای هر عنوان مجله برگ اشتراک جداگانه تکمیل و ارسال کنید (تصویر برگ اشتراک نیز مورد قبول است)

چگونه تار عنکبوت بسازیم؟

معصومه توکلی

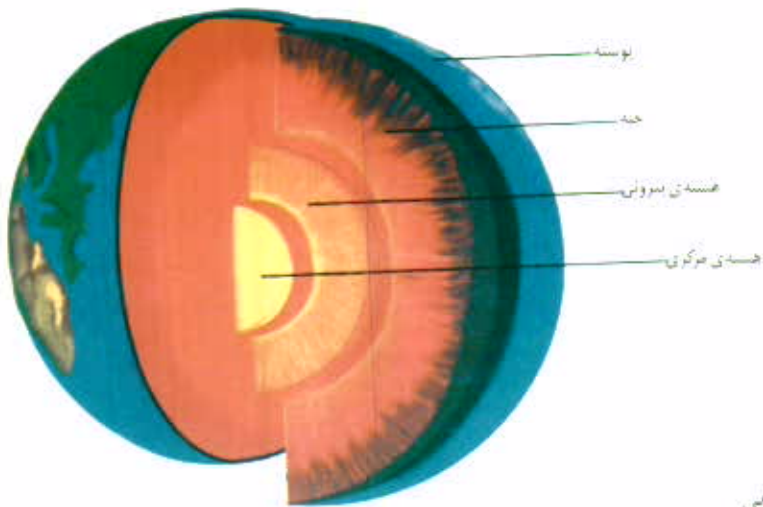
برای درست کردن تار عنکبوت، مناسب پومست مرکبات تازه مثل پوست پرتغال یا نارنج را به کف دستتان بکشید و با یک مداوترانش ساده‌ی پلاستیکی که کناره‌های موجدار دارد، چندین مرتبه به کف دستتان برید. بعد از مدتی تارهایی مثل تار عنکبوت ظاهر می‌شوند و می‌توانید با دو دست آن را به زوی لیوان یا هر چیز دیگری بنشانید.

زیرنویس

• نیز عنوان خبر در شهرستان روزنامه

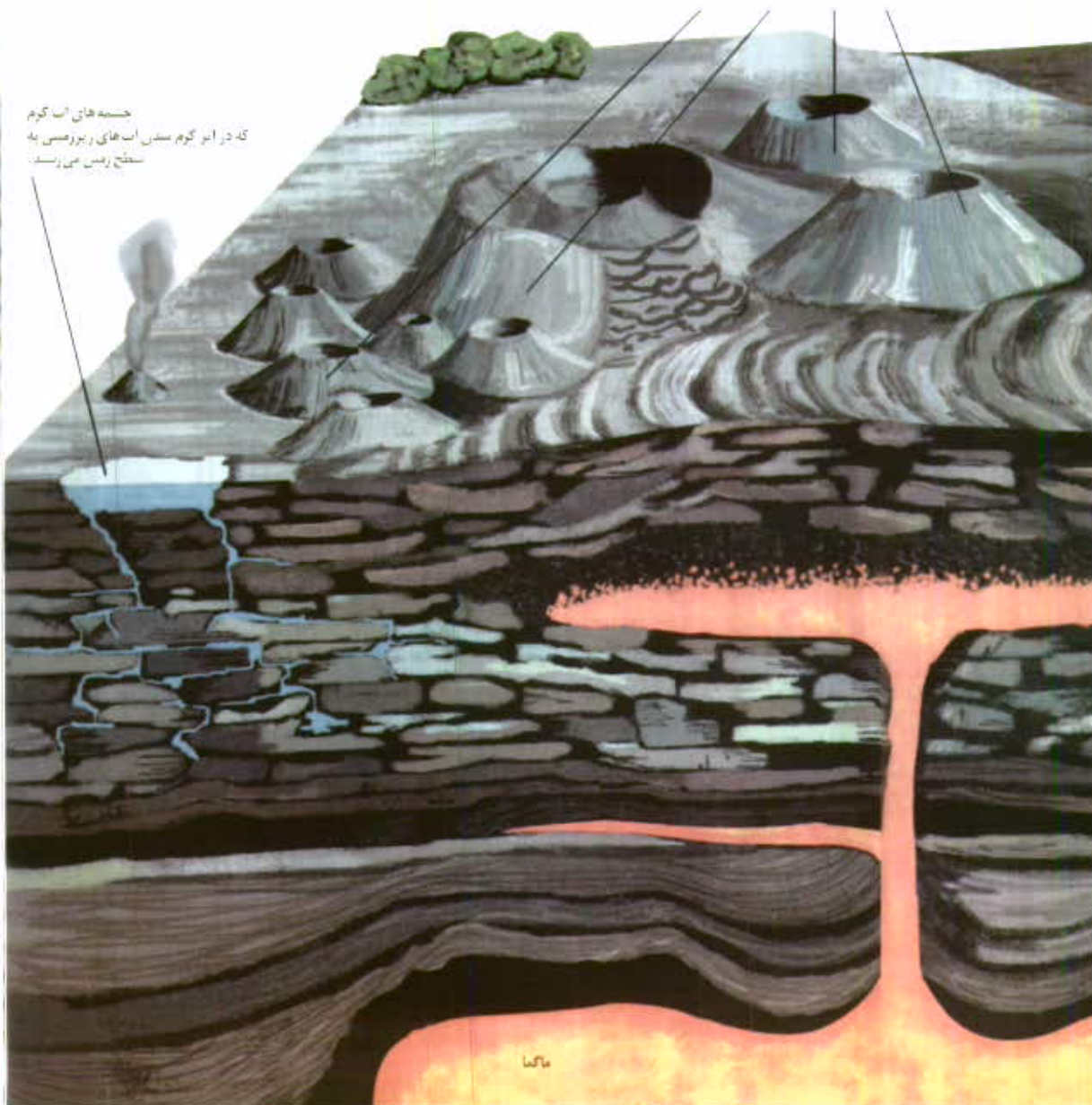

برش عرضی آتش فشان و کره ی زمین

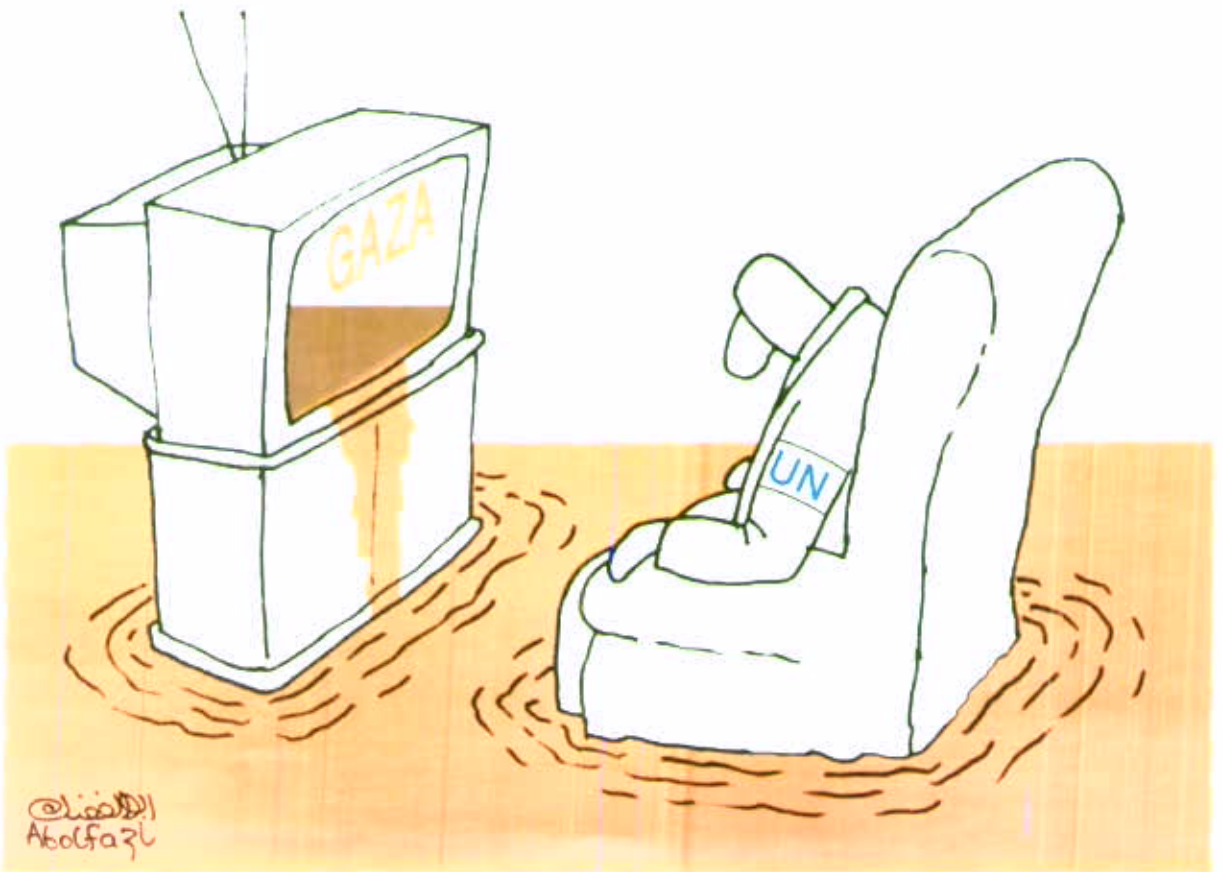

آتش فشان های نوع هاوایی
 که دارای گدازه های بسیار روان بوده و فاقد فعالیت انفجاری شدید
 و تولید خاکستر هستند. به این خاطر مخروط این آتش فشان ها
 بسیار کم ارتفاع و مسطح است.

جسمه های آب گرم
 که در این گرم شدن آب های زیرزمینی به
 سطح زمین می رسند.

ماگما

الافضل
Abolfazl